

Deviant Behaviors and Social Vulnerabilities

Comportamente deviante și vulnerabilități sociale

Empirical Research in

Social Work and Sociology

ISSN 2668-3512
ISSN-L 2668-3512

Volume 7 / Issue 1

June 2025

TIMISOARA, ROMANIA

Empirical Research in Social Work and Sociology

Department of Social Work & Department of Sociology

Editor of the current issue:

Cosmin GOIAN

Phone: (+40) 744 810 318 / E-mail: cosmin.goian@e-uvv.ro

Address: Blvd. Vasile Pârvan, No. 4, 300233, Timișoara, Timiș, România

Secretary of the current issue:

Geanina-Ștefana MOȚĂȚEANU

Phone: (+40) 774 487 760 / E-mail: geanina.motateanu@e-uvv.ro

Address: Blvd. Vasile Pârvan, No. 4, 300233, Timișoara, Timiș, România

ISSN 2668-3512

ISSN-L 2668-3512

Editura Universității de Vest

2025

Edited at West University of Timisoara
Department of Social Work & Department of Sociology

Editorial Board

Editor-in-Chief

Cosmin GOIAN, West University of Timisoara, România

Deputy Editor-in-Chief

Laurențiu ȚIRU, West University of Timisoara, România

Associate Editors

Monika ALISCH, Fulda University of Applied Sciences, Fulda, Germany

Victor GROZA, Case Western Reserve University, Cleveland, Ohio, U.S.A.

Ulrich PAETZOLD, Brandenburg University of Technology, Cottbus - Senftenberg, Germany

Nicoleta NEAMȚU, Babeș-Bolyai University, România

Mona VINTILĂ, West University of Timisoara, România

Viren SWAMI, Anglia Ruskin University, Cambridge, UK

Rosella TOMASSONI, Università degli Studi di Cassino, Folcara, Italy

Melania POPA-MABE, University of South Carolina, South Carolina, USA.

Mihai - Bogdan IOVU, Babeș-Bolyai University, România

Managing Editors

Geanina-Ștefana MOȚĂȚEANU, West University of Timisoara, România

Editorial Board

Dănuț Sorin BĂLĂUȚĂ, West University of Timisoara, România

Carmen BĂRBAT, West University of Timisoara, România

Andreea BÎRNEANU, West University of Timisoara, România

Venera BUCUR, West University of Timisoara, România

Simona DABU, West University of Timisoara, România

Theofild LAZĂR, West University of Timisoara, România

Alexandru NEAGOE, West University of Timisoara, România

Patricia RUNCAN, West University of Timisoara, România

Carmen STANCIU, West University of Timisoara, România

Mihaela TOMIȚĂ, West University of Timisoara, România

Loredana Marcela TRANCĂ, West University of Timisoara, România

Florina Luiza VLAICU, West University of Timisoara, România

Elisabeta ZELINKA, West University of Timisoara, România

Roxana UNGUREANU, West University of Timisoara, România

Sînziana PREDA, West University of Timisoara, România

Ionela - Andreea STOICOV, West University of Timisoara, România

Flavius - Adrian CRISTEA, West University of Timisoara, România Geanina-

Ștefana MOȚĂȚEANU, West University of Timisoara, România

Contents

Editorial.....	1
 Policies Concerning the Protection and Fulfillment of Students' Rights and Duties.....	3
<i>Anca-Ecaterina HITICAȘ</i>	
 Analysis of the psychosocial profile of the victim of domestic violence.....	22
<i>Cristina BĂCANU</i>	
 Emotional abuse in childhood and depression among young adults.....	40
<i>Bianca AȘCHIOPOAE</i>	
 Determinants of deviant and criminogenic behavior in the prison environment.....	62
<i>Elena-Alexandra DICU</i>	
 Analysis of the socio-demographic profile of Roma people sanctioned in the probation system: the influence of individual and environmental factors on criminal behavior.....	82
<i>Claudia-Eduarda DRAGU</i>	
 Public Opinion on the Consumption of Psychoactive Substances in Romania...	
<i>Theodora-Andreea ADAM-ILIE</i>	98

Cuprins

Editorial.....	1
Reglementări privind respectarea drepturilor și obligațiilor studenților.....	3
<i>Anca-Ecaterina HITICAȘ</i>	
Analiza profilului psihosocial al victimei violenței domestice.....	22
<i>Cristina BĂCANU</i>	
Abuzul emoțional în copilărie și depresia în rândul tinerilor adulți.....	40
<i>Bianca AȘCHIOPOAE</i>	
Factori determinanți ai comportamentului deviant și criminogen în mediul penitenciar.....	62
<i>Elena-Alexandra DICU</i>	
Analiza profilului socio-demografic al persoanelor de etnie romă sanctionate în sistemul de probațiune: influența factorilor individuali și de mediu asupra comportamentului infracțional.....	82
<i>Claudia-Eduarda DRAGU</i>	
Opinia publicului privind consumul de substanțe psihoactive în România.....	98
<i>Theodora-Andreea ADAM-ILIE</i>	
	120

Editorial

Jurnalul *Empirical Research in Social Work and Sociology* este un răspuns la rezultatele științifice ale școlilor de asistență socială și sociologie de la Universitatea de Vest din Timișoara. Cei aproape 30 de ani de funcționare a celor două departamente amintite anterior sub umbrela instituțională a Facultății de Sociologie și Psihologie au produs mii de specialiști dintre care o importantă parte au preocupări de cercetare constante. Acest demers editorial își propune ca, prin eforturile cadrelor didactice universitare, doctoranzilor noștri și specialiștilor din domeniu, să publice de trei ori pe an rezultatele unor cercetări care să aducă un plus de valoare spațiului social.

Numărul curent are șase articole care tratează subiecte precum: reglementări privind respectarea drepturilor și obligațiilor studenților, analiza profilului psihosocial al victimei violenței domestice, abuzul emoțional în copilărie și depresia în rândul tinerilor adulți, factori determinanți ai comportamentului deviant și criminogen în mediul penitenciar, analiza profilului socio-demografic al persoanelor de etnie romă sancționate în sistemul de probațiune: influența factorilor individuali și de mediu asupra comportamentului infracțional, opinia publicului privind consumul de substanțe psihoactive în România.

Cosmin GOIAN¹

Editor of the current issue

² West University of Timisoara, Blvd. Vasi Pârvan, No. 4, 300223, Timisoara, Timis, Romania; E-mail: cosmin.goian@e-uvt.ro

Editorial

The Journal of Empirical Research in Social Work and Sociology is a response to the scientific results of the schools of social work and sociology at the West University of Timisoara. The almost 30 years of operation of the two departments previously mentioned under the institutional umbrella of the Faculty of Sociology and Psychology have produced thousands of specialists, of which an important part have concerns of constant research. This editorial approach aims that, through the efforts of our academics, doctoral students and specialists in the field, to publish three times a year the results of research that bring added value to the social space.

The current number has six articles dealing with topics such as: regulations on the observance of the rights and obligations of students, the analysis of the psychosocial profile of the victim of domestic violence, emotional abuse in childhood and depression among young adults, determinants of deviant and criminogenic behavior in the penitentiary environment, the analysis of the socio-demographic profile of Roma people sanctioned in the probation system: the influence of individual and environmental factors on criminal behavior, the opinion of the public on the consumption of psychoactive substances in Romania.

Cosmin GOIAN²

Editor of the current issue

³ West University of Timisoara, Blvd. Vasi Pârvan, No. 4, 300223, Timisoara, Timis, Romania; E-mail: cosmin.goian@e-uvt.ro

Policies Concerning the Protection and Fulfillment of Students' Rights and Duties

Anca-Ecaterina HITICAŞ¹

Abstract

In our country, the issue of respecting rights and responsibilities is relatively underexplored, particularly when it comes to students' rights and obligations. The present study focuses specifically on students' knowledge regarding this topic. Additionally, it aims to examine how access to higher education institutions is ensured for individuals from vulnerable or special needs categories, such as persons with disabilities, Erasmus students, adults with children, individuals from rural areas, working students, individuals with chronic illnesses, orphans, and those coming from placement centers.

This study employs a mixed research method, combining a quantitative approach—through a questionnaire distributed nationally to students regarding both their rights and obligations—and a qualitative analysis of open-ended responses. The qualitative component allowed us to explore which rights and responsibilities students are actually aware of. Based on the responses of 127 participants, we concluded that a proper balance between rights and responsibilities contributes to a complete and harmonious educational experience, better preparing students to face future challenges and opportunities.

Keywords: students, rights and obligations, higher education legislation, academic harassment, vulnerable groups, special needs students

¹ West University of Timisoara, Blvd. Vasile Pârvan, No. 4, 300223, Timisoara, Timis, Romania; E-mail: krisztina.bodnar99@e-uvt.ro

Reglementări privind respectarea drepturilor și obligațiilor studenților

Anca-Ecaterina HITICAȘ¹

1. Introducere

Drepturile în România fac parte dintr-un subiect nemediatizat. Cetățenii nu își cunosc drepturile, dar nici obligațiile. Din cauza necunoașterii drepturilor și a obligațiilor, se pot confrunta cu abuzuri din partea societății.

Această lucrare este scrisă din perspectiva unui student care nu a pus accentul pe drepturile pe care le are.

De asemenea îmi doresc să trag un semnal de alarmă cu privire la legislația destul de precară. Totuși România este pe un plan ascendent cu privire la legislație și la educația civică.

În gimnaziu s-a introdus materia intitulată „Educație Socială”, prin prisma căreia elevii învață cum să se comporte în societate. Unul dintre subiectele abordate este legat de drepturile și obligațiile copiilor. Încă din școala generală, elevii abordează acest subiect.

Deși există câteva reglementări, de cele mai multe ori studenții nu știu sau știu prea puține despre ele. Bineînțeles că documentarea cu privire la drepturile și obligațiile pe care studenții le au rămâne la latitudinea fiecăruia.

Studenții se împart în mai multe categorii: studenți care nu au nevoie de sprijin suplimentar și studenți care au nevoie de sprijin suplimentar.

În cea de-a doua categorie se situează mamele care au copii, persoanele din mediul rural, persoanele angajate, persoanele cu dizabilități, persoanele cu diferite boli, persoanele fără părinți sau persoane care provin din centre de plasament. Consider că societatea Românească nu plasează accentul pe aceste categorii vulnerabile.

Anumite universități nu sunt echipate cu căi de acces pentru persoane cu dizabilități. De asemenea studenții din mobilități Erasmus s-ar putea încadra în această categorie de „studenți care au nevoie de sprijin suplimentar”.

Multe dintre universități nu oferă materiale în limba engleză pentru toate materiile, iar cadrele didactice nu sunt dispuse să comunice în altă limbă de circulație internațională.

1.1. Definirea conceptului de libertate academică

Trăim într-o lume cu foarte multe culturi, valori și principii. Acest subiect a fost discutat de mulți politicieni, comentatori și academicieni în ultimele două decenii. Multiculturalitatea aduce cu ea numeroase schimbări cu privire la erodarea coeziunii sociale, a securității naționale și a problemelor economice. Printre care se află și libertatea academică. (Shorabi, 2019)

În articolul 15 alineatul 1 din Pactul Internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale din 1966 se vorbește despre statele membre care recunosc drepturile persoanelor la: participarea la viața culturală, la „protecția intereselor morale și materiale rezultate din orice producție științifică”. La litera b al aceluiași alineat se menționează că orice persoană are dreptul „să se bucure de beneficiile progresului științific și ale aplicațiilor sale”. În articolul 2, alineatul 1 este specificat faptul că fiecare țară, membră a acestui pact, „se angajează să ia măsuri, în mod individual „folosindu-se de toate resursele de care dispune spre îndeplinirea drepturilor recunoscute. Fiecare țară are dreptul de a adopta măsuri legislative pentru a îndeplini toate nevoile cetățenilor. Legislația se confruntă cu diverse interpretări, iar Klaus D. Beiter (2019) se întreabă „În ce măsură este legitim ca guvernele să reglementeze știința?”, având în vedere că articolul 15, alineatul 1, litera b este „neclar”. Tot același autor susține faptul că „trăim deja în vremuri de management al cercetării comandate de guverne și executate de universități”, iar guvernul în sfera științei, poate inhiba potențialul științei care se dorește a fi promovat.

Pentru o lungă perioadă de timp, dreptul la știință nu prea a fost o prioritate pentru legislația de la nivel internațional, de asemenea a fost neglijat și în literatura de specialitate. Cu timpul, lucrurile au început să se schimbe pentru că au apărut comentatorii juridici care au început să comenteze despre acest subiect, iar ca răspuns, legislația a fost revizuită. Acesta a fost momentul în care oamenii au început să conștientizeze importanța libertății științifice și academice. Creșterea cunoștințelor depind în totalitate de libertatea de a experimenta, de a critica și de a căuta, fără aceste libertăți nu poate exista „știința”. Libertatea academică nu este prevăzută în mod expres în tratate internaționale, este prevăzută doar „libertatea științifică”. Însă „libertatea academică” este o formă „specială și îmbunătățită” a libertății științifice. În articolul 13, alineatul 2, litera c din Pactul

Internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale din 1966 se definește învățământul superior ca fiind „accesibil tuturor în mod egal”. Recomandarea UNESCO din 1997 arată că libertatea academică individuală, auto-guvernarea și colegialitatea sunt componente esențiale ale autonomiei instituționale. În multe privințe, autonomia este un drept dedus din și, prin urmare, ar trebui să servească libertatea academică. Autonomia trebuie să servească cerințelor inerente ale științei. Trebuie să servească la protejarea unui sistem științific „adecvat pentru știință” (Beiter, 2019).

Butler Judith (2017) definește libertatea academică ca fiind atât un drept cât și o obligație. Universitățile au dreptul să își elaboreze propria structură și propria conducere fără ca statul sau alte autorități, să intervină. Pe scurt au dreptul să fie autonome din anumite puncte de vedere. Totuși universitățile au obligația de a promova și dirija relațiile instituționale care au rolul de a asigura sarcinile învățământului superior, de exemplu, sarcina de a susține gândirea critică chiar și atunci când nu este în conformitate cu opiniile statului sau alte instituții.

Libertatea academică este un concept care încă nu este prevăzut în legislația de la nivel internațional, dar ea poate reieși din diferite articole ale legislației internaționale. Acest concept reprezintă atât un drept cât și o obligație pentru țări. Ca și drept poate fi la nivel de instituție și anume că fiecare universitate este autonomă, adică își poate stabili structura anului universitar, materialele puse la dispoziția studenților. Tot ca și drept libertatea academică poate fi la nivel de student care se poate referi la: libertatea de exprimare, dreptul de a învăța și de a avea acces la informații gratuite, dreptul de a fi respectat de către cei din jur sau dreptul de a fi creativ. Libertatea academică reprezintă o obligație pentru țări care trebuie să respecte și să promoveze această libertate. Desigur că fiecare țară poate promova libertatea academică din diferite perspective, de exemplu unele țări asigură protecția juridică pentru drepturile de autor altele promovează prin artă și știință sau promovează dezvoltarea culturii. (Vrieling, et al., 2011)

Din definițiile de mai sus reies câteva aspecte comune ale libertății academice și anume că pot fi analizate atât ca fiind un drept, cât și o obligație. Ca și drept universitățile pot fi autonome și își pot stabili limitele libertății academice. Acestea ar trebui să fie independente de către celelalte instituții, iar țările au obligația de a aproba un cadru legislativ prin care să promoveze și să respecte acest concept

de libertate academică.

Un articol mai recent susține faptul că libertatea academică este „amenințată” de către alte instituții din exteriorul universităților. Aceste instituții au un caracter politic, care prin discursurile lor încearcă să impună „corectitudinea politică” și „anularea culturii” în mediile universitare. Schubert Karsten (2021) susține faptul că, în Occident a început o nouă eră, în care statul are intervenții în orice domeniu. Unele intervenții atacă în mod direct ceea ce înseamnă libertatea academică și încurajează discriminările structurale precum: rasismul, sexismul sau homofobia.

Există articole care abordează libertatea academică a studenților ca fiind un concept asociat cu domeniile sociale și politice. De-a lungul timpului au existat studenți care au protestat pentru că s-au simțit nedreptățiți atât în universități cât și în societate. Aceștia participă la proteste, semnează petiții, se implică în campanii sau marșuri studențești, însă, uită că libertatea academică are o altă semnificație, mult mai intensă. Libertatea academică ar trebui să fie mai mult centrată pe student și anume pe modul în care se pot implica în procesul de învățare, să întreprindă abilități și valori relevante pentru angajare sau libertatea de a fi autonom, respectând obligațiile. În prezent studenții sunt supuși unor așteptări participative, comportamentale și emoționale care inhibă dezvoltarea și exprimarea libertății lor academice. Studenții sunt tratați mai mult ca niște copii decât ca niște adulți, ceea ce reduce ideea de bază a libertății academice și anume de a dezvolta cu adevărat studenți independenți. (Macfarlane, 2017)

1.2. Conceptul de libertate academică în Germania

Germania este o țară membră a Uniunii Europene din anul 1958 și membră în spațiul Schengen din anul 1995. Câteva dintre principalele principii ale acesteia sunt să promoveze pacea, valorile interne și bunăstarea cetățenilor, să lupte împotriva excluziunii sociale și discriminării, să promoveze egalitatea între femei și bărbați, să respecte diversitatea culturală și lingvistică a popoarelor și să promoveze progresul tehnic și științific. Valorile de bază ale Germaniei sunt libertatea, egalitatea de șanse, demnitatea umană și libertatea.

În Germania există 423 de instituții de învățământ superior din care 108 sunt universități, dintre care 87 sunt universități publice. Programele de studii din

cadrul universităților germane sunt foarte variate, de la inginerie, arhitectură, științe informatice până la medicină, limba și literatura germană, arte și farmacie. Germania este o țară care încurajează diversitatea culturală și promovează pacea și are universități cu programe de studii exclusiv în limba engleză pentru studenții străini. Principala universitate din Germania care se află și în topul clasamentului mondial al universităților este Universitatea Tehnică din Munchen care are și programe de studii în limba engleză. (Kelmendi, 2024)

Germania își dorește să atragă cât mai mulți studenți. De asemenea se încurajează și munca în timpul studiilor, dar și voluntariatul.

Internaționalizarea libertății academice a adus probleme la nivel mondial. Sociologul german Dahrendorf susține că știința este la fel ca politica, deschisă, iar direcția lor nu ar trebui să fie forțată. Autonomia academică ia amploare abia în secolul XXI prin reglementările de stat, atunci când au fost eliberate universitățile Germane. Prin urmare, numirile profesoriale nu mai necesită acordul statului German. Libertatea academică care este descrisă în Legea Fundamentală a Germaniei, la articolul 5. Fiecare persoană este liberă să-și exprime liber opinia, să le împărtășească atât în mod scris cât și verbal sau prin imagini, dar și să se informeze din resurse general accesibile. Societatea civilă este observată ca o amenințare, deoarece, prin intermediul rețelelor sociale se defăimează știința, iar oamenii nu mai cred în ea. O altă amenințare sunt sursele de finanțare externe care de multe ori sunt discutabile și schimbătoare. Acestea cuprind parteneriate între universități, industrie și guvern. O altă amenințare este evoluția greșită în mediul academic german. Din această cauză au apărut multe universități antreprenoriale, unde rolul și funcția administratorului a crescut față de rolul profesorilor. În acest mod, a scăzut numărul de publicații științifice și valoarea lor. (Fulda și Missal, 2021)

Studenții germani au diferite drepturi precum: asigurare medicală, care este și un criteriu de admitere în universitățile germane, taxe reduse sau chiar gratuite pentru transportul în comun. Aceste taxe cuprind următoarele mijloace de transport: autobuze, biciclete, metrouri, trenuri etc. Fiecare universitate are propriul sistem pentru acordarea acestui drept. Universitățile germane oferă diferite burse de studiu studenților care pot fi finanțate de la bugetul de stat, de la instituții publice sau private sau sunt date de universități. Bursele oferite de

universități sunt de cele mai multe ori bursele de merit. Alte tipuri de burse pot fi cele pentru studenții străini sau bursele sociale. În cadrul universităților din Germania se oferă consiliere în diferite domenii. Consilierea financiară este foarte populară, iar pentru studenții străini este obligatoriu să participe la aceste ședințe. În Germania se încurajează munca în timpul studiilor universitare și s-au înființat legi cu privire la acest drept prin care sunt prevăzute joburile part time, recunoscute sub denumirea de „minijob” sau practicile plătite fără a plăti impozite. (Apetrei et al., 2020)

Legislația din Germania cu privire la învățământul superior prevede că libertatea cercetării constă în special în plasarea întrebărilor, aplicarea principiilor metodologice, evaluarea și împărtășirea rezultatelor cercetării. Libertatea învățământului include, predarea cursurilor, crearea conținutului, metodele de instruire, dar și dreptul de a exprima opinii artistice și academice. Învățământul superior plasează accentul pe libertatea de exprimare a laturii artistice a studenților. Profesorii din învățământul superior pot lua decizii numai cu privire la aspectele organizaționale ale cercetării, sprijinului și coordonării unui proiect de cercetare sau pentru a defini principalul obiectiv al cercetării, pe lângă aspectele organizaționale ale înființării și menținerii procesului de învățare și a examenelor academice. (Stachowiak-Kudła, 2021)

1.3. Conceptul de libertate academică în Danemarca

Danemarca este stat membru al Uniunii Europene începând cu anul 1973 și a intrat în spațiul Schengen în anul 2001. Câteva dintre valorile esențiale pe care le promovează sunt: promovarea păcii, libertatea, securitatea și justiția, promovează egalitatea de gen, progresul tehnic și științific și participă la combaterea excluziunii sociale și discriminării.

Conform LBK nr. 1343 din 2019, Ministerul Educației și Cercetării este cel care organizează programe academice profesionale și programe profesionale de licență în învățământul superior. Scopul acestui sistem de învățământ superior este creat pentru a răspunde nevoii de forță de muncă calificată în diferitele domenii de activitate. Danemarca este una din țările vizate de studenții străini, de aceea a creat cursuri de pregătire pentru refugiați și imigranți. Perioada de pregătire este de 3 sau 4 ani, iar stagiul de practică este de minim 6 luni. Aceste stagii de practică pot fi

recunoscute în anumite condiții. Studenții au dreptul de a solicita informații cu privire la procesul de desfășurare a procesului de învățare, au dreptul la asistență gratuită la nevoie, atât medicală cât și psihologică, iar una dintre obligațiile studenților este de a participa la cursuri. (Ministerul Învățământului Superior și Științei, 2019)

În universitățile din Danemarca faptul că academicienii sunt supuși unei administrații voluminoase, fiind supravegheați de cei care îi finanțează. Legea din anul 2003 a modificat în totalitate ceea ce însemna o universitate în Danemarca. Prima universitate a fost înființată în anul 1479, denumită Universitatea din Copenhaga. La momentul respectiv studenții, academicienii și administratorii își conduceau instituțiile, alegând persoanele din funcțiile de conducere, consiliile de conducere, rectorul și senatul universității care reprezentau liderii. O dată cu legea din 2003 s-au schimbat radical lucrurile. Astăzi consiliul academic este cel care ia decizii cu privire la aspectele administrative ale universității. Acest consiliu este format din 9-13 membri proveniți din exterior, în general din lumea afacerilor. De asemenea, Ministerul controlează îndeaproape întreg procesul de numire a acestor persoane în funcție care ulterior numesc persoane care să facă parte din consiliul de conducere. Consiliul de Conducere numește în funcție rectorul, care numește la rândul său decanul fiecărei facultăți. De aici tragem concluzia că universitățile din Danemarca funcționează pe un plan de conducere vertical, unde Ministerul este amplasat în vârf la nivel ierarhic. Finanțarea universităților se desfășoară sub forma unei plăți de producție care este efectuată de firmele private desemnate de stat, în funcție de performanțele și obiectivele care sunt prevăzute în contractul cu Ministerul. O dată cu instalarea acestui sistem, s-au produs schimbări majore în ceea ce însemna libertatea academică în Danemarca. Unul dintre obiectivele statului a fost să elimine în totalitate regulile tradiționale pe care le aveau și să se concentreze pe rezultate și performanța academică. Universitățile publice funcționează precum o companie privată care pune accentul pe inovație. În ultimele două decenii s-a observat că rezultatul acestui stil de conducere a dus la eliminare autonomiei academice. (Moutsios, 2023).

În ultimii ani, studenții danezi au raportat simptome de stres, anxietate și depresie. O explicație a acestor stări pe care le prezintă reprezintă abordarea predării care se bazează pe promovarea examenelor, nu neapărat pe înțelegerea și citirea materialelor de curs. Datorită priorităților care au fost stabilite de curând și

anume pregătirea și calificarea studenților pe piața muncii s-a limitat foarte mult autonomia studenților și construirea de relații interpersonale. Aceste obiective care se impun în învățământul superior îi afecteze pe studenții danezi. Modelul pe care l-a abordat guvernul din Danemarca face parte din Procesul Bologna care urmărește o legătură strânsă între sistemele de învățământ superior din Europa. Din acest proces fac parte 48 de țări printre care: Belgia, Austria, Germania, Franța, Italia, Polonia, Bulgaria, Ungaria și România. Țările participante au fost de acord să introducă cele trei cicluri de învățământ superior: licență, master și doctorat, să recunoască reciproc studiile finalizate în alte țări și să implementeze un sistem prin care să asigure calitatea procesului de învățare și predare. Datorită acestui proces a luat naștere programul Erasmus, în urmă cu aproximativ 30 de ani. Procesul Bologna își propune să facă exact ceea ce Danemarca scoate în evidență și anume dezvoltarea unor cunoștințe și abilități antreprenoriale, care pregătesc studenții pentru piața muncii și pentru situațiile neprevăzute care pot apărea în viitor. Sistemul de învățământ superior danez a suferit modificări majore odată cu apariția Procesului Bologna. Universitățile nu se mai bucură de autonomia pe care o aveau. Există multe aspecte pozitive cu privire la viața de student din Danemarca. (Ozer și Schwartz, 2020)

1.4. Conceptul de libertate academică în Suedia

Suedia este țară membră a Uniunii Europene din anul 1995, iar țară membră în spațiul Schengen din 2001.

Autonomia universitară poate fi considerată un aspect important al libertății academice, care presupune ca facultățile se desfășoare independent de interesele externe. De aici se înțelege că autonomia universitară este o condiție prealabilă, dar nu o garanție pentru libertatea academică. (Casson, 2019)

Suedia este o țară cu un învățământ superior bine dezvoltat, care a avut de suferit pe parcursul anilor. După al Doilea Război Mondial, universitățile suedeze erau destul de mici fiind administrate de cadre didactice. Pe parcursul anilor, lucrurile s-au mai schimbat, iar universitățile au început să fie conduse de alte forțe, precum: studenți, biserică sau stat. Dezvoltarea democratică suedeză s-a concentrat mai mult pe societate decât pe persoană. (Holmen, 2022)

În Suedia există peste 50 de universități împărțite pe mai multe facultăți, care acoperă o gama largă de specializări din diferite domenii. Există universități atât

moderne cât și universități din Evul Mediu, există și pre-universități mai mari și mai mici. Numărul maxim de studenți la o singură universitate poate depăși 50 000 de persoane, iar numărul minim poate fi sub 5 000. Legea Suedeză a Învățământului Superior, 1992:1434 aduce reglementări cu privire la principiile esențiale pe care fiecare universitate trebuie să le promoveze. Aceste principii sunt: libertatea academică și cooperare între lectori și studenți în ceea ce privește conținutul și evaluarea, deciziile cheie sunt luate de consiliile de conducere ale majorității academice alese, care includ reprezentanți externi și studenți, dezvoltarea învățământului superior în slujba societății, responsabilitatea statului pentru garantarea acestor condiții. Schimbările guvernamentale pot afecta promovarea acestor principii, iar schimbările guvernamentale au venit cu patru mari proiecte de guvern: libertatea de a alege care are ca principal scop oferirea libertății locale în ceea ce privește nivelurile de reprezentare academică. Alt proiect de guvern se numește „un impuls pentru cercetare și inovare” care plasează accentul pe finanțări în scopul cercetării. Al treilea proiect de guvern este „libertate și influență” care presupune că studenții sunt recrutați într-un număr mare și din diferite medii, dar nu îi obligă să adere la diferitele organizații studentești, dar îi obligă pe „studenții individuali” să își asume responsabilitatea că nu doresc sau doresc să fie membrii asociațiilor studentești. Ultimul proiect al guvernului este „o libertate modernă – libertate sporită pentru universități” care își dorește să încurajeze universitățile publice să administreze după propriile judecăți. (Beach, 2013)

În Suedia există conceptul de „studenți nou-veniți” care este definit prin „studenți care migrează din diferite motive”. Pentru a fi considerat student „nou-venit” trebuie îndeplinite trei criterii: a migrat din diferite motive, nu cunoaște limba suedeză și începe cursurile înainte sau în timpul anului universitar obișnuit. În Suedia, noilor studenți li se atribuie diferite statute juridice de Consiliul Național pentru Migrație care funcționează după legea străinilor. Poziția copiilor în mediul educațional se bazează pe o clasificare legală care este reglementată în legislația școlară. În baza legislației sunt descrise mai multe categorii de copii care au diferite nevoi, precum: copii fără acte care locuiesc ilegal pe teritoriul Suediei. Teoretic, aceștia nu au dreptul să meargă la școală, însă guvernul Suediei oferă posibilitatea copiilor fără acte să frecventeze școala. A doua clasificare este cea a copiilor solicitanți de azil care sosesc în Suedia cu sau fără membrii familiei. Aceștia pot

solicita azil și pot frecventa învățământul și li se poate deconta o parte din cheltuielile lunare. (Nilsson și Bunar, 2016)

1.5. Conceptul de libertate academică în România

România este țară membră în Uniunea Europeană începând cu anul 2007. Începând cu anul 2018, conform ordinului 3131, s-a introdus o nouă disciplină în universitățile din România, denumită „etică și integritate academică”. Ministerul Educației a introdus acest curs la recomandările organizațiilor studentești precum: Societatea Academică din România (SAR) și Alianța Națională a Organizațiilor Studentești din România (ANOSR). Scopul adoptării acestei legi este de a asigura, dezvolta cunoștințele și abilitățile necesare activităților de cercetare academică, în conformitate cu cerințele eticii și deontologiei universitare. (Pohoață & Danielescu 2018)

Studentii pot fi numiți „consumatori”, iar ceea ce consumă sunt serviciile educaționale. Ca și în celelalte țări ale Uniunii Europene, consumatorii au o serie de drepturi specifice. Conform Ordonanței numărul 21 din 1992 la articolul trei sunt prevăzute câteva drepturi specifice ale consumatorilor: dreptul de a fi protejați împotriva riscului de a li se presta un serviciu care ar putea să le prejudicieze viața, securitatea, sănătatea ori să le afecteze drepturile și interesele legale, „dreptul de a fi informat complet, corect și precis asupra caracteristicilor esențiale ale produselor și serviciilor”, astfel încât decizia pe care o adoptă în legătură cu acestea să corespundă cât mai bine propriilor nevoi, precum și de a fi „educați în calitatea lor de consumatori”, „dreptul de a fi compensat în cazul în care produsul, marca sau serviciul nu sunt conforme”, „dreptul de a avea acces la piețe care oferă o gamă diversificată de servicii de calitate”. (Bratucu et al., 2017)

Drepturile și obligațiile studenților sunt prevăzute în ordinul 3666 din anul 2012. Studenții sunt considerați „parteneri ai instituțiilor de învățământ superior și membri ai comunității universitare”. Drepturile studenților sunt în conformitate cu codul studenților fiind prevăzute la articolul 11: studenții au dreptul la învățământ de calitate, accesul la programe de mobilitate internă și externă, dreptul la transfer între universități, confidențialitatea datelor personale, dreptul de a primi suport de curs gratuit atât în format fizic cât și online, dreptul de a fi informat cu privire la programa fiecărui curs, structura acestuia, dar și obiectivele lui, dreptul de a beneficia de un îndrumător din rândul cadrelor didactice, dreptul de a participa la

evaluarea cursului și de a depune contestație, evaluarea făcând-se într-un mod obiectiv și nediscriminatoriu de către profesor, dreptul de a se implica în deciziile luate la nivel de facultate sau universitate, dreptul de a refuza participarea la mai mult de opt ore de cursuri pe zi, drepturi de autor, dreptul la informare și consiliere psihologică sau socială gratuită, dreptul la practică și la recunoașterea practicii în acord cu obiective programului, dreptul de a întrerupe sau de a relua studiile universitare, dreptul de a studia în limba maternă sau într-o limbă de circulație internațională, dreptul de a i se elibera la cerere adeverințe referitoare la situația universitară, la punctajul lucrării de licență sau disertație, dreptul de a fi recompensat prin burse de diferite tipuri sau dreptul de a beneficia de un program educațional centrat pe student.

Obligațiile studenților sunt prevăzute tot de Ordinul 3666 la articolul 18, iar unele dintre obligațiile acestora sunt: să îndeplinească toate sarcinile aferente unei discipline, să participe la cursuri, să respecte regulamentele, standardele de calitate și prevederile codului etic al universității, să susțină lucrări de evaluare la fiecare disciplină, să nu participe la activitățile didactice sub influența diferitelor substanțe interzise sau băuturi alcoolice, să folosească un limbaj și să poarte o ținută adecvată mediului academic, să respecte curățenia, liniștea și să păstreze mobilierul sau alte echipamente intacte, de a-și îndeplini toate angajamentele financiare impuse de universitate și prevăzute în contractul de studiu.

2. Metodologie

2.1. Scopul

Identificarea gradului de cunoaștere a drepturilor și obligațiilor studenților, dar și reglementările aduse cu privire la persoanele din categoriile cu nevoi speciale, din România.

2.2. Obiectivele

O1: Analizarea legislației din România cu privire la drepturile și obligațiile studenților, dar și reglementări îndreptate către studenții cu nevoi speciale.

O2: Studenții din categoriile cu „nevoi speciale”, accesează mai greu învățământul superior.

O3: Femeile sunt mai predispuse hărțuirii în universități decât bărbații.

Ipotezele de cercetare

1. Dacă studenții din România participă des la activitățile academice, atunci își cunosc drepturile și obligațiile.
2. Există o asociere pozitivă între nivelul de informare privind sănătatea sexuală și reproductivă și vârsta de debut a vieții sexuale.
3. Persoanele care au un nivel crescut de informare privind sănătatea sexuală și reproductivă comunică mai eficient cu partenerul de viață pe tema sexualității.
4. Persoanele care au un nivel crescut de informare cu privire la sănătatea sexuală și reproductivă sunt mai puțin expuse riscului la sarcină nedorită.
5. Persoanele care au un nivel crescut de informare privind sănătatea sexuală și reproductivă sunt mai puțin expuse bolilor cu transmitere sexuală.
6. Persoanele care au un nivel crescut de informare privind sănătatea sexuală și reproductivă au o viață sexuală mai satisfăcătoare.

2.3. Metoda de cercetare

Metode de cercetare abordată a fost una mixtă, folosind metoda cantitativă, cu ajutorul chestionarului, existând 127 de respondenți, studenți cu domiciliul în România. Scopul chestionarului este de a identifica gradului de cunoaștere a drepturilor și obligațiilor studentului și împărțirea experiențelor personale cu privire la încălcarea anumitor drepturi.

2.4. Eșantionul cercetării

Participanții la studiu au fost reprezentați de 127 de studenți înscriși în anul universitar 2023-2024 la un program de studii, indiferent de domeniu, singura condiție fiind să aibă domiciliul în România.

2.5. Instrumentul de cercetare

În ceea ce privește instrumentele de investigare, am decis să folosim metoda de cercetare mixtă care cuprinde întrebări despre date de identificare a respondenților, drepturi și obligații ale studenților, întrebări legate despre accesibilitatea în diferite universități sau despre hărțuirea în incinta acestora care poate fi produsă de către profesori, studenți, persoane din conducerea universității sau personal auxiliar.

2.6. Procedura de colectare și prelucrare a datelor

În procesul de colectare a datelor s-a respectat principiul confidențialității, iar respondenții au fost informați că toate răspunsurile vor fi folosite doar în scopuri

academice. Prelucrarea datelor s-a efectuat prin interpretarea grafică a răspunsurilor, iar colectarea prin distribuirea chestionarului.

Informarea subiecților cu privire la scopul cercetării, a asigurat confidențialitatea, oferindu-le respondenților șansa să se retragă în orice moment fără a li se înregistra răspunsurile dacă părăsesc chestionarul înainte de finalizarea acestuia.

O dată cu completarea integrală a chestionarului aceștia își acordă consimțământul cu privire la prelucrarea datelor în scopuri academice, respectiv includerea rezultatelor în lucrarea de licență.

Nu vor fi menționate specificații legate de nume, date cu caracter personal, analiza fiind generală. Informațiile au fost împărtășite doar cu coordonatorul științific al lucrării de licență.

2.7. Limitele cercetării

O parte dintre respondenți pot fi sceptici și nu vor apela la onestitate în completarea chestionarului. De asemenea, există riscul de a se produce confuzii în înțelegerea întrebării.

Există posibilitatea ca din toți studenții din România să răspundă doar cei care sunt implicați în viața academică, își cunosc toate drepturile și nu au fost victime ale hărțuirii în mediul academic, iar cei care au probleme în viața academică să nu acceseze chestionarul.

În altă ordine de idei, chestionarul nu poate trata o problemă foarte complexă și nu poate intra în detalii subiective.

3. Rezultate

În prezentul studiu au participat 127 de studenți cu vârste cuprinse între 19-34 de ani, majoritatea respondenților având vârsta de 21 de ani (36,38%).

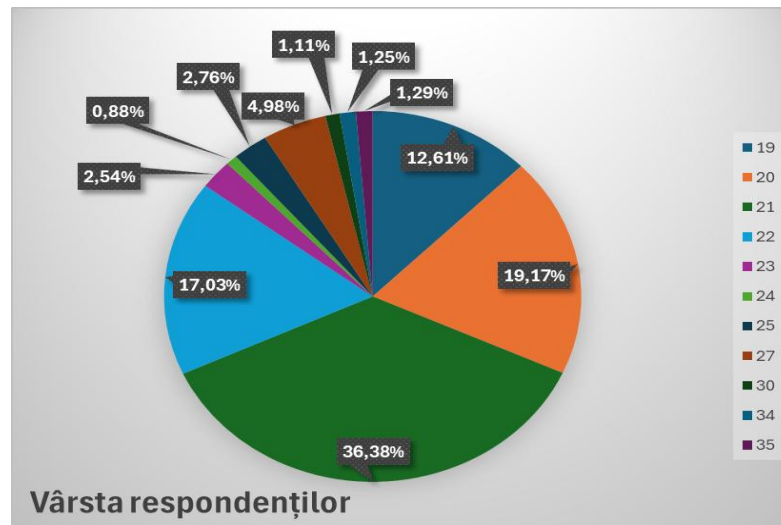

Figura nr.1

Participanții erau studenți înmatriculați în diferite universități din România, din diferite zone: zona de Vest, Centru, zona de Sud, Sud-Est și zona de Nord-Est. Pe baza figurii 2 reiese faptul că 75% dintre respondenți sunt studenți în zona de Vest a României, care sunt reprezentate de universitățile din: Timișoara, Arad și Lugoj.

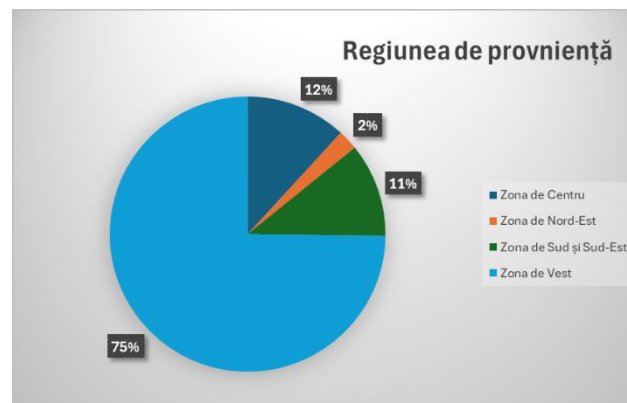

Figura nr. 2

În zona de vest, majoritatea respondenților sunt studenți în cadrul Universității de Vest din Timișoara (40%), urmați de studenții din cadrul Universității Politehnica Timișoara (27%).

Analizând figura 3 rezultă că din totalul respondenților, 62,20% provin din mediul urban, adică majoritatea, iar ceilalți 37,80% provin din mediul rural.

Care este mediul dvs. de proveniență?

127 de răspunsuri

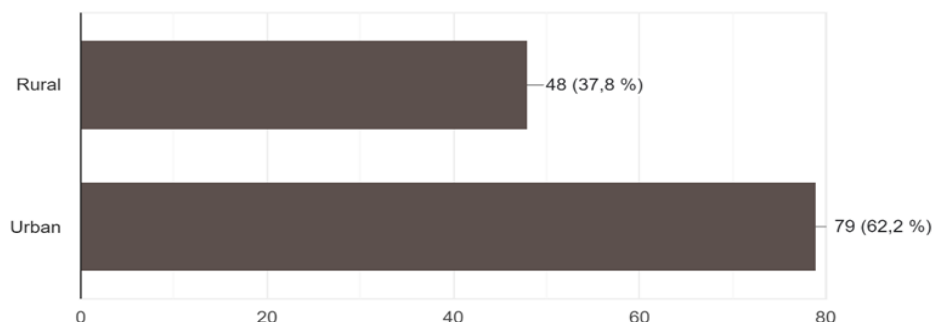

Figura nr.3

Majoritatea participanților la studiu (71,7%) s-au declarat ca fiind de sex feminin, în vreme ce 25,2% s-au declarat ca fiind de sex masculin și doar 3,15% din respondenți au preferat să nu menționeze.

În ceea ce privește ipoteza 1 intitulată „dacă studenții din România participă des la activitatea academică, atunci aceștia își cunosc drepturile și obligațiile”. Pe baza tabelului 1 rezultă faptul că 68,07% dintre respondenți, din mediul rural, participă în mod frecvent la activitatea academică, în vreme ce 73,87% dintre respondenții proveniți din mediul urban, participă în mod frecvent la activitatea academică. Din totalul respondenților, observăm că cei mai mulți participă la activitatea academică (71,70%), iar 3,77% dintre respondenți nu participă deloc la activitatea academică.

Sumă de Pe o scară de la 1 (în mică măsură) la 3 (în mare măsură) răspundeți la următoarele întrebări [Cât de des participați la activitatea academică?]	Deloc	Cât de cât	În mare măsură	
Etichete de rânduri	1	2	3	Total general
Rural	3,36%	28,57%	68,07%	100,00%
Urban	4,02%	22,11%	73,87%	100,00%
Total general	3,77%	24,53%	71,70%	100,00%

Tabel nr.1

La întrebarea „În ce măsură considerați că vă cunoașteți drepturile?” pe o scară de la 1 însemnând „deloc”, 2 însemnând „cât de cât” și 3 însemnând „în mare măsură”, 55,56% din totalul respondenților au confirmat că își cunosc „cât de cât drepturile”. Când vorbim de studenții care își cunosc în totalitate drepturile, este un total de 37,78% dintre respondenți care au declarat acest lucru, iar dintre aceștia

33,67% sunt de sex feminin, 50,00% de sex masculin și 37,50% dintre respondenții care au preferat să nu își menționeze sexul. Studenții care nu își cunosc drepturile deloc sunt într-o proporție mică (6,67%) dintre care 4,08% au declarat că sunt de sex feminin, 13,64% de sex masculin și 12,50% nu au menționat.

Din totalul respondenților, 98,4% dintre respondenți consideră că este importantă activitatea unui asistent social în universități, în timp ce doar 1,6% dintre respondenți consideră că activitatea unui asistent social nu este importantă în cadrul universităților.

Consideri că este importantă activitatea unui asistent social în universități?
127 de răspunsuri

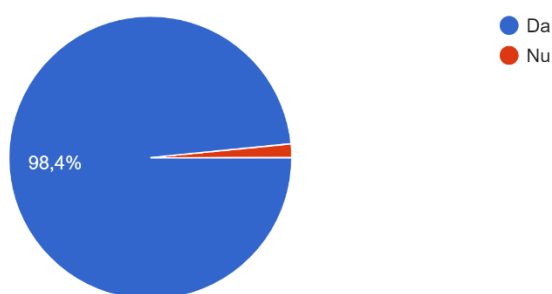

Figura nr.4

În ceea ce privește ipoteza a doua, care se referă la studenții din categoriile cu nevoi speciale și accesul la învățământul superior. Această ipoteză se infirmă: 81,9% dintre respondenți au declarat că în universitatea în care studiază există căi de acces pentru persoanele din categoriile cu nevoi speciale, iar ceilalți de 18,1% au declarat că nu există căi de acces pentru persoanele din categoriile cu nevoi speciale.

Care este sexul dvs.?
127 de răspunsuri

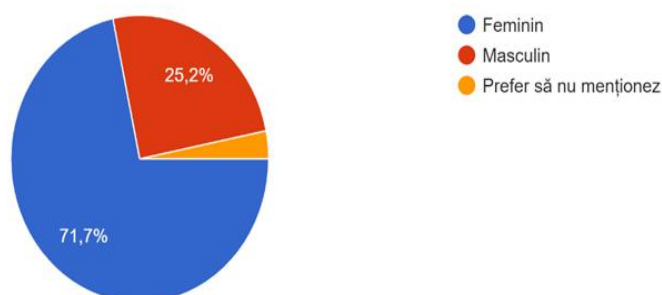

Figura nr.5

În baza ipotezei nr.3, care se referă la faptul că femeile sunt mai predispuse hărțuirii în universități decât bărbații, avem următoarele rezultate: există mai multe cazuri de femei hărțuite în universitate.

Majoritatea respondenților au răspuns că nu au fost hărțuiți niciodată de angajații universității (68,55%), dintre care 72,73% au menționat că sunt de sex feminin, respectiv, 60,47% dintre respondenții de sex masculin și respondenții care nu au menționat sexul (50%).

Conform tabelului 5, participanții la cercetare au fost întrebați de câte ori au fost hărțuiți de un alt student din cadrul facultății. Un procent de 51,40% dintre respondenți nu au fost hărțuiți niciodată, dintre care 52,76% au menționat că sunt de sex feminin, respectiv 55,81% dintre respondenții de sex masculin, iar respondenții care nu au menționat sexul sunt în proporție de 11,11%.

Sumă de Hărțuit de un profesor de la universitate	Etichete de coloane					
Etichete de rânduri	1	2	3	4	5	Total general
Feminin	43,57%	22,86%	19,29%	14,29%	0,00%	100,00 %
Masculin	30,36%	25,00%	37,50%	7,14%	0,00%	100,00 %
Prefer să nu menționez	60,00%	40,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00 %
Total general	40,30%	23,88%	23,88%	11,94%	0,00%	100,00 %

Tabel nr.2

Din totalul respondenților 40,30% au menționat că nu au fost niciodată hărțuiți de către un profesor universitar. Participanții la cercetare au fost întrebați dacă au fost vreodată hărțuiți de un alt student din cadrul facultății.

Un procent de 60,33% au răspuns că nu au fost hărțuiți niciodată de persoane din conducerea facultății, dintre care 60,33% au menționat că sunt de sex feminin, respectiv 50% dintre respondenții de sex masculin, iar respondenții care nu au menționat sexul în proporție de 60%. De asemenea, înțelegem că există cazuri izolate de studenți de sex feminin (4,13%).

Sumă de Hărțuit de orice angajat al secretariatului universității	Etichete de coloane					
Etichete de rânduri	1	2	3	4	5	Total general
Feminin	61,67%	13,33%	17,50%	3,33%	4,17%	100,00%
Masculin	63,41%	14,63%	21,95%	0,00%	0,00%	100,00%
Prefer să nu menționez	50,00%	0,00%	50,00%	0,00%	0,00%	100,00%
Total general	61,68%	13,17%	19,76%	2,40%	2,99%	100,00%

Tabel nr.3

În cadrul chestionarului s-au regăsit întrebări cu răspuns multiplu, unde participanții au bifat dintr-o listă de drepturi și o listă de obligații ale studenților, pe care le consideră importante.

S-au desprins următoarele categorii de drepturi: categoria serviciilor de consiliere și asistență care cuprinde „dreptul la consiliere psihologică” și „dreptul la asistență medicală gratuită”. Acestea au fost bifate de majoritatea participanților la cercetare. O altă categorie este legată de serviciile de cazare care cuprinde „dreptul la cazare sau subvenții de cazare”, fiind bifată de o mare parte dintre participanți. Categoria serviciilor de transport care cuprinde „dreptul de reducerea a tarifelor pentru: transportul local în comun, feroviar sau naval; bilete de teatru, muzee, concerte, film, operă sau alte manifestări culturale sau sportive organizate de instituții publice” a fost menționată de majoritatea respondenților.

Cea mai amplă categorie este reprezentată de procesul de învățare, aceasta cuprinde „dreptul de a beneficia de trasee flexibile de învățare” fiind selectată de o mică parte dintre respondenți, în vreme ce „dreptul de a beneficia de un proces educațional în vederea dezvoltării personale, integrării în societate”, „dreptul de a contesta notele obținute la examenele scrise”, „dreptul de a refuza să participe mai mult de 8 ore pe zi la activitatea didactică (cursuri, seminarii, laboratoare)”, „dreptul de a alege și de a fi ales în posturi de reprezentare din cadrul universităților”, „drepturi de autor și de proprietate intelectuală pentru rezultatele obținute prin activitățile de cercetare-dezvoltare, creație artistică și inovare, conform legislației în

vigoare”, au fost întâlnite la aproximativ jumătate dintre răspunsurile participanților la cercetare.

În ceea ce privește, obligațiile studenților, aici se desprind următoarele categorii: categoria referitoare la procesul de învățare care cuprinde „obligația de a îndeplini toate sarcinile care le revin potrivit planului de învățământ și programelor analitice ale disciplinelor”, „obligația de a respecta drepturile de autor ale altor persoane și de a recunoaște paternitatea informațiilor prezentate în lucrările elaborate”, „obligația de a elabora și susține lucrări de evaluare la nivel de disciplină și lucrări de absolvire originale” și „obligația de a păstra integritatea și buna funcționare a bazei materiale puse la dispoziția lor de către instituțiile de învățământ superior”, fiind menționate în majoritatea răspunsurilor.

O altă categorie este legată de comportamentul studentului în mediul universitar și cuprinde următoarele obligații: „obligația de a sesiza autorităților competente orice nereguli în procesul de învățământ și în cadrul activităților conexe acestuia”, „obligația de a participa la activități academice fără a fi sub influența băuturilor alcoolice sau a altor substanțe interzise”, „obligația de a nu folosi un limbaj și comportament neadecvate mediului universitar” au fost întâlnite în majoritatea răspunsurilor participanților la studiu, în timp ce „obligația de a suporta plata eventualelor prejudicii aduse bazei materiale puse la dispoziția lor de către instituția de învățământ superior” și „obligația de a informa autoritățile competente cu privire la existența oricărei situații care ar putea influența buna desfășurare a activităților de studiu individual și general”, acestea au fost menționate doar de aproximativ jumătate dintre respondenți.

Ultima categorie este constituită din variantele care nu fac parte din obligațiile studenților și anume „să respecte măsurile de prevenire și combatere a bolilor cu transmitere”, „să manifeste grijă față de bunurile din dotarea spitalului”, „să asigure permanent condițiile tehnice și organizatorice avute în vedere la elaborarea normelor de muncă și condițiile corespunzătoare de muncă”, „de a respecta măsurile de securitate și sănătate a muncii în unitate”, și „să prezinte la internare Cartea de identitate/ Buletinul, precum și documentele justificative care să ateste calitatea de asigurat” care au fost bifate de aproximativ jumătate sau mai puțin de jumătate dintre participanții la studiu.

4. **Discuții și concluzii**

Dezvoltarea modelului conceptual pentru libertatea academică a studenților nu înseamnă că studenții nu au drepturi. Dezvoltarea promulgă conceptul de conduită adecvată a elevilor în conformitate cu standardele instituționale, de stat și federale. Atunci când o persoană împlinește vârsta de 18 ani și este admisă în cadrul facultății, intră și în relații contractuale, care guvernează conduita. Dacă instituțiile aprobă o politică de libertate academică a studenților, atunci studenții au drepturi contractuale asupra condițiilor acesteia. (Bowden, 2010)

În ceea ce privește legislația românească, cu privire la drepturile și obligațiile studenților din România, aceasta este suficient de explicită și bine punctată. Potrivit ordinului 3666 din 2021 privind aprobarea Codului Drepturilor și Obligațiilor Studentului, sunt prevăzute o serie de drepturi care satisfac nevoile studențești, precum: drepturi legate de asistența medicală gratuită, consiliere și formare în carieră gratuită, reducerea билетelor de transport, participarea la maxim opt ore de cursuri pe zi, alte drepturi cu privire la implicarea în viața culturală a studenților. Tot în același ordin sunt reglementate și obligațiile studenților care constau în obligația de a participa la viața academică fără a se afla sub influența băuturilor alcoolice, de a avea grijă de integritatea lucrurilor puse la dispoziție de universitate, de a respecta drepturile de autor și de a sesiza orice nereguli organelor competente.

Pe baza chestionarului aplicat s-a constatat faptul că majoritatea studenților își cunosc drepturile și obligațiile pe care le au.

Când vine vorba de hărțuirea în universități, aceasta există, ce e drept în cazuri izolate și conform cercetării, doar persoanele de sex feminin au declarat că au fost hărțuite de diferite persoane în cadrul universităților, precum: studenți, personalul din conducerea acestora sau personalul auxiliar.

Hărțuirea în universități este o problemă la nivel mondial despre care există puține informații. În general persoanele afectate sunt femeile, persoane aparținătoare diferitelor etnii sau minorități, persoane care fac parte din mai multe categorii simultan ca de exemplu femeile de culoare. (Klein și Martin, 2021)

Drepturile și obligațiile studenților sunt fundamentale pentru a asigura un mediu educațional echilibrat, echitabil și propice dezvoltării academice și personale..

Pe de altă parte, studenții au și obligații care includ respectarea regulamentelor instituției, participarea activă la cursuri, realizarea sarcinilor academice cu onestitate

și integritate, și respectul față de colegi, profesori și personalul administrativ. Îndeplinirea acestor obligații este crucială pentru menținerea unui climat de învățare pozitiv.

Un echilibru adecvat între drepturile și obligațiile studenților contribuie la crearea unei experiențe educaționale complete și armonioase, pregătindu-i pe studenți pentru provocările și oportunitățile viitoare.

Bibliografie

1. Klein, L. B. și Martin, S. L. (2021). Sexual Harassment of College and University Students: A Systematic Review. *Trauma, Violence, & Abuse*, 22(4), 777-792. <https://doi.org/10.1177/1524838019881731>
2. Bowden, R. G. (2010). Student's rights: a conceptual framework for postsecondary student academic freedom. *Academy of Educational Leadership Journal*, 14(1), 27-36. <https://www.proquest.com/scholarly-journals/students-rights-conceptual-framework/docview/521210307/se-2>
3. Apetrei, A., Mircia, A., Burghilea, R., Prelipcean, D., Dehelean, C. și Teleagă, T. (2020). Ghidul studentului în Germania. Un proiect LSRS. <https://lsrsgermania.files.wordpress.com/2020/03/ghidul-studentului.pdf>
4. Beach, D. (2013). Changing higher education: converging policy-packages and experiences of changing academic work in Sweden. *Journal of Education Policy*, 28(4), 517-533. <https://doi.org/10.1080/02680939.2013.782426>
5. Beiter, K. D. (2019). *Where Have All the Scientific and Academic*.
6. Freedoms Gone? And What Is 'Adequate for Science'? The Right to Enjoy the Benefits of Scientific Progress and Its Applications. *Israel Law Review*, 52(2), 233-291. <https://doi.org/10.1017/S0021223719000062>
7. Bratucu, G., Palade, A., Madar, A., Neacșu, N. A., Boșcor, D. și Băltescu, C. A. (2017). Competition on the University Educational Services Market in Romania and the Protection of Students' Rights and Interests. *Amfiteatru Economic*, (45), pp. 414-431. <https://www.ceeol.com/search/article-detail?id=524856>
8. Butler, J. (2017). Academic Freedom and the Critical Task of the University. *Globalizations*, 52(6), 857-861. <https://doi.org/10.1080/14747731.2017.1325168>
9. Casson, A. (2019). A Reasonable Autonomy – Some Questions About Academic

- Autonomy in the Nordic Countries. Stockholm: Sveriges universitets- och högskoleförbund, 11. ISBN: 978-91-983359-6-5
10. Fulda, A. și Missal, D. (2021). Mitigating threats to academic freedom in Germany: the role of the state, universities, learned societies and China. *The International Journal of Human Rights*, 26(10), 1803-1821. <https://doi.org/10.1080/13642987.2021.1989412>
 11. Holmen, J. (2022). The autonomy of higher education in Finland and Sweden: global management trends meet national political culture and governance models. *Comparative Education*, 58(3), 147-163. <https://doi.org/10.1080/03050068.2021.2018826>
 12. Kelmendi, B. (2024). List of Universities in Germany. Disponibil la: <https://www.studying-in-germany.org/list-of-universities-in-germany/>.
 13. LBK nr 1343 din 10/12/2019
 14. Macfarlane, B. (2017). Freedom to learn: the threat to student academic freedom and why it needs to be reclaimed. *Routledge*, 1, 156. <https://doi.org/10.4324/9781315529455>
 15. Moutsios, S. (2023). The bureaucratisation of the university: The case of Denmark. *Educational Philosophy and Theory*, 55(3), 379 – 391. <https://doi.org/10.1080/00131857.2022.2097069>
 16. Nilsson, J. și Bunar, N. (2016). Educational Responses to Newly Arrived Students in Sweden: Understanding the Structure and Influence of Post-Migration Ecology. *Scandinavian Journal of Educational Research*, 60(4), 399-416. <https://doi.org/10.1080/00313831.2015.1024160>
 17. Ordinul 3666 din 2012
 18. Ozer, S. și Schwartz, S. J. (2020). Academic motivation, life exploration, and psychological well-being among emerging adults in Denmark. *Nordic Psychology*, 72(3), 199 – 221. <https://doi.org/10.1080/19012276.2019.1675088>
 19. Pactul Internațional cu privire la drepturile economice, sociale și culturale din 1966.
 20. Pohoăț, G. și Danieleescu, A. I. (2018). Ethics in the Romanian academic environment – a must. *Euromentor Journal*, 9(3), 7-14. <https://euromentor.ucdc.ro/euromentor-september-2018.pdf#page=7>

[ISSN 2068-780X](#)

21. Schubert, K. (2021). Four Reasons Why We Need to Rethink Academic Freedom in Europe. *Verfassungsblog*, accesat la 21.12.2023: <https://ssrn.com/abstract=3842918>
22. Shorabi, H. (2019). A Durkheimian critique of contemporary multiculturalism. *Ethnic and Racial Studies*, 42(8), 1283-1304. <https://doi.org/10.1080/01419870.2019.1585898>
23. Stachowiak-Kudła, M. (2021). Academic freedom as a source of rights' violations: a European perspective. *Higher Education*, 82, 1031–1048.
24. Vrielink, J., Lemmens, P. și Parmentier, S. (2011). Academic Freedom as a Fundamental Right. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 13, 117-141. <https://doi.org/10.1016/j.sbspro.2011.03.009>

Analysis of the psychosocial profile of the victim of domestic violence

Cristina BĂCANU¹

Abstract

Domestic violence has devastating effects on both the physical and mental health of victims, women and children. Although the physical consequences of violence are easier to identify, truly serious are the psychological and emotional ones. Traces of physical aggression disappear, while humiliations leave deep traces, which do not disappear. The research focuses on the impact of domestic violence on victims of all kinds .

Keywords: community actions, vulnerable categories, social exclusion, needs of beneficiaries, social service

¹ West University of Timisoara, Blvd. Vasile Pârvan, No. 4, 300223, Timisoara, Timis, Romania; E-mail: iasmina.andrici02@e-uvr.ro

² West University of Timisoara, Blvd. Vasile Pârvan, No. 4, 300223, Timisoara, Timis, Romania; E-mail: cosmin.goian@e-uvr.ro

³ West University of Timisoara, Blvd. Vasile Pârvan, No. 4, 300223, Timisoara, Timis, Romania; E-mail: florina.vlaicu@e-uvr.ro

Analiza profilului psihosocial al victimei violenței domestice

Cristina BĂCANU¹

1. Introducere

Lucrarea are ca obiectiv studiul aspectelor sociale și psihologice asupra victimelor violenței domestice. Prezentarea profilului psihosocial poate ajuta la înțelegerea mecanismelor și a factorilor de risc care pot contribui la apariția violenței domestice, precum și la dezvoltarea unor strategii de prevenție eficiente.

Violența domestică este un fenomen social destul de grav. Prezent din totdeauna, până în anul 1989 a fost ignorat, dar, începând cu anul 2000 a început să fie tot mai mediatizat. „Înainte de 1990 nu se vorbea despre această temă, deși și atunci statisticile ar fi putut constitui motiv de îngrijorare. Există însă mentalitatea că organele judiciare trebuie să intervină doar atunci când este absolut necesar în conflictele iscate în interiorul familiei.” Din fericire „prin intrarea în vigoare a Legii 217/2003, violența în familie a fost recunoscută din punct de vedere legislativ ca fenomen pentru prima dată, fiind luate și primele măsuri coerente.” (Rotaru, 2013, p.38)

1.1. Contextul apariției violenței domestice

Fie că este îndreptată împotriva propriei persoane, fie că este vorba de violență îndreptată împotriva altei persoane, sau de violență colectivă, acest fenomen duce la moartea unui milion de persoane pe an și a unui număr mult mai mare de răniți. Violența, în sens generic, semnifică utilizarea forței și a constrângerii de către individ, grup sau clasă socială, în scopul impunerii voinței asupra altora. Din punct de vedere juridic, violența înseamnă folosirea forței fizice sau a altor mijloace persuasive pentru a aduce prejudicii unor bunuri sau o vătămare integrității unei persoane.

În acest sens, un act de violență are, de cele mai multe ori, un caracter premeditat, fiind elaborat cu intenție sau semnificând intenția de a produce o suferință sau un prejudiciu fizic altei persoane. În context psihologic, violența desemnează comportamentul agresiv manifestat, cel mai adesea, ca urmare a unor frustrări, care nu pot fi refulate pe căi dezirabile social.

¹ West University of Timisoara, Blvd. Vasile Pârvan, No. 4, 300223, Timisoara, Timis, Romania; E-mail: iasmina.andrici02@e-uvt.ro

² West University of Timisoara, Blvd. Vasile Pârvan, No. 4, 300223, Timisoara, Timis, Romania; E-mail: cosmin.goian@e-uvt.ro

³ West University of Timisoara, Blvd. Vasile Pârvan, No. 4, 300223, Timisoara, Timis, Romania; E-mail: florina.vlaicu@e-uvt.ro

Dincolo de multitudinea sensurilor care i se asociază, violența este un abuz de putere, fiind legată, aproape întotdeauna, de o poziție de putere și de impunerea acestei puteri asupra celorlalți. Această caracterizare definește, cel mai bine, situația bărbatului în raport cu cea a femeii, copilului sau vârstnicului. Totuși, în mod aparent paradoxal, adeseori, chiar lipsa de putere determină violența. Conștiința lipsei de putere creează o nevoie de afirmare atât de puternică, încât devine agresivitate distructivă, care, în ultimă instanță, conduce la violență. Aceasta poate explica, în mare măsură, frustrările care caracterizează numeroși bărbați agresori, dar și actele de violență comise de femeile agresoare.

Ca formă coercitivă de control social, violența a fost, în general, acceptată de societate, dar au fost sancționate formele de violență în dauna interesului național, a vieții unei persoane sau a proprietății. Violența domestică a fost considerată o problemă personală, care, conform dreptului la intimitate, putea fi tănuită, cei din afara cuplului evitând să intervină, deoarece reacțiile soției maltratate, față de salvator, au fost, deseori, imprevizibile; probabil din același considerente, organele de ordine publică ezitau, adesea, să se implice.

De multe decenii, violența intrafamilială a fost considerată o manifestare obișnuită în familiile dezorganizate sau în grupurile marginale, defavorizate social și economic. În legătură cu acest mod de violență au fost emise teorii sociologice, psihologice și feministe.

Violența domestică este un fenomen destul de complex, iar pentru a-l putea înțelege au fost elaborate câteva teorii centrate pe individ și teorii centrate pe societate.

1.2. Teoriile din literatura de specialitate

Teoriile patriarhale - una dintre principalele cauze care determină apariția violenței domestice o reprezintă stereotipurile sociale care îi dau dreptul bărbatului să subordoneze femeia. Este bine cunoscut că în mediul rural, familia se află sub controlul bărbaților, având la bază modelul patriarhal, unde femeia este supusă, iar bărbatul este cel care decide. (Bonea, 2020)

Teoriile feministe – „susțin că ideologia patriarhală stă la baza tuturor abuzurilor și violențelor suferite de femei de-a lungul timpului.” (Bonea, 2020, p. 70). Pe de altă parte, faptul că societatea nu are reacție la conflictele din cadrul familiei denotă indiferență, chiar și o aprobare tacită.

Deși oricare dintre parteneri poate deveni victimă, femeia este cel mai adesea victima violenței domestice. Familia ar trebuie să fie un mediu securizant, unde orice persoană să primească afecțiune, dar din păcate în multe familii, femeile au fost agresate și umilite. De-a lungul timpului nici ideea divorțului nu a fost acceptată, astfel că, femeile care și-ar dori să își părăsească soții sunt blamate de societate și nu sunt susținute nici măcar de familia din care provin, pe motiv „că își destramă casa”.

Teoria învățării sociale - agresivitatea este un comportament învățat în familie. Prin observația comportamentului violent al persoanelor din jur, copilul poate înțelege greșit că „poți obține ceva, dacă folosești puterea și forța împotriva celui alt.” Pe de altă parte, transmiterea intergenerațională a violenței ar putea fi un factor care duce la violențe în familie.

Teorii psihologice și biologice - societatea în care trăim acceptă doar învingătorii, iar stresul și dificultățile financiare pot duce la tensiuni în cadrul familiei. „... o serie de cauze economice, educaționale, profesionale, de status sau de rol ori presiuni sociale de tot felul, care contribuie la generarea unui climat conflictual în familii.” (Turliuc et al., 2009. p.33)

Deși sărăcia este unul dintre principalii factori care duc la apariția violenței în cuplu, nu putem spune că acest tip de comportament se manifestă doar în familiile sărace. Dependența financiară a femeii duce la neputința de a lua o decizie cu privire la părăsirea partenerului.

Pe de altă parte, modelul psihiatric se concentrează asupra personalității agresorului și caută factori determinanți în abuzul de alcool și de droguri și tulburări de personalitate.

1.3. Factori de risc

Pentru înțelegerea violenței intrafamiliale, Organizația Mondială a Sănătății (2002) a împărțit factorii de risc în patru categorii

- Factori individuali , precum vârsta, nivelul scăzut de școlarizare, consumul excesiv de băuturi alcoolice, depresia, tulburări de personalitate, martor și/sau victimă a violenței părinților în perioada copilăriei.

- Factori relaționali, precum conflictele între parteneri, instabilitatea familială, stresul de natură economică .

- Factori comunitari , unde sărăcia ocupă un loc important, toleranța crescută în ceea ce privește violența în familie și mai ales violența asupra femeii și copilului.

- Factori sociali, din care fac parte valorile sociale care promovează violența

dintre parteneri, normele tradiționale bazate pe gen în ceea ce privește setul de roluri ale femeii și bărbatului în relația de cuplu, percepția asupra divorțului, conform căreia divorțul este un eșec, lipsa de reacție din partea anturajului.

Multe studii privind violența s-au axat pe cunoașterea factorilor de risc care acționează în anumite condiții sociale, precum și a șanselor de a prezice violența.

Cel mai bun factor predictiv al violenței nu este vreunul dintre factorii de risc cunoscuți sau vreo grupare de astfel de factori, ci numărul total al factorilor de risc surprinși la un caz. Aceasta crește siguranța predicției cazurilor de violență, ceea ce corespunde teoriei multicauzalității. Cunoașterea cumulativă a factorilor de risc este importantă nu numai pentru identificarea cazurilor, dar și pentru a planifica ajutorul de care au nevoie.

1.4. Efectele violenței domestice

Literatura de specialitate subliniază și acceptă consecințele psihologice negative pe care le are violența asupra femeii care trăiește într-un mediu familial violent. „Femeile victime ale violenței domestice sunt traumatizate atât fizic cât și emoțional nu numai în timpul actului de violență, dar și în perioada ce urmează. Acest set de traume specifice femeilor victime a primit denumirea de “Sindromul traumatizării secundare ca rezultat al violenței domestice”(sindrom de stress post-traumatic).” (Tătărașanu, 2010, p. 106)

Sindromul clinic include atât elemente de anxietate, depresie și tulburări afective, pierderi de memorie, reexperimentarea evenimentelor traumatice (flashback, vise traumatice.) prin expunere la stimuli asociativi, dificultăți de relaționare interpersonală și tulburări psihofiziologice.

Agresorii pot controla accesul femeilor la familie și prieteni, fapt care poate duce la izolare socială și sentimente de singurătate, precum și accesul la resurse financiare.

Pe termen lung, traumele cauzate de violența domestică pot persista mult timp după ce relația abuzivă s-a încheiat.

Dutton și Painter (1981) au elaborat Teoria Atașării Traumatice pentru a explica de ce femeile agresate rămân într-o relație cu partenerul abuziv. Această teorie arată că atunci când o femei părăsește în final partenerul abuziv, teama ei imediată începe să se diminueze, iar atașamentul său ascuns pentru abuzator începe să se manifeste.

Secată emoțional și vulnerabilă, femeia devine ușor impresionabilă la presiunile dragăstoase ale partenerului său iubitor care îi dorește reîntoarcerea în relație.

Certurile, violența și starea de ebrietate a unuia sau a ambilor părinți constituie un model comportamental terifiant și insecurizant. (Jurca, 2018)

Fiecare etapă a vieții copilului poate fi afectată. Loviturile, dar mai ales violența psihologică din timpul sarcinii, pot avea consecințe grave, fizice sau psihice, pentru copilul care urmează să se nască: naștere prematură, greutate redusă la naștere, mortalitate perinatală. După naștere, femeile care sunt supuse abuzurilor își îndeplinesc mai greu rolul protector, acestea devenind depresive, anxioase iar capacitatea lor de a iubi este afectată. Astfel, nou-născutul poate elabora strategii, precum hiperactivitate sau țipete, pentru a atenua aceste lipsuri.

Din perspectiva sănătății mentale, victimele pot prezenta tulburări tranzitorii sau definitive în sfera emoțională: frică sau ură, fobii, teama de a face greșeli, dificultăți de concentrare, stres posttraumatic, atacuri de panică, probleme de exteriorizare: agresivitatea (față de colegi, prieteni, profesori sau pasivitate la agresiunile celorlalți) și hiperactivitatea, probleme de interiorizare: anxietate crescută, neliniște și depresie acută sau cronică, tulburări de personalitate, tulburări comportamentale, probleme somatice: dureri de cap, dureri de stomac, enurezis, tulburări alimentare, tulburări de somn, coșmaruri; tulburări de vorbire, tendința de a-și face rău, introvertire, frică de abandon, frică de răniri și de moarte, dificultăți de învățare și socializare, gânduri sau tentative suicidale. (Bucur, 2023)

Când există violență între părinți, copilul se simte întotdeauna vinovat, ceea ce îi provoacă o pierdere a stimei de sine. Pe de altă parte, copii se construiesc prin identificare, ceea ce înseamnă că acei copii cu un părinte violent pot reproduce la rândul lor violența la care au fost martori, pentru a-și impune punctul de vedere, a se face ascultat și pentru a obține ceea ce doresc.

1.5. Mecanisme de coping

Ne adaptăm în moduri diferite la violență, în funcție de circumstanțe. O femeie cu un partener abuziv încearcă să se adapteze. Pentru a avea liniște, ea are grijă să nu displace, anticipează reacțiile violente, nu atrage atenția „Ceea ce diferențiază oamenii care dezvoltă o tulburare de stres posttraumatic ca rezultat al abuzului familial de cei care sunt temporar stresați este că aceștia încep să-și organizeze viața în jurul traumei.” (Gonța, 2015, p. 66).

Au fost formulate concepte pentru definirea dinamicii relațiilor abuzive și astfel au apărut câteva teorii care descriu interacțiunea dintre victimă și agresor, și anume:

✓ Teoria ciclului violenței, sugerează că violența domestică urmează un ciclu format din faze de tensionare, explozie și de liniște aparentă, pentru care victimele își pot dezvolta strategii de coping pentru a depăși fiecare etapă.

✓ Teoria sindromului femeii bătute, care descrie cum femeile abuzate pot internaliza vinovăția și să se simtă responsabile pentru suferința lor. Mecanismele de coping pot include negarea sau minimizarea abuzului.

✓ Teoria neajutorării învățate. Persoanele abuzate pot ajunge să creadă că nu pot scăpa de situația lor și să se simtă neputincioase, iar mecanismele de coping pot implica acceptarea pasivă a situației sau evitarea conflictelor.

✓ Teoria atașamentului traumatic. Persoanele abuzate pot dezvolta o legătură puternică cu abuzatorul, iar mecanismele de coping pot implica speranța că partenerul se va schimba sau că relația va deveni mai bună.

În același timp, stima de sine scade, iar femeia își pierde toată siguranța, devenind mai fragilă și mai vulnerabilă. Astfel, se crează dependența față de abuzator, care se explică prin mecanisme neurobiologice și psihologice, pentru a evita suferința și a obține o oarecare liniște. În toate cazurile de violență domestică există o inversare a culpabilității, astfel că, femeile cred că partenerul lor este abuziv deoarece ele nu știu cum să îl satisfacă, să se poarte cu el.

Femeia este considerată și se consideră vinovată de dificultățile din viața de cuplu. Dificultatea de a-și părăsi partenerii abuzatori se mai poate explica printr-o paralelă cu sindromul Stockholm, care este tot o strategie de supraviețuire și care se bazează pe nivelul fricii, dependenței și traumei resimțite în situația de viață trăită. În unele cazuri, mai ales în zonele rurale, ca o metodă de adaptare la violență, multe femei încep să consume alcool împreună cu soții lor.

Pe de altă parte, atunci când există o rețea de suport pentru victime, acestea pot dezvolta planuri de siguranță care să includă găsirea unui loc sigur unde pot pleca, contactarea unui serviciu de asistență sau obținerea unui ordin de protecție.

2. Metodologia cercetării

2.1. Scopul cercetării

Scopul cercetării vizează identificarea formelor violenței domestice prin prisma factorilor determinanți, precum și explorarea modalităților de sprijin pentru

victime.

2.2. Obiectivele cercetării

- a) Identificarea formelor de violență precum și a factorilor determinanți.
- b) Identificarea formelor de sprijin și ajutor pentru victimă.
- c) Aprecierea intensității efectelor negative ale violenței domestice asupra

victimelor.

2.3. Ipotezele cercetării

a) Violența domestică este prezentă doar în familiile unde există consumatori de alcool.

b) Cu cât nivelul de educație este mai scăzut, cu atât crește riscul apariției violenței domestice.

c) Dacă victimele nu sesizează organele legislative că au fost agresate, înseamnă că nu e atât de grav.

d) Influența negativă a familiei extinse prin îndrumarea victimei să nu apeleze la ajutor specializat, constituie un factor de risc major pentru siguranța ei.

e) Sexului feminin îi place să fie abuzat, fiind principala cauză pentru care nu își părăsesc partenerii.

2.4. Instrumentul de cercetare

Instrumentul de investigare folosit pentru a realiza această cercetare este interviul individual.

2.5. Metoda de cercetare

Metoda de cercetare utilizată în prezenta cercetare este cea calitativă, folosită pentru a afla experiențele individuale ale victimelor violențe

2.6. Eșantionul cercetării

Eșantionul cercetării este format din 10 victime ale violenței domestice (mame cu minori în grijă), pentru care s-a impus separarea de agresor.

2.7. Procedura de colectare și prelucrare a datelor

Cercetarea s-a desfășurat în perioada 01.02.2024 – 31.03.2024, folosind metoda calitativă. Procedura de colectare a datelor s-a realizat prin prisma interviului semistrukturat individual ghidat, realizat față în față, format din 17 întrebări. Interviuurile s-au desfășurat în Centrul de Recuperare pentru Victimele Violenței Domestice Rm.Sărat. Înaintea începerii interviului, s-au prezentat obiectivele cercetării, precum și confidențialitatea datelor cu caracter personal.

Fiecare interviu a durat în medie o oră și 30 de minute și s-a desfășurat în prezența asistentului social din instituție. Interviuurile s-au desfășurat în camera separată a fiecărui respondent și s-a utilizat un limbaj ușor accesibil.

2.8. Limitele cercetării

Limita principală este reprezentată de numărul limitat al respondenților, care și-au exprimat acordul de participa în cadrul studiului.

3. Rezultatele cercetării

În cadrul cercetării au participat femei, victime ale violenței domestice, cu vârste cuprinse între 18 ani și 42 ani, atât din mediul urban cât și din mediul rural. Nivelul de educație diferă, unele persoane au doar cinci clase, altele școală profesională. Toți respondenții din mediul rural nu au un loc de muncă.

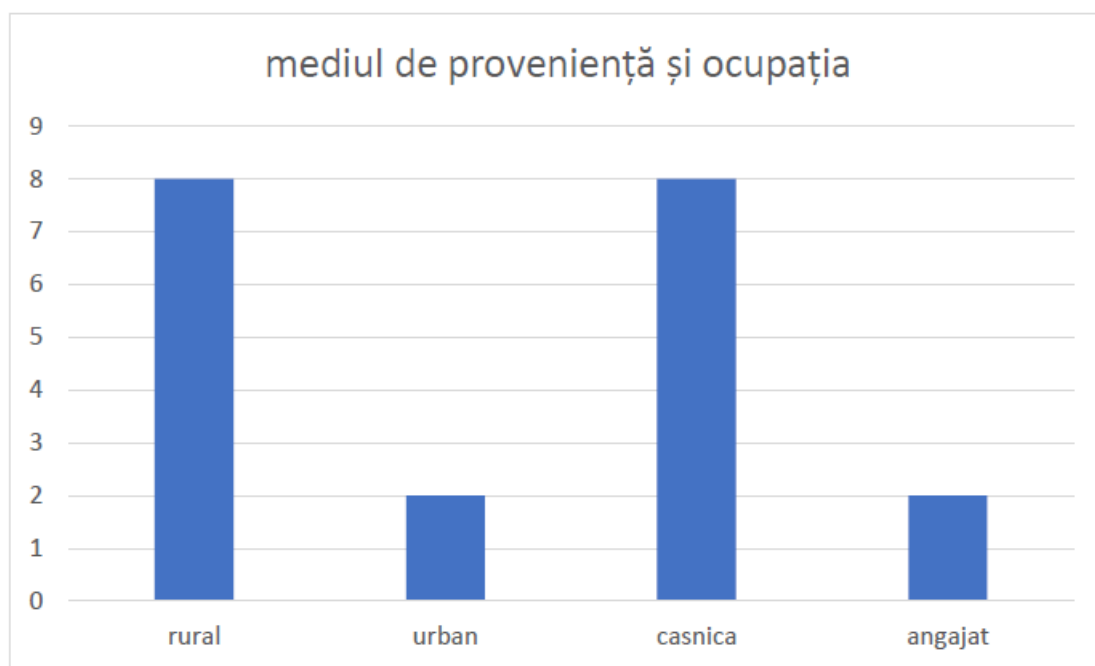

Figura nr.1

Femeile din mediul rural, renunță la locul de muncă după ce devin mame și încearcă să își suplimenteze veniturile prin „munca la negru”, deoarece, partenerii le restricționează accesul la venituri financiare. În mediul rural, modelul familiei patriarhale, în care bărbatul este cel care are un loc de muncă, iar femeia se ocupă de gospodărie și creșterea copiilor, este mai întâlnit decât în mediul urban.

Persoanele de sex feminin din mediul urban au un loc de muncă, chiar dacă viața cotidiană a suferit modificări, nu le-a fost restricționat accesul la venituri financiare. Faptul că au un loc de muncă le oferă cel puțin independență financiară.

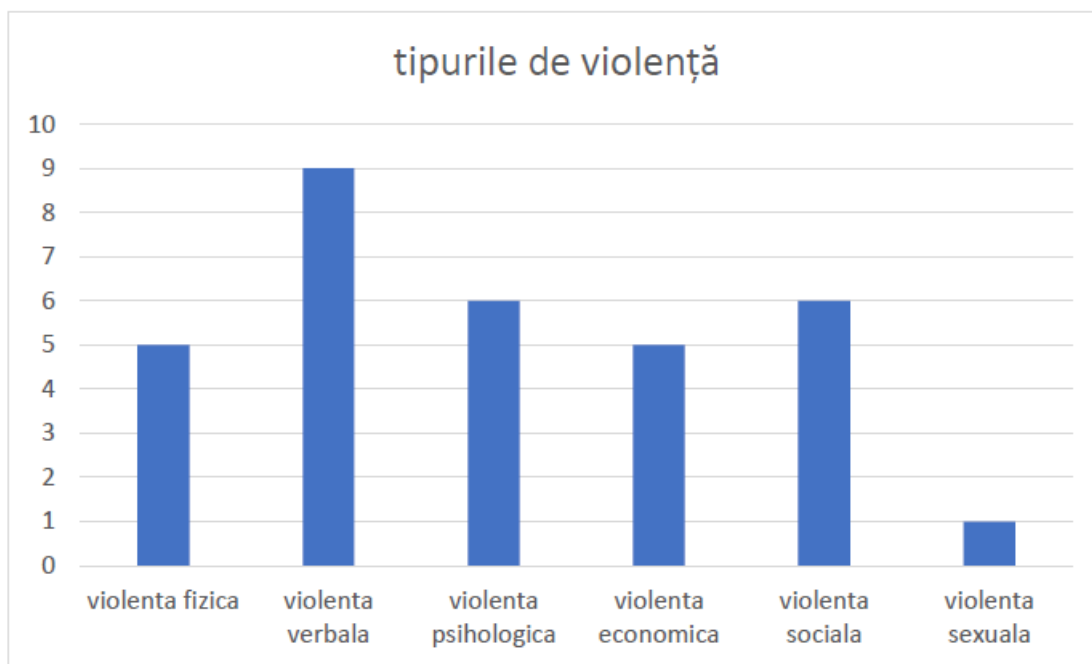

Figura nr.2

În aproape toate cazurile predomină violența verbală care aproape că se identifică cu violența psihologică. Discutăm despre o serie de atitudini și de exprimări care urmăresc să denigreze persoana. Aceste cuvinte și gesturi au ca scop destabilizarea sau rănirea celui alt.

„Este foarte gelos, deși la început nu era așa. V-am spus, este gelos până și pe băiețel, că stau prea mult timp cu el.” (R9)

Deși nu în toate cazurile s-a ajuns până la abuz fizic, scopul este acela ca partenerul să fie intimidat, să trăiască în tensiune, pentru a înțelege cine deține puterea. Dacă mergem mai departe și încercăm să găsim cauzele acestor ieșiri, vedem că, gelozia ar fi principala cauză, nu doar îndreptată asupra victimei, ci și asupra copiilor.

„Zice că nu îi place că trebuie să îi dau atâta atenție fetei. Își iese din minți, mai ales că își aduce aminte că nu este a lui, ci a fostului meu concubin.” (R2)

Răspunsurile din cadrul interviurilor demonstrează că cea mai mare parte a violențelor din cadrul familiei au loc pe fondul geloziei agravată de consumul de alcool.

Gelozia o întâlnim foarte des la paranoici, care nu au deloc îndrăgire în partenerii lor, drept pentru partenera trebuie să își justifice clipă de clipă cum își petrece timpul. De aici apare destul de des și violența socială, izolarea de familie, de prieteni, de vecini. Principalul scop este ca femeia să devină dependentă de

abuzator, el având control absolut. În majoritatea cazurilor intervievate există o inversare a culpabilității. Femeile cred că partenerul lor este violent deoarece ele nu știu cum să îl satisfacă, cum să se poarte cu el. Ele sunt considerate vinovate de dificultățile din cuplu.

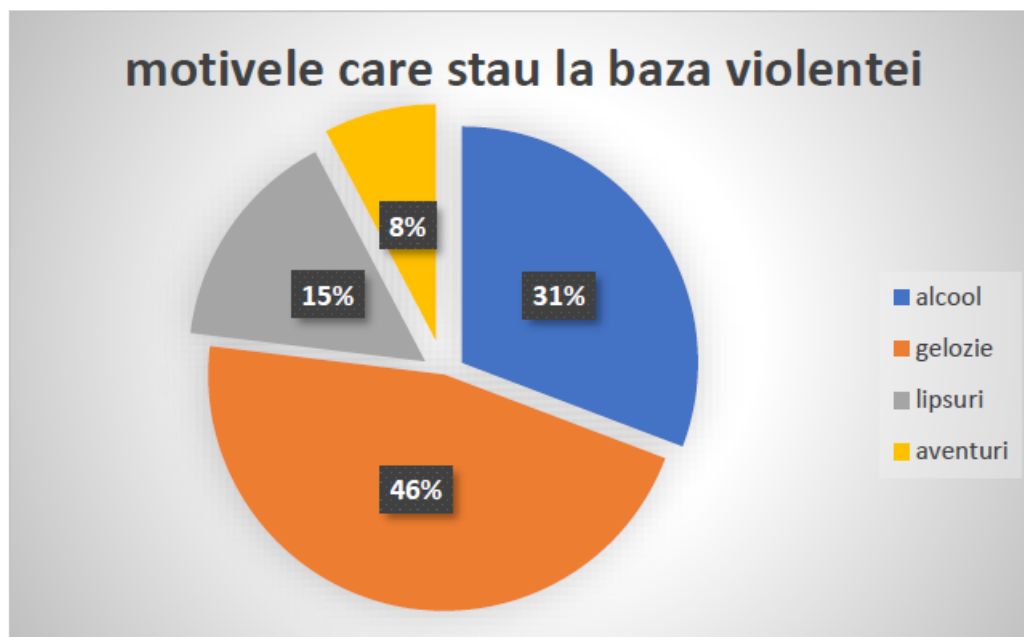

Figura nr.3

Majoritatea respondenților au ajuns în Centrul pentru Recuperarea Victimelor Violentei Domestice prin intermediul serviciului 112, care a fost apelat de către victimă sau o vecină, când a fost nevoie de poliție pentru a opri agresorul, ori de salvare când victima avea nevoie de îngrijiri medicale.

„Acum 4 zile, după o ceartă cu soțul , acesta m-a bătut foarte rău , iar una dintre vecine a sunat la 112. A venit poliția împreună cu asistenta socială din localitate, și am plecat împreună cu copii.” (R1)

Este foarte trist, că din cele 10 persoane intervievate, doar două au ajuns în centru la sfatul familiei sau a prietenilor. Acest lucru se poate traduce prin lipsa unei rețele de sprijin pentru victime, dar și prin necunoașterea legii și a drepturilor pe care le au. Rușinea și frica le împiedică să vorbească cu cineva despre ceea ce trăiesc aproape zilnic.

„Am fost întâi internată, cu coaste rupte, vânătăi. După o bataie zdravănă, a venit poliția și salvarea care m-au dus la spital. Acolo am stat internată cred că o lună, am scos certificat medico-legal și acum, pentru că nu am unde să mă duc, am venit aici.” (R3)

Din păcate , comunitatea nu reacționează la violențele din cadrul familiei, considerând că, dacă femeia nu reacționează mai puternic, pentru a nu permite abuzul, nu este necesar să intervină. Mulți însă, nu știu că femeia ori nu are unde să se ducă, ori îi este prea frică pentru a pleca, motiv pentru care de multe ori victimele violenței depun plângere penală, apoi iau decizia de a le retrage.

Femeile sunt conștiente că violența fizică nu este acceptabilă, dar sunt mai puțin conștiente în privința violenței psihologice. Relația de subjugare o blochează pe femeie și o împiedică să evolueze și să înțeleagă problemele din jur.

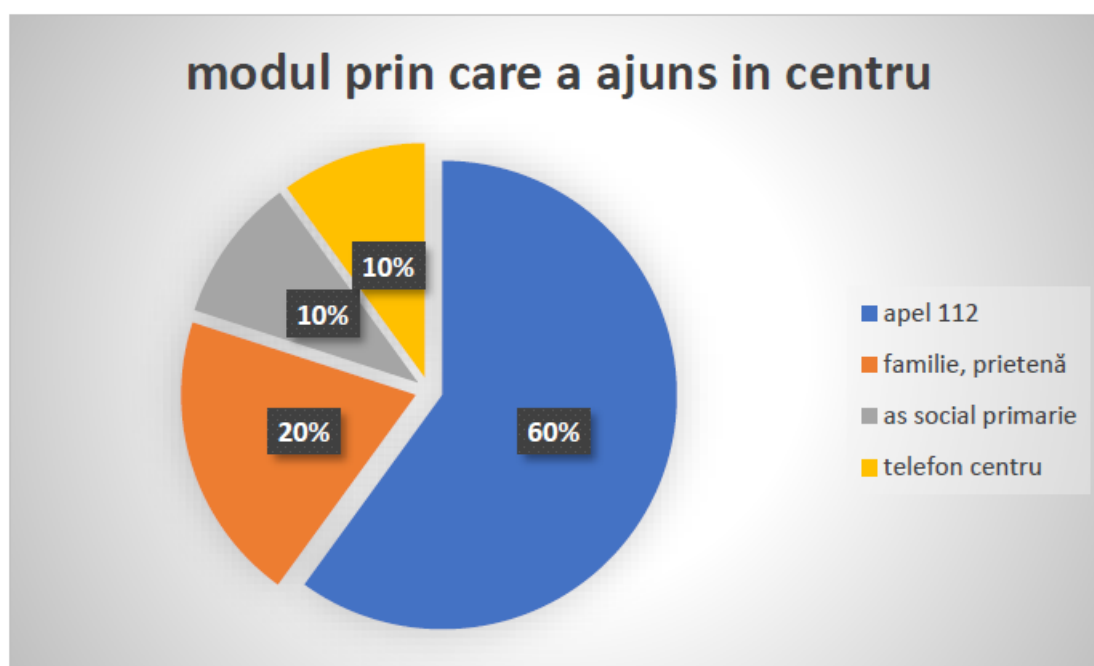

Figura nr.4

4. Concluzii și recomandări

Având în vedere numărul redus de respondenți, rezultatele cercetării nu pot fi generalizate. Cercetarea ne arată foarte clar că violența domestică este un fenomen complex, ce cuprinde mai multe forme. Gelozia partenerului reprezintă principalul motiv al violenței domestice, urmată de consumul de alcool. Ipoteza „Violența domestică este prezentă doar în familiile unde se face abuz de alcool” nu este adevărată, deoarece violența apare și pe fondul geloziei și al sărăciei. În România există un anumit grad de toleranță în ceea ce privește violența asupra femeii și copilului, bazată mai ales pe cultură. Victimele violenței domestice nu își cunosc drepturile pentru a solicita un ajutor calificat, iar majoritatea femeilor se tem de partenerii de viață.

Motivele pentru care victimele nu pot părăsi căminul sunt multiple, de la dependența față de abuzator, lipsa susținerii familiale, lipsa adăpostului. În acest sens, identificăm ca forme de sprijin pentru victimă, în primul rând familia, vecinii, prietenii, comunitatea, ONG-urile și alte organizații care pot oferi consiliere psihologică, precum și programe de prevenție în școli.

Bibliografie

1. Bonea, G. (2018). Agresorul familial. *Calitatea vieții*, 271-290.
2. Bonea, G. V. (2020). Violența asupra femeii în familie. *Calitatea vieții*, 127-143.
3. Bonea, G. V. (2020). *Violența bazată pe gen: abordări teoretice esențiale*. București: Sigma Educațional.
4. Collins, R., & Coltrane, S. (2001). *Sociology of Marriage and the Family*, Chicago: Nelson-Hall Publishers.
5. Dragne, L., & Păun, R. (2014). Repere psihosociale ale femeii victimă în violența domestică. *Studii de securitate publică*, 156-163.
6. Garcia-Moreno, C., & Watts, C. (2011). *Violence against woman : an urgent public health priority*. Bulletin of the World Health Organisation.
7. Gautam, G., & Brendan, D. K. (2020). Domestic violence against woman and the COVID-19 pandemic: What is the role of psychiatry? *International Journal of Law and Psychiatry*, 71.
8. Gavriluță, C. (2008). Agresivitatea umană și controlul social. O perspectivă socio-antropologică. *Sociologie românească*, 197-207.
9. Gavriluță, C., & Gîtlan, C. (). Violența în familie în pandemia Covid-19. Sesizarea și intervenția în condițiile de risc epidemiologic. *Analele Științifice ale Universității Alexandru Ioan Cuza din Iași, seria Științe Juridice*.
10. Godeanu, A. S. (2015). *Manual de psihologia cuplului și a familiei*. București: Editura Sper.
11. Gonța, V. Modelul psihoterapeutic integrativ de lucru cu victimele violenței în familie Psihologie. *Revistă științifico-practică*, 3-4, 65-77
12. Hornor, G. (2005). Domestic Violence and Children. *Journal of Pediatric Health Care, Volume 19*, 145-155.
13. Hsu, L. C., & Henke, A. (2019). COVID-19, staying at home, and domestic violence. *Rev Econ Household* 19, 145-155.
13. Iliuț, P. (2005). *Sociopsihologia și antropologia familiei*. Iași: Editura Polirom.

14. Jewkers, R. (2002). *Intimate partner violence: causes and prevention*.
15. Jurca, E. (2018). *Psihopatologie și psihoterapie*. Timișoara: Editura de Vest
16. Jurca, E. (2021). *Fobiile -fricile care ne de/finesc*. Timișoara: Editura de Vest
17. Mihai, H. (2023). Violența domestică, o încălcare prea puțin vizibilă a drepturilor omului. *Drepturile omului*, 72-85.
18. Muntean, A., & Munteanu, A. (2011). *Violență, traumă, reziliență*. Iași: Editura Polirom.
19. Nastas, A. (2024). Prevenirea violenței domestice la nivel European. *Revista Universul Juridic*.
20. Nemeș, C., & Crișan, G. (2020). *Violența domestică. Paradigme și practica judiciară*. București: Editura Universul Juridic.
21. Radu, D. (2019). *Violența domestică*. Monitorul psihologiei.
22. Rotaru, C. (2013). *Violența în familie*. Curierul judiciar, 38-40.
23. Turliuc, M. N. (2007). *Psihosociologia comportamentului deviant*. Iași: Editura Institutul European.
24. Turliuc, M. N., Karner Huțuleac. A., & Dănilă, O. (2009). *Violența în familie. Teorii, particularități și intervenții specifice*. Iași: Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”.

Emotional abuse in childhood and depression among young adults

Bianca AȘCHIOPOAE¹

Abstract

This research examines the complex link between the development of depression in adolescents and emotional abuse in childhood. The main purpose of this paper is to analyze the influence of emotional abuse in childhood on the development and aggravation of depression in young people, with an emphasis on identifying risk factors and potential interventional solutions.

The main hypothesis supports a significant link between increased risk of depression in adolescence and youth and experiences of emotional abuse in childhood

The methodology involves using the questionnaire to collect information about young people's experiences with emotional abuse and its effects on mental health.

This research makes an important contribution to understanding how emotional abuse in childhood affects the mental health of young people.

The key conclusion of the research underlines the need for youth mental health programmes focused on complex approaches. It involves not only treating the symptoms of depression, but also developing strategies that attack the root of the problems and promote resilience.

Keywords: mental health, youth, depression, resilience, abuse.

¹ West University of Timisoara, Blvd. Vasile Pârvan, No. 4, 300223, Timisoara, Timis, Romania; E-mail: cristina.abalaesei01@e-uvt.ro

Abuzul emoțional în copilărie și depresia în rândul tinerilor adulți

Bianca AȘCHIOPOAE¹

1. Introducere

Abuzul emoțional în copilărie reprezintă o sferă complexă și subevaluată a violenței psihologice, cu consecințe semnificative asupra dezvoltării copiilor și tinerilor. Întrucât nu există o definiție unanim acceptată, literatura de specialitate conturează acest fenomen prin manifestări diverse, cum ar fi expresii verbale umilitoare, control excesiv, izolare socială și manipulare emoțională.

Streeck-Fischer și van der Kolk (2000) afirmă că „abuzul emoțional poate include orice comportament care afectează negativ sănătatea emoțională a copilului” (p. 905). Brassard et al., (1993) subliniază că „manifestările abuzului emoțional sunt variate și pot avea efecte de lungă durată asupra dezvoltării copilului” (p. 76).

Impactul abuzului emoțional în perioada critică a copilăriei și adolescenței transcende momentul său și poate persista pe termen lung în cadrul relațiilor, comportamentelor și stării de sănătate mentală. Van Harmelen et al., (2010) explică faptul că „abuzul emoțional din copilărie este asociat cu un risc crescut de dezvoltare a tulburărilor psihice, inclusiv depresie și anxietate.” (p. e9907).

Abuzul emoțional în copilărie este strâns legat de depresia la tinerii adulți. Teicher et al., (2006) au descoperit că „abuzul emoțional are efecte negative semnificative asupra dezvoltării neurobiologice, contribuind la vulnerabilitatea la depresie în viața adultă” (p. 1000). Aceste experiențe negative influențează modul în care aceștia își formează și mențin relațiile și pot duce la stima de sine scăzută și la dificultăți în gestionarea emoțiilor. Harkness et al., (2008) afirmă că „traumele din copilărie pot duce la dezvoltarea unor scheme cognitive negative care perpetuează simptomele depresive.” (p. 470)

Nemeroff (2016) explică faptul că „experiențele traumatice din copilărie au un impact durabil asupra funcționării neurobiologice, crescând riscul de depresie și alte tulburări mentale” (p. 893). Este crucial să se intervină cât mai devreme pentru a ajuta la vindecarea rănilor emoționale. McLaughlin et al., (2014) sugerează că „intervențiile timpurii pot ajuta la reducerea impactului negativ al abuzului emoțional asupra sănătății mintale.” (p. 583)

1.1. Cadrul teoretic

Abordarea temei abuzului emoțional în copilărie și impactul său pe termen lung este de o importanță crucială, având în vedere multiplele implicații asupra individului și societății în ansamblu. Explorarea și înțelegerea acestei probleme sunt esențiale din mai multe motive:

1. Sănătatea mintală: Recunoașterea legăturii dintre abuzul emoțional din copilărie și problemele de sănătate mintală, precum: depresia, anxietatea și tulburările de personalitate. Prin identificarea timpurie și tratamentul adecvat, se pot reduce semnificativ suferința individuală și costurile asociate cu aceste tulburări pe parcursul vieții.

2. Calitatea vieții: Experiențele negative din copilărie pot afecta profund calitatea vieții unui individ pe măsură ce avansează în vârstă. Problemele în formarea și menținerea relațiilor sănătoase, dificultățile profesionale și perturbările emoționale sunt doar câteva dintre consecințele pe termen lung ale abuzului emoțional. Înțelegerea acestor efecte poate ajuta la crearea programelor care să susțină dezvoltarea personală și profesională sănătoasă.

3. Costuri sociale și economice: Impactul abuzului emoțional se răsfrânge și asupra societății, generând costuri semnificative legate de sănătatea mintală, serviciile sociale, justiția penală și productivitatea economică. Investițiile în programe de prevenire și suport pot reduce aceste costuri prin diminuarea incidenței tulburărilor de sănătate mintală și îmbunătățirea funcționării sociale a individului.

4. Intervenții bazate pe dovezi: Studiul impactului abuzului emoțional contribuie la baza de cunoștințe necesară pentru dezvoltarea de intervenții eficiente și bazate pe dovezi. Prin înțelegerea mecanismelor prin care abuzul afectează dezvoltarea, cercetătorii și practicienii pot concepe strategii terapeutice pentru a ajuta victimele să se recupereze și să își reconstruiască viețile.

5. Politici publice: Înțelegerea profundă a consecințelor abuzului emoțional poate informa elaborarea politicilor publice care să protejeze copiii. Aceasta include legislația care vizează protecția copiilor, regulamentele pentru instituțiile de îngrijire și educație și programele comunitare care promovează practici sănătoase de creștere și educație a copiilor.

Literatura de specialitate oferă numeroase perspective valoroase asupra legăturii dintre abuzul emoțional în copilărie și dezvoltarea depresiei la tinerii adulți.

Un studiu semnificativ realizat de Cicchetti și Toth (1995) explorează modul în care traumele emoționale din copilărie afectează dezvoltarea psihologică și emoțională. Acești autori subliniază că experiențele de abuz emoțional pot duce la dezvoltarea unor modele de atașament nesigure, care influențează negativ sănătatea mintală și capacitatea de a forma relații sănătoase pe parcursul vieții.

John Bowlby, cunoscut pentru teoria atașamentului, a explicat cum experiențele timpurii cu figurele de atașament influențează formarea relațiilor interpersonale și sănătatea emoțională. În lucrarea sa, arată că lipsa unei baze sigure în copilărie poate duce la dificultăți emoționale și comportamentale, inclusiv depresie, în viața adultă.

Un alt studiu notabil realizat de Anda et al., (2006) a demonstrat că abuzul emoțional în copilărie este puternic corelat cu o gamă largă de probleme de sănătate mintală, inclusiv depresia, în rândul adulților tineri. Studiul ACE a arătat că persoanele care au fost expuse la abuz emoțional au un risc semnificativ mai mare de a dezvolta tulburări depresive severe comparativ cu cei care nu au întâmpinat aceste experiențe.

Maltratarea copilului, incluzând abuzul și neglijarea emoțională, reprezintă riscuri semnificative pentru sănătate, contribuind la dezvoltarea afecțiunilor cronice. Este esențială conștientizarea consecințelor pe termen lung, ceea ce ar trebui să conducă la măsuri preventive și intervenții pentru protejarea eficientă a copiilor. Recunoașterea acestor forme de abuz poate fi dificilă, necesitând o sensibilizare sporită. Intervențiile precoc, realizate de profesioniștii care interacționează cu copii, pot schimba în mod pozitiv parcursul vieții acestora, reducând suferințele și economisind resurse semnificative la nivel societal. (Demian, 2020)

Aceste studii evidențiază importanța înțelegerii și abordării abuzului emoțional în copilărie pentru a preveni și trata depresia la tinerii adulți. Ele evidențiază, necesitatea unor intervenții specializate și adaptate care să trateze atât traumele din copilărie, cât și să dezvolte reziliența și abilitățile de a depăși problemele.

Teoria Atașamentului: Această teorie subliniază importanța relației dintre copil și figurele de atașament pentru dezvoltarea emoțională și socială ulterioară, arătând că experiențele timpurii pot influența modul în care individul construiește și menține relațiile interpersonale.

Teoria Psihodinamică: Sugerează că traumele timpurii, precum abuzul emoțional, se pot „îngrădi” în psihic, afectând subconștientul. Mecanismele de apărare, precum negarea sau reprimarea, pot fi văzute ca răspunsuri la durerea emoțională nerezolvată, influențând comportamentul adultului și contribuind la dificultăți în reglarea emoțiilor și în stabilirea unor relații sănătoase.

Teoria Cognitivă Comportamentală (CBT): Oferă o perspectivă asupra modului în care gândirea distorsionată este formată ca răspuns la experiențe negative. Abuzul emoțional poate conduce la formarea unor credințe fundamentale negative despre sine, alții și lume, perpetuând cicluri de depresie și anxietate.

Teoria Neuroștiințifică: Cercetările recente arată că abuzul emoțional în copilărie poate avea efecte tangibile pe structura și funcționarea creierului. Expunerea la stresul cronic poate afecta dezvoltarea hipocampusului, o regiune a creierului implicată în învățare, memorie și reglarea emoțiilor, crescând riscul de tulburări de dispoziție.

Teoria Ecologică: Propusă de Urie Bronfenbrenner, această teorie susține că dezvoltarea unui individ este rezultatul interacțiunii complexe între el și diversele sisteme ecologice în care trăiește. Abuzul emoțional afectează aceste sisteme, degradând calitatea și siguranța mediului imediat al copilului și influențând negativ relațiile și suportul social.

Teoria Dezvoltării Sociale și Teoria Învățărilor Sociale: Aceste teorii subliniază importanța mediului social în modelarea comportamentelor și a normelor. Copiii învață prin observație, preluând modele de comportament de la cei din jur. Expunerea la abuz emoțional poate influența negativ formarea și menținerea relațiilor ulterioare.

Teoria Rezilienței: Esențială pentru a înțelege cum persoanele depășesc efectele abuzului emoțional. Factorii de reziliență, precum, relațiile de suport, temperamentul personal și resursele comunitare, pot atenua impactul negativ al abuzului emoțional și pot facilita recuperarea și creșterea personală.

Intervenții Terapeutice: Terapiile bazate pe atașament pot ajuta la repararea și reconstruirea relațiilor de atașament nesigure. Terapia comportamentală cognitivă poate fi utilizată pentru a corecta gândirea distorsionată și a dezvolta strategii de coping mai sănătoase.

Programe de Educație și Prevenție: Programele care instruiesc părinții și

Îngrijitorii despre practici de parenting și impactul abuzului emoțional pot reduce incidența acestui tip de abuz. De asemenea, programele școlare care promovează empatia, respectul și abilitățile sociale pot contribui la crearea unui mediu de suport pentru copiii aflați în risc.

Politici Publice: Crearea și implementarea unor politici care să protejeze copiii de abuz emoțional, precum și furnizarea de resurse adecvate pentru serviciile de protecție a copilului, fiind esențiale pentru a combate și preveni abuzul emoțional.

Suport Comunitar și Rețele Sociale: Încurajarea unei rețele de suport robuste pentru copiii și familiile lor, inclusiv accesul la consiliere și terapie.

Din punctul meu de vedere, este esențial să înțelegem și să abordăm abuzul emoțional din copilărie pentru a preveni și trata depresia la tinerii adulți. Teoria atașamentului este foarte importantă pentru că ne arată cum relațiile timpurii influențează modul în care oamenii formează și mențin relații sănătoase pe tot parcursul vieții. De aceea, terapiile care ajută la repararea și întărirea acestor legături emoționale sunt esențiale pentru vindecarea traumelor din copilărie.

Cred că este foarte important să integrăm aceste teorii în practică prin programe și intervenții care să fie adaptate nevoilor fiecărui individ. Aceste programe ar trebui să fie flexibile și să țină cont de diversitatea experiențelor și de contextul cultural al persoanelor afectate.

2. Metodologia cercetării

2.1. Scopul cercetării

Scopul cercetării este de a analiza legătura dintre abuzul emoțional suferit în copilărie și manifestarea depresiei la tinerii adulți.

2.2. Obiectivele cercetării

Obiectivul 1: Identificarea legăturii dintre abuzul emoțional trăit în copilărie și manifestarea depresiei la tinerii adulți.

Obiectivul 2: Identificarea tiparelor specifice de abuz emoțional care contribuie cel mai mult la dezvoltarea depresiei.

Obiectivul 3: Explorarea efectelor pe termen lung ale abuzului emoțional asupra calității vieții tinerilor adulți.

Obiectivul 4: Identificarea intervențiilor și programelor de sprijin specifice pentru a ajuta persoanele afectate să se recupereze și să își îmbunătățească calitatea vieții.

2.3. Ipotezele de cercetare

1. Adulții care au experimentat umiliri verbale și control excesiv în copilărie prezintă simptome de depresie la vârsta adultă.
2. Izolarea socială și manipularea emoțională din copilărie sunt corelate cu un risc mai mare de dezvoltare a depresiei la tinerii adulți.
3. Efectele negative ale abuzului emoțional, inclusiv manipularea emoțională, persistă odată cu trecerea timpului și influențează negativ calitatea vieții.

2.4. Instrumentul de investigare

Instrumentul de cercetare utilizat în acest studiu a fost un chestionar structurat, conceput pentru a evalua experiențele de abuz emoțional din copilărie și nivelurile de depresie la tinerii adulți. Chestionarul a fost alcătuit din întrebări atât despre abuzul emoțional suferit în copilărie, cât și despre starea de sănătate psihică a participanților. Acesta a inclus o varietate de întrebări care acoperă diferite forme de abuz emoțional precum: umiliri verbale, control excesiv, izolare socială, manipulare emoțională și critici constante. Fiecare întrebare a fost formulată pentru a obține informații detaliate și specifice despre frecvența și intensitatea acestor experiențe.

Chestionarul a fost împărțit în trei secțiuni principale:

1. Secțiunea Demografică:

Această secțiune a colectat informații de bază despre participanți, pentru a înțelege mai bine contextul personal și cultural în care au avut loc experiențele lor. Întrebările din această secțiune au inclus:

- Vârsta: Vârsta participanților a variat între 18 și 35 de ani, asigurând un eșantion de tineri adulți.
- Sexul: Participanții au fost întrebați despre sexul lor pentru a vedea dacă există diferențe semnificative în ceea ce privește experiențele de abuz emoțional și depresia.
- Nivelul de educație: Aceasta a inclus întrebări despre nivelul de educație atins, de la școala generală până la studii universitare și postuniversitare, pentru a

analiza dacă educația influențează experiențele și percepțiile legate de abuz și depresie.

2. Secțiunea despre Abuzul Emoțional din Copilărie:

Întrebările din această secțiune au fost concepute pentru a evalua frecvența și severitatea abuzului emoțional experimentat în copilărie. Întrebările au inclus aspecte precum: umiliri verbale, control excesiv, izolare socială, manipulare emoțională, critici constante.

3. Secțiunea despre Sănătatea Mintală Actuală:

Întrebările din această secțiune au fost concepute pentru a evalua starea de sănătate mintală a participanților, concentrându-se pe simptomele de depresie și anxietate. Întrebările au inclus aspecte, precum: tristețe și lipsa speranței, dificultăți în a te bucura de activități, oboseală și lipsa de energie, sentimentul de inutilitate, gânduri de auto-vătămare, dificultăți de concentrare și anxietate.

Aceste întrebări au fost incluse pentru a obține o evaluare cuprinzătoare a simptomelor de depresie și anxietate, permițând astfel o analiză detaliată a stării de sănătate psihice a participanților. Pretestarea chestionarului a fost efectuată pe un eșantion mic de participanți pentru a verifica claritatea întrebărilor și a asigura înțelegerea acestora. Pe baza feedback-ului primit, chestionarul a fost ajustat pentru a elimina orice ambiguități și pentru a se asigura că întrebările sunt clare și ușor de răspuns.

2.5. Eșantionul cercetării

Chestionarul a fost distribuit unui eșantion de 30 de tineri adulți, cu vârste cuprinse între 18 și 35 de ani. Participanții au fost recrutați prin rețele de contact personale, incluzând locurile de muncă, vecinii, colegii și cunoștințele. Chestionarele au fost distribuite fizic și colectate ulterior, asigurându-se că participanții au avut suficient timp pentru a răspunde la toate întrebările.

Confidențialitatea participanților a fost menținută pe tot parcursul studiului, iar datele au fost analizate în mod anonim. Această abordare etică a fost esențială pentru a asigura că participanții se simt în siguranță și confortabil în a răspunde sincer la întrebările sensibile despre experiențele lor din copilărie.

2.6. Procedura de colectare și prelucrare a datelor

Răspunsurile chestionarelor au fost colectate și introduse într-un fișier Excel pentru a facilita organizarea și analiza datelor. Datele au fost verificate pentru

acuratețe și completitudine, asigurându-ne că toate întrebările au fost completate. Utilizând Excel, am creat grafice pentru a vizualiza distribuția răspunsurilor și pentru a identifica tiparele în datele colectate.

Pentru fiecare întrebare au fost create grafice care să vizualizeze distribuția răspunsurilor, ajutând astfel la identificarea tiparelor și corelațiilor dintre variabilele de abuz emoțional și simptomele de depresie.

3. Rezultatele cercetării

Datele prezentate în figura 1 ne arată că 10% dintre respondenți au răspuns că nu au fost niciodată supuși la umiliri verbale în copilărie. În schimb, 20% dintre respondenți au indicat că au fost rareori supuși la umiliri verbale, în timp ce 33% au raportat că au fost uneori supuși la umiliri verbale. De asemenea, 17% dintre respondenți au răspuns că au fost des supuși la umiliri verbale, iar 20% au afirmat că au fost foarte des supuși la umiliri verbale în copilărie.

Aceste rezultate sugerează că o proporție semnificativă a respondenților, adică 70%, au experimentat umiliri verbale într-o anumită măsură în copilărie.

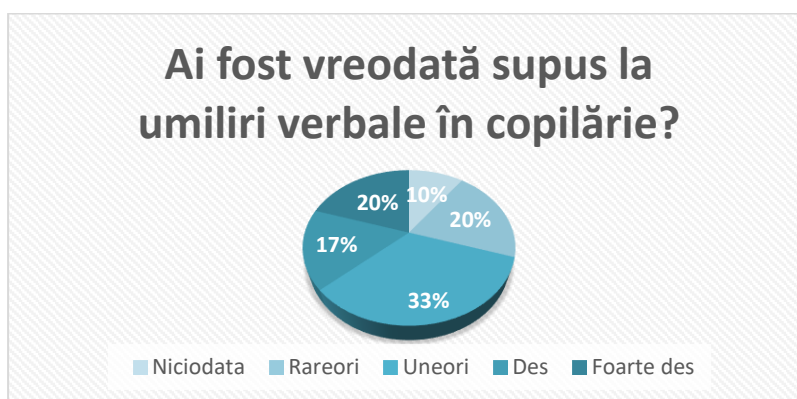

Figura nr.1

Datele prezentate în figura nr. 2 arată că 23% dintre respondenți au răspuns că nu au simțit niciodată că părinții sau îngrijitorii lor încercau să îi controleze excesiv în copilărie. În schimb, 20% dintre respondenți au indicat că au simțit rareori acest control excesiv, iar 14% au raportat că au simțit uneori. De asemenea, 30% dintre respondenți au răspuns că au simțit des că erau controlați excesiv, iar 13% au afirmat că au simțit foarte des acest control în copilărie.

Aceste rezultate subliniază faptul că mai mult de jumătate dintre respondenți (57%) au avut experiențe de control excesiv în copilărie.

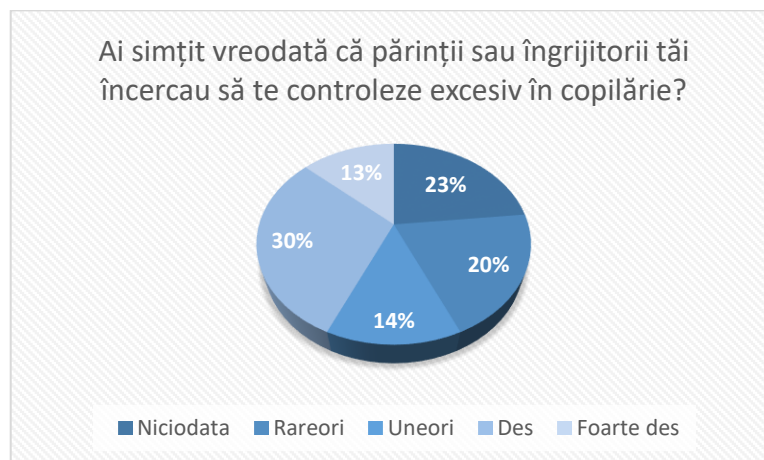

Figura nr.2

Datele prezentate în figura nr. 3 indică răspunsurile la întrebarea „Te simți frecvent obosit sau lipsit de energie?”. Acestea sunt distribuite astfel: 16% dintre respondenți au răspuns că nu se simt niciodată obosiți sau lipsiți de energie, 20% au spus că se simt rareori astfel, iar 27% au afirmat că uneori se confruntă cu aceste stări. De asemenea, 17% dintre respondenți au răspuns că se simt des obosiți sau lipsiți de energie, iar 20% au indicat că resimt foarte des această stare.

Aceste rezultate arată că o majoritate semnificativă a respondenților, respectiv 64%, raportează că se simt frecvent obosiți sau lipsiți de energie (uneori, des, foarte des). Această stare de oboseală cronică poate fi un simptom relevant în contextul depresiei la tinerii adulți.

Majoritatea participanților au indicat că au fost supuși la umiliri verbale cel puțin uneori. Acești respondenți au raportat frecvent simptome de depresie în prezent, cum ar fi tristețea și lipsa de speranță. Acest lucru sugerează că umilirile verbale din copilărie au un impact semnificativ și de durată asupra sănătății mintale.

Participanții care au raportat frecvent control excesiv în copilărie prezintă simptome depresive în prezent. Controlul excesiv, ca formă de abuz emoțional, pare să ducă la o dezvoltare deficitară a autonomiei și a stimei de sine, factori care contribuie la depresie.

Aceste observații susțin ipoteza că tinerii adulți care au experimentat umiliri verbale și control excesiv în copilărie prezintă simptome de depresie la vârsta adultă. Datele sugerează că experiențele negative din copilărie au un impact de lungă durată asupra sănătății mintale.

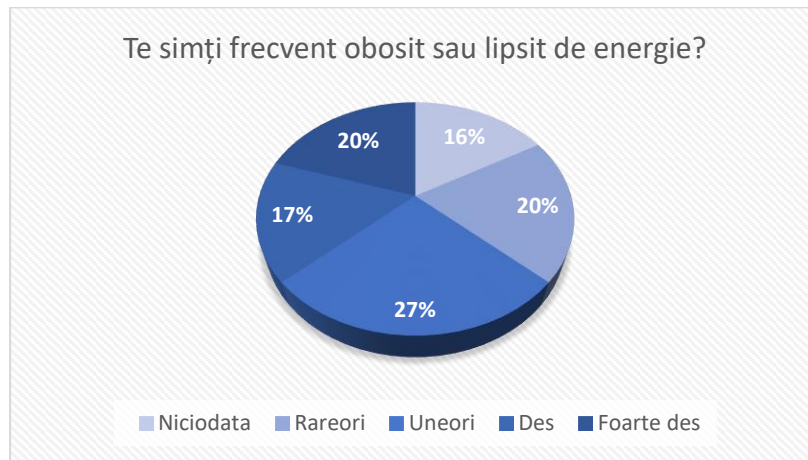

Figura nr.3

Datele prezentate în figura nr. 4 reflectă experiențele de izolare socială și excluziune socială trăite în copilărie. Distribuția răspunsurilor este următoarea: 13% dintre respondenți au răspuns că nu s-au simțit niciodată izolați social sau excluși în copilărie, 17% au afirmat că au simțit rareori această izolare, iar 23% au raportat că uneori au experimentat sentimente de izolare socială. În plus, 34% dintre respondenți s-au simțit des izolați social, iar 13% s-au simțit foarte des excluși în copilărie.

Rezultatele sugerează că o proporție semnificativă a respondenților, adică 70%, au experimentat izolare socială într-o anumită măsură în copilărie (rareori, uneori, des, foarte des). Aceste date sugerează că sentimentele de izolare trăite în copilărie pot contribui la dezvoltarea depresiei. Acest lucru subliniază importanța înțelegerii impactului izolării sociale din copilărie asupra sănătății mintale ulterioare și relevanța intervențiilor preventive și terapeutice pentru a reduce riscurile asociate.

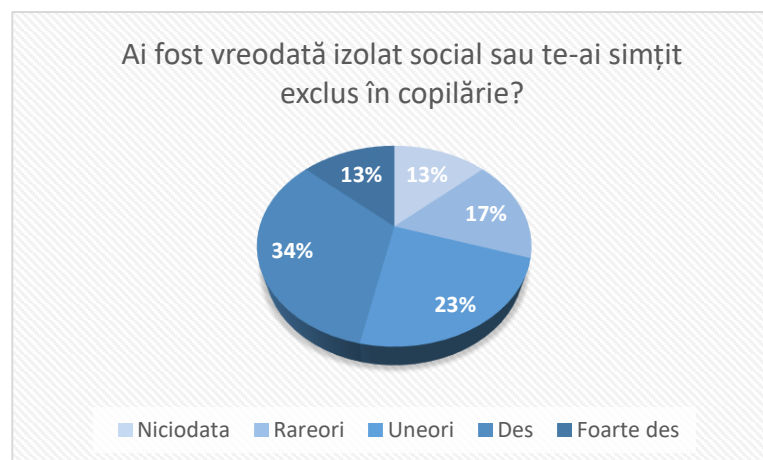

Figura nr.4

Datele prezentate în figura nr. 5 reflectă experiențele de manipulare emoțională trăite în copilărie, precum sentimentul de vinovăție indus sau

amenințările emoționale. Distribuția răspunsurilor este următoarea: 6% dintre respondenți au răspuns că nu au fost niciodată manipulați emoțional în copilărie, 17% au afirmat că au fost rareori supuși manipulării emoționale, iar 20% au raportat că uneori au experimentat astfel de manipulări. În plus, 40% dintre respondenți au răspuns că au fost des manipulați emoțional, iar 17% au indicat că au fost foarte des manipulați emoțional în copilărie.

Aceste date sugerează că o proporție considerabilă a respondenților, respectiv 77%, au experimentat manipulare emoțională într-o anumită măsură în copilărie (rareori, uneori, des, foarte des).

Majoritatea participanților au raportat că au fost izolați social cel puțin uneori. Acești respondenți prezintă simptome depresive semnificative la vârsta adultă, precum tristețea persistentă și dificultatea de a stabili relații sănătoase. Aceasta sugerează că izolarea socială din copilărie are un impact de lungă durată asupra sănătății psihice.

Participanții care au experimentat frecvent manipulare emoțională în copilărie raportează simptome depresive notabile în prezent. Manipularea emoțională pare să conducă spre o scădere a încrederii în sine și spre dificultăți în gestionarea emoțiilor.

Aceste observații susțin ipoteza că izolarea socială și manipularea emoțională din copilărie sunt corelate cu un risc mai mare de dezvoltare a depresiei la tinerii adulți. Datele sugerează că aceste tipare specifice de abuz emoțional contribuie semnificativ la simptomele depresive prezente în viața adultă.

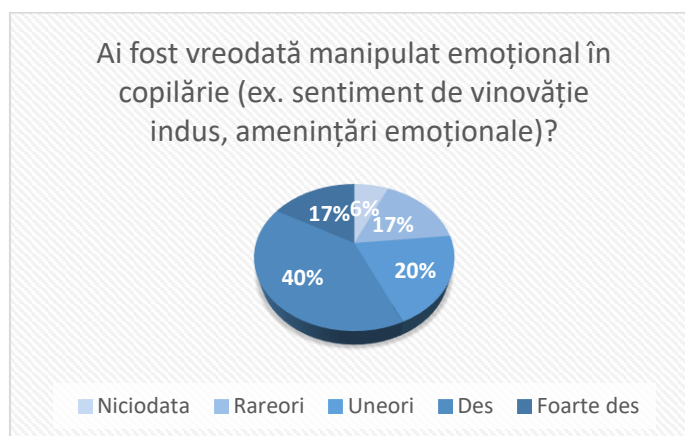

Figura nr.5

Datele prezentate în figura nr. 6 reflectă răspunsurile privind susținerea emoțională resimțită din partea grupului social și familial. Distribuția răspunsurilor este următoarea: 20% dintre respondenți au răspuns că nu se simt niciodată

susținuți emoțional de prieteni și familie, 17% au afirmat că rareori primesc acest suport, iar 30% au raportat că uneori se simt susținuți emoțional. În plus, 20% dintre respondenți au răspuns că se simt des susținuți emoțional, iar 13% au indicat că se simt foarte des susținuți emoțional în prezent. Analizând aceste date, observăm că 37% dintre respondenți simt că primesc des sau foarte des suport emoțional din partea prietenilor și familiei, în timp ce 37% se simt susținuți emoțional uneori, și 37% rareori sau niciodată.

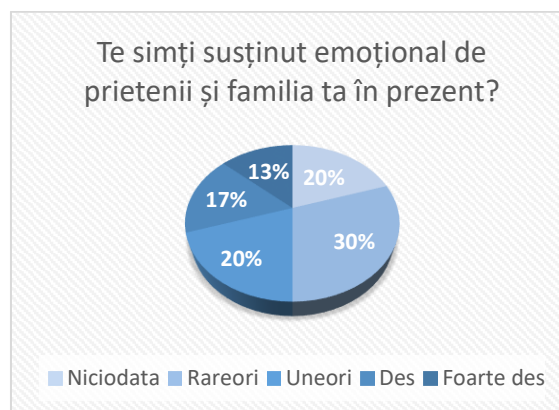

Figura nr.6

Datele prezentate în figura nr. 7 reflectă răspunsurile participanților la întrebarea „Dacă abuzul emoțional din copilărie a afectat relațiile lor de adulți”. Distribuția răspunsurilor este următoarea: 10% dintre respondenți au răspuns că abuzul emoțional nu a afectat deloc relațiile lor, 17% au afirmat că influența a fost mică, iar 33% au raportat o influență moderată. În plus, 20% dintre respondenți au răspuns că abuzul emoțional a avut un impact mare asupra relațiilor lor, iar 20% au indicat că influența a fost foarte mare. Rezultatele arată că o majoritate semnificativă a respondenților, respectiv 73%, consideră că abuzul emoțional trăit în copilărie a avut un impact moderat, mare sau foarte mare asupra relațiilor de la maturitate.

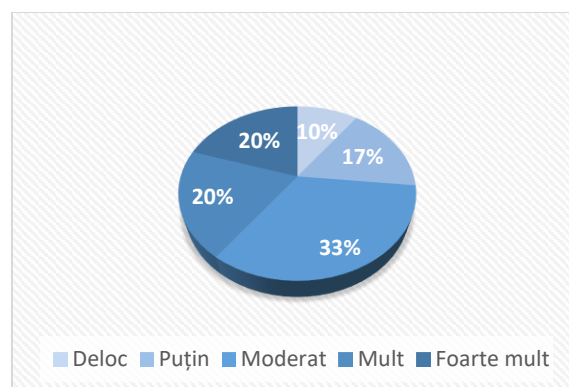

Figura nr. 7

Figura nr.8 reflectă răspunsurile participanților la întrebarea „Dacă simt nevoia de suport suplimentar pentru a face față efectelor abuzului emoțional din copilărie”. Distribuția răspunsurilor este următoarea: 10% dintre respondenți au răspuns că nu simt deloc această nevoie, 13% au afirmat că simt puțin nevoia de suport suplimentar, iar 34% au raportat o nevoie moderată. În plus, 20% dintre respondenți au răspuns că au nevoie mult de suport suplimentar, iar 23% au indicat că simt foarte mult nevoia de suport suplimentar.

Aceste rezultate subliniază că o majoritate semnificativă a respondenților, respectiv 77%, au nevoie de suport suplimentar într-o măsură moderată, mare sau foarte mare pentru a depăși efectele abuzului emoțional din copilărie.

Majoritatea respondenților au raportat că abuzul emoțional din copilărie a afectat negativ relațiile trăite la vârsta adultă. Acest lucru sugerează că experiențele negative din copilărie au consecințe pe termen lung asupra capacității de a forma și menține relații sănătoase.

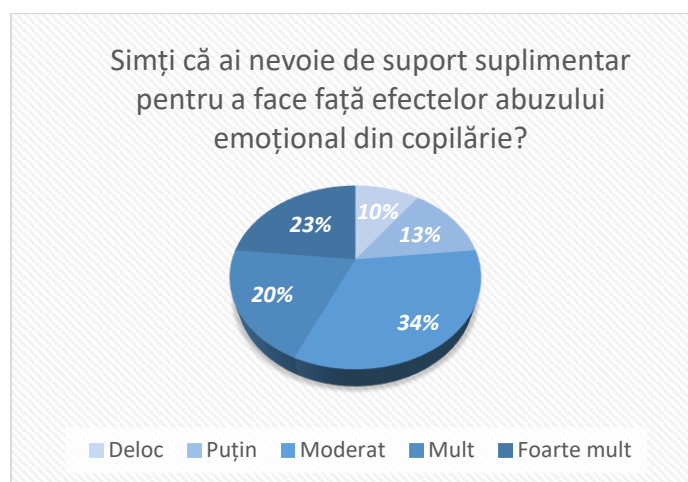

Figura nr.8

Concluzii și recomandări

Pentru Acest studiu a investigat impactul abuzului emoțional din copilărie asupra sănătății mintale și calității vieții tinerilor adulți, analizând răspunsurile colectate printr-un chestionar aplicat unui eșantion de 30 de participanți. Cercetarea a confirmat că abuzul emoțional, sub forme precum umilirea verbală, controlul excesiv, izolarea socială și manipularea emoțională, are un impact negativ și persistent asupra sănătății mintale și relațiilor interpersonale ale tinerilor adulți.

Rezultatele obținute au arătat că abuzul emoțional din copilărie contribuie semnificativ la dezvoltarea simptomelor depresive, la dificultăți în formarea și

menținerea relațiilor sănătoase și la scăderea încrederii în sine. De asemenea, mulți dintre participanți au indicat necesitatea suportului suplimentar pentru a gestiona efectele acestor experiențe traumatice, evidențiind rolul crucial al intervențiilor psihologice și sociale în procesul de recuperare.

4. Concluzii

Abuzul emoțional în copilărie reprezintă o problemă complexă cu implicații profunde asupra dezvoltării persoanei. Prin înțelegerea și aplicarea teoriilor dezvoltării, intervențiilor terapeutice și promovării politicilor și programelor de prevenție, putem contribui la reducerea impactului negativ și la promovarea unui mediu de dezvoltare sănătos și sigur pentru copii și tineri.

Cercetarea empirică a confirmat ipotezele formulate, demonstrând legătura clară dintre abuzul emoțional din copilărie și simptomele depresive la vârsta adultă. Rezultatele precizează că formele specifice de abuz, precum umilirea verbală și controlul excesiv, izolarea socială și manipularea emoțională, au un impact negativ asupra calității vieții. De asemenea, s-a evidențiat importanța accesului la suport profesional și social, precum și eficiența intervențiilor psihologice în ameliorarea simptomelor depresive.

Studiul subliniază necesitatea unei atenții sporite asupra abuzului emoțional trăit în copilărie, precum și nevoia de politici și programe care să ofere suport adecvat victimelor. Este esențial ca societatea să recunoască gravitatea acestor experiențe și să adopte măsuri eficiente pentru prevenirea și tratarea abuzului emoțional.

Abuzul emoțional din copilărie este adesea subestimat în comparație cu alte forme de abuz, dar efectele sale pot fi la fel de devastatoare și de durată. În cadrul acestui studiu, s-a evidențiat clar că impactul abuzului emoțional se extinde mult dincolo de anii copilăriei, afectând relațiile interpersonale la vârsta adultă.

De asemenea, educația și conștientizarea publicului larg cu privire la impactul pe termen lung al abuzului emoțional sunt fundamentale pentru a crea un mediu mai sigur și mai suportiv pentru toți copiii. Campaniile de informare și programele educaționale pot juca un rol esențial în prevenirea abuzului emoțional.

În concluzie, acest studiu evidențiază efectele negative ale abuzului emoțional din copilărie și subliniază importanța intervențiilor adecvate pentru a sprijini bunăstarea emoțională și psihologică a celor afectați.

Bibliografie

1. Anda, R. F., Felitti, V. J., Bremner, J. D., Walker, J. D., Whitfield, C., Perry, B. D., ... & Giles, W. H. (2006). The enduring effects of abuse and related adverse experiences in childhood. *European Archives of Psychiatry and Clinical Neuroscience*, 256(3), 174-186.
2. Bowlby, J. (1980). *Attachment and loss: Vol. 1. Attachment*. Harmondsworth, Middlesex, England: Penguin Books; New York, N.Y.U.S.A. Viking Penguin.
3. Brassard, M. R., Hart, S. N., & Hardy, D. B. (1993). *The psychological maltreatment of children*. Pergamon Press.
4. Cicchetti, D., & Toth, S. L. (1995). Child maltreatment and attachment organization: Implications for intervention. *Development and Psychopathology*, 7(1), 1-32.
5. Demian, C. (2020). Abuzul emoțional și neglijarea emoțională a copiilor – forme de maltratare cu consecințe persistente asupra sănătății copiilor și adulților. *Revista Medicina Școlară și Universitară*, 7(1-2), 11-17.
6. Edwards, V. J., Holden, G. W., Felitti, V. J., & Anda, R. F. (2003). Relationship between multiple forms of childhood maltreatment and adult mental health in community respondents: Results from the Adverse Childhood Experiences Study. *American Journal of Psychiatry*, 160(8), 1453-1460.
7. Felitti, V. J., Anda, R. F., Nordenberg, D., Williamson, D. F., Spitz, A. M., Edwards, V., ... & Marks, J. S. (1998). Relationship of childhood abuse and household dysfunction to many of the leading causes of death in adults: The Adverse Childhood Experiences (ACE) Study. *American Journal of Preventive Medicine*, 14(4), 245-258.
8. Grieger, R. M., & Boyd, J. D. (2007). Anxietățile, fricile și fobiile copilăriei. O abordare cognitiv-comportamentală, psihosituatională. A. Ellis & M. E. Bernard

- (Eds.), *Terapia rațional-emoțională și comportamentală în tulburările copilului și adolescentului. Teorie, practică și cercetare*, 233–258. Cluj-Napoca: RTS.
9. Harkness, K. L., Lumley, M. N., & Truss, A. E. (2008). Specificity in the relations among childhood adversity, early maladaptive schemas, and symptom profiles in adolescent depression. *Cognitive Therapy and Research*, 32(4), 462-477.
 10. Hughes, K., Bellis, M. A., Hardcastle, K. A., Sethi, D., Butchart, A., Mikton, C., ... & Dunne, M. P. (2017). The effect of multiple adverse childhood experiences on health: A systematic review and meta-analysis. *The Lancet Public Health*, 2(8), e356-e366.
 11. Jaffee, S. R., & Maikovich-Fong, A. K. (2011). Effects of chronic maltreatment and maltreatment timing on children's behavior and cognitive abilities. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 52(2), 184-194.
 12. Lansford, J. E., Dodge, K. A., Pettit, G. S., & Bates, J. E. (2010). Does physical abuse in early childhood predict substance use in adolescence and early adulthood? *Child Maltreatment*, 15(2), 190-194.
 13. McLaughlin, K. A., Sheridan, M. A., & Lambert, H. K. (2014). Childhood adversity and neural development: Deprivation and threat as distinct dimensions of early experience. *Neuroscience and Biobehavioral Reviews*, 47, 578-591.
 14. Miller, G. E., Chen, E., & Parker, K. J. (2011). Psychological stress in childhood and susceptibility to the chronic diseases of aging: Moving toward a model of behavioral and biological mechanisms. *Psychological Bulletin*, 137(6), 959-997.
 15. Nemeroff, C. B. (2016). Paradise lost: The neurobiological and clinical consequences of child abuse and neglect. *Neuron*, 89(5), 892-909.
 16. Norman, R. E., Byambaa, M., De, R., Butchart, A., Scott, J., & Vos, T. (2012). The long-term health consequences of child physical abuse, emotional abuse, and neglect: A systematic review and meta-analysis. *PLoS Medicine*, 9(11), e1001349.
 17. Repetti, R. L., Taylor, S. E., & Seeman, T. E. (2002). Risky families: Family social environments and the mental and physical health of offspring. *Psychological Bulletin*, 128(2), 330-366.

18. Shonkoff, J. P., & Garner, A. S. (2012). The lifelong effects of early childhood adversity and toxic stress. *Pediatrics*, 129(1), e232-e246.
19. Streeck-Fischer, A., & van der Kolk, B. A. (2000). Down will come baby, cradle and all: Diagnostic and therapeutic implications of chronic trauma on child development. *Australian and New Zealand Journal of Psychiatry*, 34(6), 903-918.
20. Teicher, M. H., Samson, J. A., Polcari, A., & McGreenery, C. E. (2006). Sticks, stones, and hurtful words: Relative effects of various forms of childhood maltreatment. *American Journal of Psychiatry*, 163(6), 993-1000.
21. Thompson, R., Proctor, L. J., Weisbart, C., Lewis, T., English, D. J., Hussey, J. M., & Dubowitz, H. (2020). Child maltreatment and risk behaviors: The roles of gender, chronicity, and posttraumatic stress symptoms. *Journal of Traumatic Stress*, 33(3), 272-283.
22. Van Harmelen, A. L., Gibson, J. L., St Clair, M. C., Owens, M., Brodbeck, J., Dunn, V., ... & Goodyer, I. M. (2010). Friendships and family support reduce subsequent depressive symptoms in at-risk adolescents. *PLoS One*, 5(4), e9907.
23. Young, J. E., & Widom, C. S. (2014). *Long-term consequences of child abuse*.
24. Yehuda, R., & McFarlane, A. C. (1995). Conflict between current knowledge about posttraumatic stress disorder and its original conceptual basis. *American Journal of Psychiatry*, 152(12), 1705-1713.
25. Widom, C. S., & Maxfield, M. G. (2001). *An update on the "cycle of violence"*. National Institute of Justice.

Determinants of deviant and criminogenic behavior in the prison environment

Elena-Alexandra DICU¹

Abstract

This paper aims to address the theoretical foundations of deviance and criminality, based on a detailed analysis of the specialized literature in the field, as well as quantitative research. Through a solid theoretical framework, the study seeks to highlight the diversity and complexity of these social phenomena and to provide a comprehensive perspective on the factors and characteristics that influence them.

The importance and relevance of the topic are underlined by the extent and impact that deviance and criminality have on modern society. These deviant behaviors affect not only the individuals directly involved but also communities as a whole, generating feelings of insecurity and vulnerability. Moreover, the social and economic costs associated with deviance and criminality are significant, including expenditures for the criminal justice system, losses in gross domestic product, and the deterioration of quality of life for affected individuals and their families.

Addressing this topic is essential for developing effective strategies and policies for the prevention and management of deviance and criminality, contributing to the promotion of a safer, fairer, and more inclusive society. Understanding the factors and characteristics that contribute to these deviant behaviors is crucial for designing appropriate interventions and for fostering a social climate conducive to individual development and the harmonious coexistence of society's members.

Keywords: deviance, criminality, social inequality, stigmatization, social inclusion

¹ West University of Timisoara, Blvd. Vasile Pârvan, No. 4, 300223, Timisoara, Timis, Romania; E-mail: salome.laichici01@e-uvt.ro

² West University of Timisoara, Blvd. Vasile Pârvan, No. 4, 300223, Timisoara, Timis, Romania; E-mail: cosmin.goian@e-uvt.ro

³ West University of Timisoara, Blvd. Vasile Pârvan, No. 4, 300223, Timisoara, Timis, Romania; E-mail: florina.vlaicu@e-uvt.ro

Factori determinanți ai comportamentului deviant și criminogen în mediul penitenciar

Elena-Alexandra DICU ¹

1. Introducere

Societatea românească se confruntă în prezent cu o răspândire fără precedent a violenței și agresiunii, o renaștere a criminalității și a devianței împotriva patrimoniului și a bunelor moravuri, a fraudei, a corupției și chiar a crimei organizate, ceea ce duce la deteriorarea structurală și economică, securității indivizilor, grupurilor și instituțiilor sociale. Aceste comportamente deviante și infracționale reprezintă o preocupare majoră pentru societate, având consecințe sociale, economice și psihologice.

Această lucrare își propune să abordeze fundamentele teoretice ale devianței și criminalității, bazându-se pe o analiză detaliată a literaturii de specialitate din domeniu, dar și o cercetare de tip cantitativ. Prin intermediul unei fundamentări teoretice solide, lucrarea își propune să evidențieze diversitatea și complexitatea acestor fenomene sociale și să ofere o perspectivă comprehensivă. Importanța și relevanța temei studiate sunt evidențiate de amploarea și impactul pe care devianța și criminalitatea le au asupra societății moderne. Aceste comportamente deviante afectează nu numai indivizii implicați direct, ci și comunitățile în ansamblul lor, generând sentimente de insecuritate și vulnerabilitate. Mai mult costurile sociale și economice asociate devianței și criminalității sunt semnificative, inclusiv cheltuielile cu sistemul de justiție penală, pierderile de produse interne brute și deteriorarea calității vieții pentru indivizii afectați și familiile lor.

Abordarea acestei teme este esențială pentru a dezvolta strategii și politici eficiente în prevenirea și gestionarea devianței și criminalității, contribuind la promovarea unei societăți mai sigure, mai echitabile și mai incluzive. Înțelegerea factorilor și caracteristicilor care contribuie la aceste comportamente deviante este primordială pentru elaborarea unor intervenții adecvate și pentru promovarea

unui climat social favorabil dezvoltării individuale și coexistenței armonioase a membrilor societății.

1.1. Fundamentarea teoretică

Devianța se referă la un mod particular de "a fi" sau de "a face" al unui individ, care se manifestă prin comportamentul acestuia și care deviază în raport cu normele impuse de societate, care îl discreditează pe individ conform normelor morale, religioase, sociale și juridice ale grupului social din care face parte. (Frunzeanu, 2014)

Devianța, așa cum este definită în dicționarele sociologice, reprezintă orice act, comportament sau manifestare care încalcă normele documentate sau nedocumentate ale unei societăți sau ale unui anumit grup social. Definită ca un tip de comportament în conflict cu comportamentul convențional sau conformist, devianța include nu numai încălcări ale legii (infrațiuni și contravenții), ci și abateri de la regulile și exigențele obișnuite ale formelor colective de viață coexistente (societăți, grupuri, instituții, culturi și subculturi). (Goran, 2014)

Ca fenomen juridic, criminalitatea este definită ca fiind „ansamblul comportamentelor umane considerate infrațiuni, incriminate și sancționate ca atare, în anumite condiții, în cadrul unui sistem de drept penal, determinat concret geoistoric.” (Moldoveanu, 1998, p.23)

Potrivit lui Emille Durkheim, unul dintre cei mai mari sociologi, „crima și criminalitatea fac parte din societate, la fel de normal ca nașterea și decesul, iar o societate fără crimă, teoretic, poate fi complet eradicată doar dacă toți membrii societății au aceleași valori. (Amza & Amza, 2008, p.45)

Formele criminalității în funcție de gradul de informare, divulgare, înregistrare, verificare și decizie judiciară sunt:

- criminalitatea reală;
- criminalitatea aparentă (relevată sau descoperită);
- criminalitatea legală (judecată);
- cifra neagră a criminalității. (Varvarici, 2018)

1.2. Teoriile criminalității

Din trecut și până în prezent, cercetători specializați în diverse discipline, precum: sociologia, psihologia și biologia, precum și cercetători care nu au cunoștințe aprofundate în domeniul devianței, au încercat să explice și să clarifice cauzele comportamentului deviant.

Devianța este relativă și depinde de o serie de factori, inclusiv de mediul socio-cultural al individului, de caracteristicile psihologice și de diverse trăsături și anomalii biologice. (Goode, 2016)

- Teoriile biologice reprezintă cel mai vechi set de explicații ale devianței. La nivel general, scopul teoriei biologice este de a evidenția posibilitatea ca anumite tulburări sau disfuncții la nivel psihofiziologic să fie principalii factori determinanți ai comportamentului deviant în rândul indivizilor. (Pârju, 2020)

- Teoria psihologică: La un nivel foarte general, se poate spune că teoriile psihologice din domeniul devianței se concentrează pe rolul trăsăturilor de personalitate, fără a ignora însă influența importantă a mediului social în determinarea tendințelor deviante. (Rășcanu, 1994)

- Teoria sociologică: Spre deosebire de teoriile biologice sau psihologice, teoriile sociologice urmăresc influența structurilor și condițiilor sociale asupra fenomenului de devianță socială. (Rădulescu, 2010)

- Teoria anomiei: Prin această teorie, sociologul francez Emile Durkheim (1858-1917), considerat fondatorul sociologiei ca știință la nivel universitar, a avansat ideea că starea de anomie din societatea umană este rezultatul dezvoltării societății de la tradiționalism la modernism. El a spus că dobândirea bogăției este obiectivul principal al individului uman, dar, după cum au observat sociologii, nu toți indivizii dispun de mijloacele necesare pentru a-l atinge. (Durkheim, 1974)

- Teoria etichetării sociale: Teoreticienii consideră devianța ca un tip special de „reacție socială”. De multe ori, cei care dețin puterea, au tendința de a „eticheta” actele nonconformiste ale unor indivizi proveniți din clasele de jos sau mijlocii ale societății, ca fiind deviante (Maria, 2008)

- Teoria asocierilor diferențiale: Această idee oferă baza pentru atribuirea unor definiții și explicații adecvate factorilor explicativi etiologici, în condițiile în care devianța are un caracter relativ, variază de la un context/grup social la altul și depinde de subcultura dominantă. Pe scurt, teoria relațiilor diferențiale adoptă o abordare psiho-sociologică pentru a explica modul în care indivizii se angajează într-o potențială carieră infracțională. (Bryant, 2018)

- Teoria controlului social: Opțiunile formale de control social includ internarea persoanelor cu tulburări mentale și comportamentale în instituții psihiatrice speciale sau în centre de reabilitare, expulzarea elevilor considerați devianți din instituțiile de masă, instituționalizarea formală a cazurilor speciale de asistență socială și toate măsurile legale utilizate de sistemul de justiție penală (probațiune, pedepse cu închisoarea, amenzi etc. (Williams III & McShane, 1998).

1.3. Prevenirea și combaterea devianței și a criminalității

Prevenția generală tinde să încurajeze cetățenii să nu comită infracțiuni. În acest sens, scopul pedepsei este de a ne asigura că fiecare dintre noi trece de la vinovăția „potențială” la vinovăția „reală”. Baza acestei preocupări preventive este ideea că infracțiunea nu este rodul tendințelor patologice individuale și, din acest punct de vedere, doar un număr mic de subiecți anormali tind să comită infracțiuni. Dimpotrivă, tendința de a încălca codul penal este iminentă pentru toți cetățenii, chiar și în grade diferite. (Farringo, 2006)

Este necesar să fie implementate măsuri pentru a elimina aceste comportamente deviate și criminale, în special, în rândul tinerilor, prin activitatea coordonată și intensă a organizațiilor publice și internaționale relevante:

- Modificări și actualizări ale legii: prin îmbunătățirea și consolidarea punerii în aplicare a politicilor și legilor actualizate și coerente.
- Creșterea cooperării și comunicării: cooperarea îmbunătățită între instanțe, poliție, servicii sociale, educație și alte structuri relevante;
- Dezvoltarea resurselor și formarea personalului, creșterea investițiilor în personal profesional și extinderea programelor de formare;
- Promovarea măsurilor alternative la pedepsele privative de libertate, precum:

supravegherea, stagiul de formare civică, consemnarea la sfârșit de săptămână, asistarea zilnică pentru minori. (Ionașcu & Ojovan, 2023)

2. Metodologia cercetării

2.1 Scopul cercetării

Scopul principal al cercetării este de a analiza factorii și procesele sociale care contribuie la apariția devianței și a criminalității în societate, în vederea înțelegerii mai profunde a acestor fenomene și a posibilelor abordări în prevenirea și gestionarea lor.

2.2. Obiectivele cercetării

Obiectivul 1: Identificarea factorilor sociali, de mediu și individuali care conduc spre adoptarea comportamentelor deviante.

Obiectivul 2: Identificarea caracteristicilor pe care le au persoanele care au adoptat comportamente deviante.

Obiectivul 3: Investigarea grupurilor de referință și a normelor sociale.

2.3. Ipotezele cercetării

- a) Devianța și criminalitatea sunt rezultatul interacțiunii complexe dintre factorii sociali, individuali și structurali, precum și dintre mediul social și instituțiile sociale.
- b) Nivelul scăzut al educației formale este asociat cu o creștere a comportamentului deviant și criminal în rândul adolescenților și adulților.
- c) Factorii socio-economici și de mediu influențează persoanele în adoptarea unui comportament deviant.
- d) Intervențiile și programele de reabilitare adecvate pot reduce incidența comportamentelor deviante și a criminalității în rândul deținuților.

2.4. Metoda de cercetare

Pentru realizarea prezentei cercetări, metoda de colectare a datelor a fost de tip calitativ, iar instrumentul de cercetare a fost ghidul de interviu.

Metoda calitativă a fost aleasă, deoarece s-a dorit analizarea factorilor care au influențat izolarea socială a vârstnicilor, influența familiei și gradul de

conștientizare al izolării.

2.5. Eșantionul cercetării

Eșantionul selectat pentru desfășurarea cercetării este format din 60 de persoane private de libertate din cadrul Penitenciarului Arad, cu vârste cuprinse între 21 de ani și 56 de ani. Acest eșantion a fost divizat în două subcategorii, una cuprinzând 30 de persoane private de libertate care își execută pedeapsa în regimul de maximă siguranță, fiind cel mai aspru regim de executare al unei pedepse, aceștia având pedepse de la 15 ani până la 25 de ani sau detențiunea pe viață, majoritatea fiind condamnați pentru omor, tentativă de omor sau omor calificat, iar a doua categorie cuprinzând 30 de persoane private de libertate nou depuse, care se află în perioada de carantină și observare, timp de 21 de zile din momentul depunerii, cărora nu li s-a stabilit regimul de executare, fiind stabilit după cele 21 de zile, aceștia având pedepse diverse (furt, tâlhărie, furt calificat, înșelăciune, trafic de droguri, tentativă de omor, omor, trafic de migranți.).

Toți respondenții sunt de sex masculin și provin din familii legal constituite mai mult de jumătate dintre aceștia, majoritatea din comunități cu un nivel scăzut de resurse. Persoanele private de libertate au fost selectate în mod aleator, în funcție de disponibilitatea fiecăruia și acceptul de a participa la studiu, în acest sens fiecare respondent a completat un consimțământ informat și un formular de acceptare. Am ales acest eșantion pentru a putea observa dacă există diferențe între factorii care i-au influențat să adopte comportamente deviante și criminale și dacă există caracteristici comune.

2.6. Instrumentul de cercetare

S-au folosit chestionarele structurate care conțin un număr de 30 de întrebări referitoare la factorii și caracteristicile care se presupun că determină persoanele private de libertate să adopte comportamente deviante și criminogene, pentru a verifica veridicitatea informațiilor, precum și pentru a putea observa care sunt cei mai predominanți factori. Chestionarul conține un număr de 11 întrebări cu răspuns liber sau variante de răspuns despre date demografice și istoricul infracțional, precum și date despre infracțiunea curentă. A fost inclusă o serie de

16 întrebări formulate pe o scară likert de 5 puncte, scala a variat de la 1 („Deloc”) la 5 („În foarte mare măsură”), cu puncte intermediare care reflectă în ce măsură sunt de acord sau nu cu întrebările formulate, iar la final am inclus 3 întrebări cu variantă de răspuns liber, pentru acuratețea datelor, validitatea și fiabilitatea chestionarului și pentru o perspectivă mult mai bună asupra factorilor determinanți. Întrebările din chestionar sunt formulate pentru a acoperi o arie cât mai largă a factorilor care determină persoanele să adopte comportamente deviante.

2.7. Procedura de colectare și prelucrare a datelor

Procedura de colectare a datelor s-a realizat în cadrul penitenciarului Arad având ca scop principal studierea factorilor sociali, demografici, de mediu care determină persoanele să adopte comportamente deviante. Înainte de a începe procesul de colectare a datelor am obținut toate aprobările necesare din partea Administrației Naționale a Penitenciarelor și din partea Penitenciarului Arad, după obținerea aprobărilor necesare a fost selectat eșantionul în mod aleator.

Fiecare persoană privată de libertate a fost informată despre studiul realizat cu privire la obiective, scop, măsurile de confidențialitate și anonim, semnând în acest sens câte un formular de acceptare și un consimțământ informat. Au fost distribuite chestionarele în grupuri mici pentru a putea oferi asistență în caz de necesitate. Fiecărui participant la studiu i s-a alocat câte un cod unic.

Procedura de colectare a datelor a fost planificată și implementată în conformitate cu toate normele etice și reglementările instituționale pentru a asigura confidențialitatea și siguranța participanților

2.8. Limitele cercetării

- accesul dificil pentru realizarea cercetării în cadrul penitenciarului, fiind o instituție în care accesul fiecărei persoane este supus aprobărilor, iar interacțiunea cu persoanele private de libertate se realizează în anumite condiții și respectând anumite reguli. În acest sens am semnat un

angajament și am depus o declarație cu privire la respectarea regulilor;

- literatura de specialitate este mult mai ofertantă în limba engleză, în limba română găsim prea puține articole/cărți/reviste cu acces direct;

3. Rezultate

Rezultatele acestui sondaj dezvăluie o perspectivă alarmantă și profundă asupra impactului pe care lipsurile și stigmatizarea socială îl au asupra comportamentului deviant. Cea mai mare parte a respondenților, respectiv, 66% afirmă cu fermitate că acești factori joacă un rol crucial în modelarea comportamentului, astfel că pentru multe persoane nu sunt doar piedici, ci sunt factori destabilizatori care pot conduce la comportamente neconforme cu normele sociale. Mulți se simt neajutorați și dezorientați și tind să adopte un comportament deviant, nefiind conform cu normele sociale.

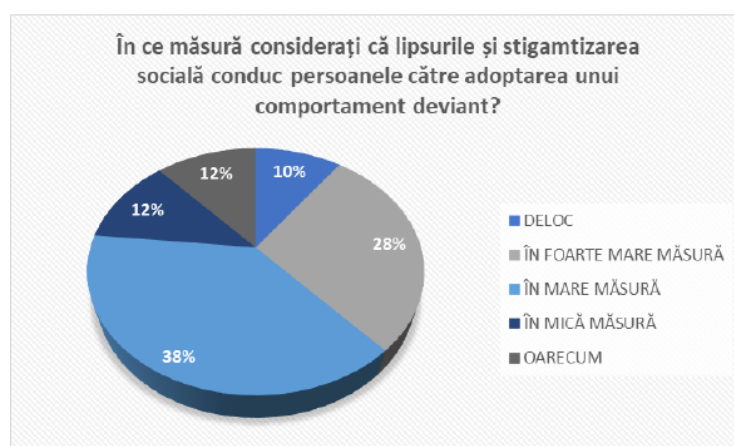

Figura nr.1

Rezultatele relevă o conștientizare puternică în rândul respondenților cu privire la importanța controlului emoțional și al impulsurilor în prevenirea comportamentului deviant. Majoritatea participanților, reprezentând 73% afirmă că abilitatea de a-ți gestiona emoțiile și impulsurile este esențială pentru evitarea unui comportament deviant, fie într-o mare măsură, fie într-o foarte mare măsură, ceea ce ne demonstrează că gestionarea emoțiilor în situații de criză ne ajută să prevenim adoptarea unui comportament deviant în situații de tensiune sau criză.

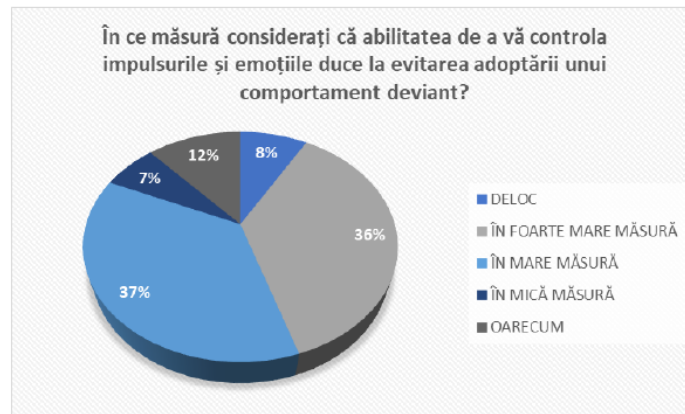

Figura nr.2

Rezultatele din grafic ne demonstrează că apartenența la grupuri delincvente sau asocierea cu persoane cu comportamente deviante este unul dintre factorii care determină persoanele să adopte comportamente deviante, ceea ce reflectă o sinceritate și o conștientizare a persoanelor că sunt suma persoanelor din jurul lor. Mai mult de jumătate dintre aceștia sunt în foarte mare măsură sau în mare măsură de acord, reprezentând 64% dintre respondenți.

Rezultatele sondajului arată un punct de vedere foarte clar al respondenților, consumul de substanțe fiind unul dintre factorii asupra căruia majoritatea respondenților au fost în mare măsură și în foarte mare măsură de acord, respectiv 78% dintre respondenți consideră că acest factor influențează comportamentul deviant și criminal. Acest procentaj nu este unul deloc îmbucurător întrucât consumul de substanțe este o problemă în zilele noastre, mai ales în rândul tinerilor.

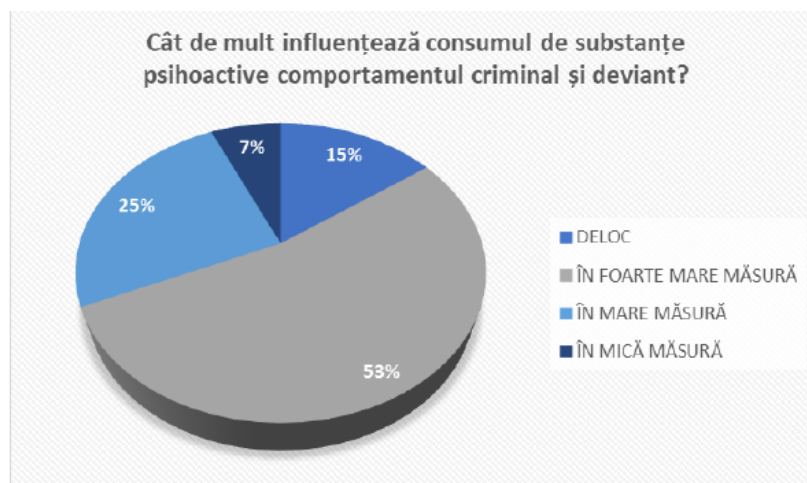

Figura nr.3

Majoritatea covârșitoare a respondenților consideră că lipsa oportunităților de angajare reprezintă un factor cheie care poate conduce persoanele la activități infracționale. Un impresionant procent de 80% dintre respondenți consideră în mare măsură sau în foarte mare măsură că acest factor joacă un rol decisiv și s-a dovedit că accesul la o muncă adecvată este esențial pentru prevenirea criminalității. Într-o societate în care oportunitățile de angajare sunt limitate, indivizii pot fi tentați să recurgă la modalități ilegale de a-și câștiga existența.

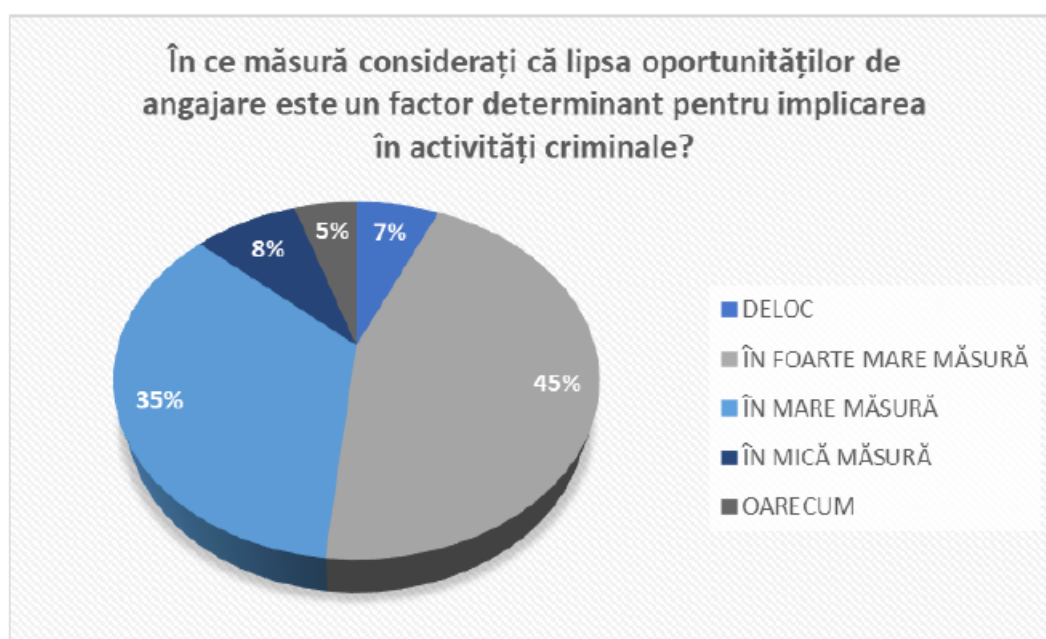

Figura nr.4

Un procent de 84% dintre respondenți consideră că acești factori contribuie în mare măsură și în foarte mare măsură la adoptarea comportamentului deviant și la participarea la activități criminale. Acest rezultat evidențiază o problemă sistemică profundă: atunci când indivizii se confruntă cu discriminare și inegalitate socială, este mult mai probabil să comită acte deviante.

Principalul factor predominant este anturajul pentru 27% dintre respondenți, urmat de gestionarea emoțiilor pentru un procent de 21%, urmat de lipsa educației, lipsa locurilor de muncă, mediul familial, societatea, lipsa gestionării emoțiilor, lipsa resurselor financiare.

Concluzionăm faptul că devianța și criminalitatea este rezultatul unor interacțiuni complexe între factorii sociali, economici, individuali, structurali, întrucât

În momentul în care individul se confruntă cu mai mulți factori devine tentat să adopte comportamente deviante și criminale.

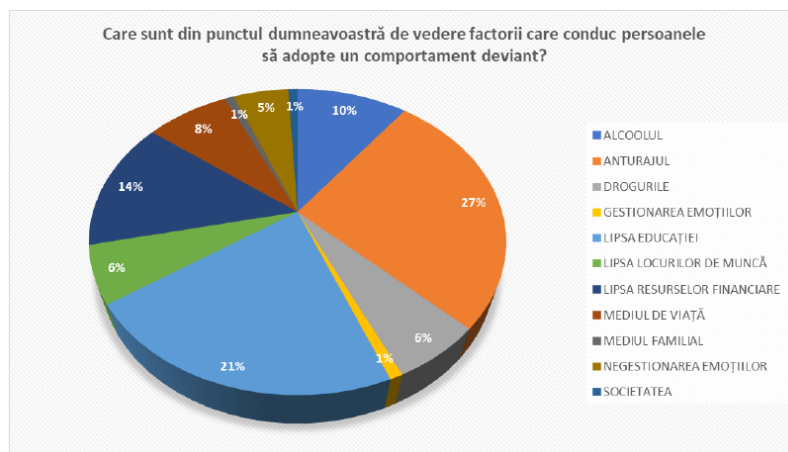

Figura nr.5

Un procent de 72% dintre respondenți sunt de acord că un nivel de educație scăzut îi determină pe oameni să adopte comportamente deviante, ceea ce ne arată că educația joacă un rol esențial și că este un factor destabilizator.

La întrebarea „Ați crescut într-o comunitate cu un nivel de resurse ridicat sau cu un nivel de resurse scăzut(șomaj ridicat, lipsa serviciilor medicale, lipsa accesului la educație?”, mai mult de jumătate dintre respondenți declară că au crescut într-o comunitate cu un nivel scăzut de resurse respectiv 63% dintre respondenți și doar 37% dintre ei au crescut într-o comunitate cu un nivel ridicat de resurse ceea ce denotă faptul că resursele și oportunitățile pe care le avem în cadrul comunității ne ajută să nu adoptăm comportamente deviante.

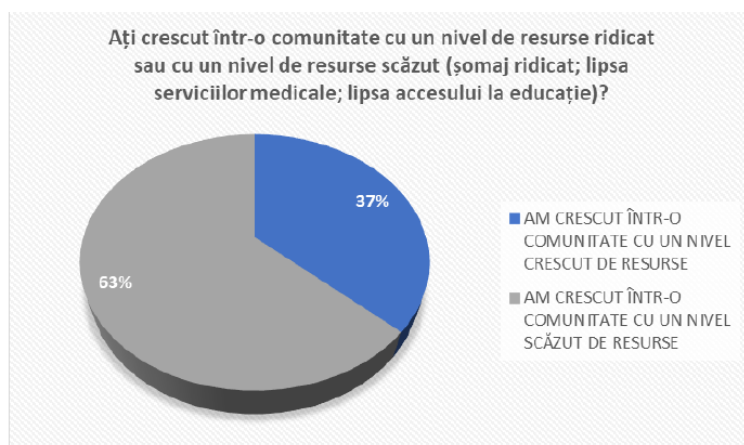

Figura nr.6

Rezultatele arată că doar 47% dintre respondenți consideră în mare măsură sau în foarte mare măsură că programele de reabilitare din închisoare pot reduce șansele de recidivă, fiind un procent redus, întrucât unul din scopurile pedepselor privative de libertate este și reintegrarea persoanelor private de libertate și reducerea ratei recidivei, ceea ce ne duce la faptul că este destul de greu să reabilităm persoanele private de libertate, fiind un cumul de factori externi care în momentul eliberării îi determină să adopte din nou comportamente deviante.

Un procent de 75% dintre respondenți sunt în foarte mare măsură sau în mare măsură de acord că programele de prevenire a criminalității sunt eficiente și pot reduce riscul persoanelor de a adopta comportamente deviante, procentul programelor de prevenire fiind semnificativ mai mare comparativ cu procentul referitor la programele de reabilitare din penitenciare.

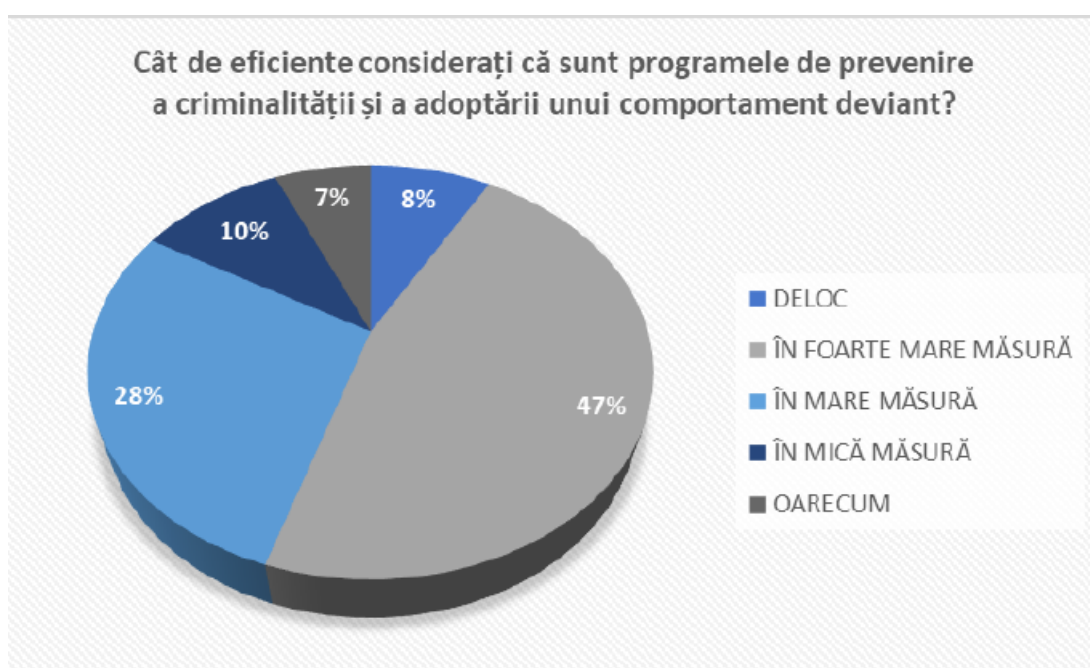

Figura nr.7

Un aspect relevant este că persoanele private de libertate care fac parte din grupul celor care își execută pedeapsa în regimul de maximă siguranță, având pedepse de peste 15 ani, majoritatea închiși pentru omor sau tentativă de omor consideră ca factor determinant al infracțiunii lipsa gestionării emoțiilor comparativ cu grupul celor care sunt nou depuși și nu au încă un regim de executare, aceștia

fiind închiși pentru diverse fapte(furt, tâlhărie, distrugere, omor, lovituri cauzatoare de moarte, trafic de migranți, trafic de droguri), fiind în perioada de carantină și observar. Aceștia consideră ca principali factori determinanți: alcoolul, anturajul, lipsa resurselor financiare, consumul de droguri, lipsa gestionării emoțiilor.

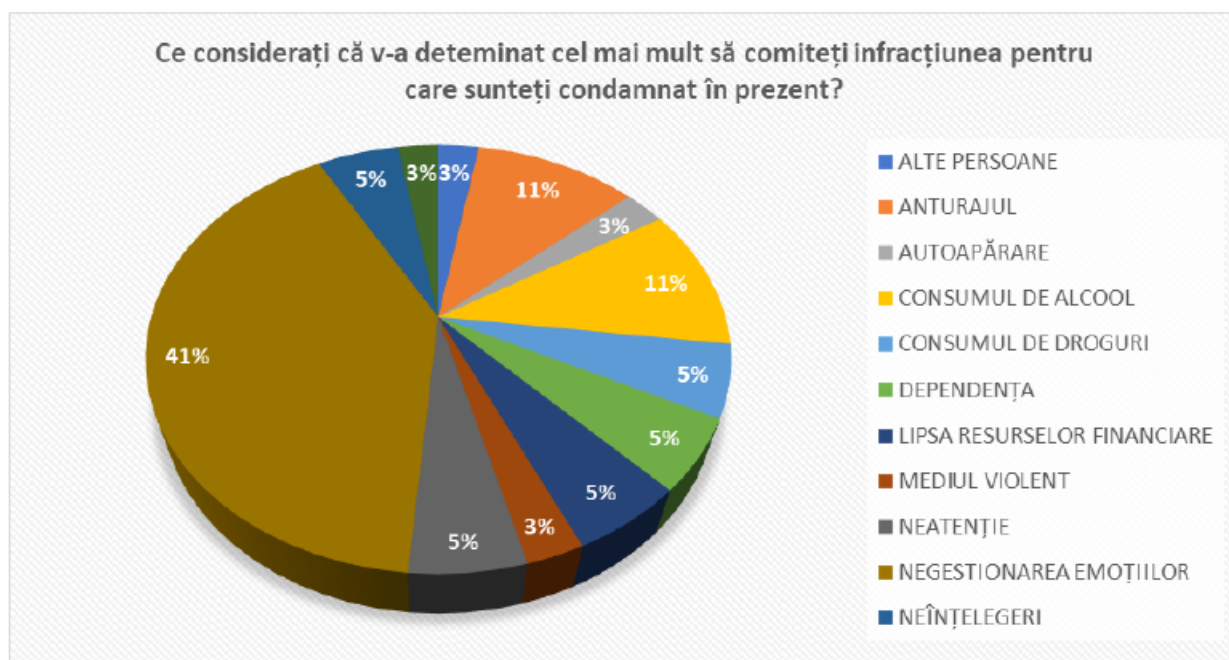

Figura nr.8

4. Concluzii și recomandări

În concluzie, devianța reprezintă opoziția față de conformitate într-o anumită societate. Majoritatea experților sunt de acord că devianța este o formă anormală de comportament care contravine normelor acceptate de o societate, este de natură violentă și provoacă dezaprobare, teamă și resentimente. Devianța poate implica atât indivizi, cât și grupuri de indivizi care formează „grupuri infracționale”, ambele angajate în modele de comportament antisocial care contravin modelelor de toleranță instituționalizate în cadrul societății.(Niță, 2012)

Rezultatele arată că dezvoltarea controlului emoțional și a abilităților impulsive pot avea un impact semnificativ asupra prevenirii comportamentului deviant. Programele educaționale și de formare personală, inclusiv cursurile de dezvoltare a inteligenței emoționale, pot fi integrate în curriculumul școlar și în programele de educație continuă pentru adulți. Pentru a asigura o eficiență maximă, aceste

programe trebuie accesate și adaptate nevoilor diferitelor grupuri sociale.

În ceea ce privește ocuparea forței de muncă, se subliniază importanța politicilor economice care creează locuri de muncă și sprijină integrarea persoanelor din medii defavorizate pe piața muncii. Inițiativele de formare profesională, sprijinul antreprenorial și programele de reintegrare pentru cei cu probleme juridice sunt esențiale pentru reducerea riscului de recidivă și promovarea incluziunii sociale.

Stigmatizarea socială și lipsa resurselor sunt probleme care necesită o intervenție specifică. Este esențial ca societatea să schimbe atitudinile și percepțiile persoanelor aflate în situații vulnerabile. Campaniile de conștientizare, programele de sprijin social și politicile de reducere a sărăciei pot aduce o contribuție importantă la reducerea acestor probleme.

Discriminarea și lipsa egalității sociale par a fi percepute ca factori foarte importanți în determinarea comportamentului deviant. Acest lucru demonstrează necesitatea unor politici proactive de combatere a discriminării și de promovare a egalității de șanse. Măsurile Legislative și de politică publică ar trebui să vizeze eliminarea barierelor sociale și economice care perpetuează sau consolidează aceste inegalități.

În concluzie, rezultatele acestui studiu evidențiază complexitatea și interdependența factorilor care contribuie la comportamentul deviant și implicarea în criminalitate. Abordarea eficientă a acestor probleme necesită o abordare multidimensională care să includă măsuri juridice, economice, educaționale și sociale.

Bibliografie

1. Amza, T. & Amza, P. C. (2008). *Criminologie- Tratat de teorie și politică criminologică*. București: Editura Lumina Lex.
https://www.academia.edu/8963857/Tudor_AMZA.
2. Bryant, C. D. (2018). *The Routledge Handbook of Deviant Behavior*. New York: Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203880548>.
3. Durkheim, E. (1974). *Le Suicide. Etude de sociologie*. Paris: Editura Alcan
[https://monoskop.org/images/0/01/Durkheim_%C3%89mile_Le_suicide_1897.p
df](https://monoskop.org/images/0/01/Durkheim_%C3%89mile_Le_suicide_1897.pdf).

4. Farrington, P. D. (2006). *Childhood risk factors and risk-focussed prevention*. Franța: Editura Oxford University Press
https://www.researchgate.net/publication/242086933_Childhood_risk_factors_and_risk-focused_prevention.
5. Frunzeanu, Ș. (2014). Conduitele deviante- Factori de risc la adresa Securității Publice. *Revista Studii de Securitate Publică*, 2, 248.
https://cssas.unap.ro/ro/pdf_studii/riscuri_si_amenintari_actualitate_si_perspectiva.pdf
6. Goran, L. (2014). De la devianță la devianță școlară-Precizări terminologice. *Revista Studii de Securitate Publică*, 1, 1. <https://biblioteca-digitala.ro/reviste/carte/dl.asp?filename=Manual-auxiliar-didactic-Romii-din-Romania-Identitate-si-Alteritate.pdf>.
7. Ionașcu, V. & Ojovan, R. (2023). Carențele sistemului judiciar în prevenirea și combaterea contravențiilor săvârșite de către minori. *Protecția Drepturilor și Libertăților fundamentale ale omului în procesul asigurării ordinii și siguranței publice*, 205. Chișinău. https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/197-206_6.pdf.
8. Maria, M. (2008). *Delicvența juvenilă*. Chișinău.
9. Moldoveniu, N. (1998). *Criminalitatea economico-financiară*. București: Editura Global Print.
<https://econ.ubbcluj.ro/fisierevenimente/Miron%20Gabriela.%20pdf.pdf>.
10. Pârju, T.D., (2020). Fundamental Theories applied in the field of deviance. *Journal of Romanian Literary Studies*, 23, 756-764.
<https://www.ceeol.com/search/viewpdf?id=1180960>
11. Rășcanu, R. (1994). *Psihologia Comportamentului deviant*. București: Editura Universității.
12. Varvarici, G. (2018). Unele considerente privind criminalitatea latentă. *Criminalitatea transfrontalieră și transnațională*. Chișinău.
https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/483-490.pdf.
13. Williams III, F.P., McShane, M.D., (1998). *Criminology Theory: Selected Classic Readings, Second Edition*. New York: Routledge.
<https://doi.org/10.4324/9781315721781>.

Analysis of the socio-demographic profile of Roma people sanctioned in the probation system: the influence of individual and environmental factors on criminal behavior

Claudia-Eduarda DRAGU¹

Abstract

Roma have been an inseparable part of Balkan history and culture, although they have often been stigmatized and marginalized over time, and the lack of research on their history has led to a low level of knowledge about them. However, beyond negative stereotypes, there is a fascinating, rich and tragic history of this ethnic group, considered one of the most marginalized in Europe.

The research will focus on the history of Roma, as well as on the examination and analysis of the profile of the Roma offender within the Probation Service, as well as on the understanding of the environment and the factors that influence the commission of crimes.

The paper addresses the diverse origins of Roma, perpetuated historical discrimination and analyzes the profile of the Roma offender based on sociological and scientific data to highlight the socio-economic and cultural factors that influence criminal behavior in the community. The research sample includes 30 respondents.

Keywords: probation service, Roma people, history, cultural competence, ethnic minority, rehabilitation.

Analiza profilului socio-demografic al persoanelor de etnie romă sancționate în sistemul de probațiune: influența factorilor individuali și de mediu asupra comportamentului infracțional

Claudia-Eduarda DRAGU ¹²

1.1. Introducere

Principalul obiectiv al cercetării este de a efectua o analiză și de a înțelege mediul și factorii care influențează comiterea infracțiunilor.

Acest studiu își propune să investigheze complexitatea problematicei sociale a romilor și înțelegerea interdependenței problemelor majore cu care se confruntă, inclusiv discriminarea, segregarea, caracteristicile socio-demografice fundamentale ale tuturor membrilor gospodăriei, ocuparea forței de muncă, educația, starea de sănătate și condițiile de locuit, chestiuni referitoare la cunoașterea propriilor drepturi și modul în care acestea pot influența comportamentul infracțional. Este necesară investigarea acestor factori și a relației complexe dintre victimizare și comportamentul infracțional.

Cercetarea se va baza pe o metodologie interdisciplinară, care va include analiza datelor disponibile și analiza documentelor oficiale cât și prin ajutorul chestionarelor. Această abordare variată va permite o înțelegere comprehensivă a subiectului.

Relevanța investigației este de o mare importanță în vederea înțelegerii modului în care acest sistem poate contribui la procesul lor de reintegrare socială. Sistemul de probațiune, prin orientarea sa către reintegrare și supervizarea la nivel comunitar, poate îndeplini un rol deosebit de semnificativ în reducerea recidivei și îmbunătățirea calității vieții.

1.2. Istoria comunității rome

În anul 998 după Hristos, o comunitate de origine romă a călătorit din nord-vestul Indiei, fiind forțată să devină prizonieri, sclavi și soldați. Teoriile indică faptul că aproximativ 60.000 de romi au fost înrolați în armata lui Mahmud de Ghazni, iar după moartea sa, au fost expulzați din teritoriile indiene și împinși către nomadism.

¹ West University of Timisoara, Blvd. Vasile Pârvan, No. 4, 300223, Timisoara, Timis, Romania; E-mail: claudia.grigorascu99@e-uvt.ro

² West University of Timisoara, Blvd. Vasile Pârvan, No. 4, 300223, Timisoara, Timis, Romania; E-mail: venera.bucur@e-uvt.ro

Perioada istorică următoare a comunității romilor în România a cunoscut mai multe etape: sclavia (1385–1856), emanciparea (1856–1900), prima mișcare de bază etnică (1900–1938), persecuția rasială și deportările (1938–1945) regimurile comuniste postbelice și național-comuniste și perioada postcomunistă, din 1990 până în prezent. (Petcuț, 2015; Achim, 2016; Toma & Fosztó, 2011; Achim, 2004)

Sclavii romi au trăit în condiții grele în România între secolele al XIII-lea și al XIX-lea, munca lor desfășurându-se în mine, mănăstiri și pe câmpuri. Sclavia a făcut ca romii să fie considerați „obiecte nemișcătoare” (în documentele din Transilvania robii erau pomeniți alături de celelalte bunuri, precum moșii, vii, păduri). Abia în 1856, sub conducerea lui Grigore Ghica în Moldova și a lui Barbu Știrbei în Țara Românească, sclavia a fost abolită în principatele românești (Petcuț, 2015).

Perioada interbelică (1918–1939) a reprezentat începutul afirmării comunității romilor în politică și activism, participând la adunări și sprijinind „România Mare”. (Matei, 2010; Matei, 2011)

În timpul celui de-al Doilea Război Mondial, romii au devenit victime ale Holocaustului, cu peste 200.000 de victime, fiind deportați în lagăre de concentrare naziste. În perioada premergătoare războiului, guvernul condus de Mareșalul Ion Antonescu a implementat politici de exterminare în masă, deportând aproximativ 90.000 de romi în Transnistria, unde mulți au murit. (Furtuna, et al., 2023; Achim, 1998).

Reformele din 1945 au făcut aproximativ 20.000 de romi proprietari de pământ, iar autoritățile comuniste au încercat să reglementeze nomadismul și să restrângă libera circulație a romilor. Termenul „naționalități concubinate” a fost introdus oficial în 1945, reprezentând eticheta folosită de regimul comunist pentru minoritatea națională romă.

În 1982, sociologul Nicolae Gheorghe a denunțat abuzurile regimului comunist împotriva romilor la Radio Europa Liberă. Urmată de o scrisoare similară a sociologului Vasile Burtea, s-a asociat cu liderul Ion Cioabă, organizând festivalul romilor în 1983 și medierea conflictelor cu autoritățile. (Andreescu & Berindei, 2010).

Termenul „naționalități concubinate” a fost oficial introdus în Legea nr. 68/1945 privind statutul naționalităților și a devenit eticheta folosită de regimul

comunist.

Tranziția la economia de piață în 1990 a afectat negativ ocuparea forței de muncă a romilor, generând șomaj ridicat, în special în agricultură. Legea funciară din 1991 nu a asigurat pământ pentru majoritatea romilor. În educație, doar 51% dintre copiii romi urmau școală la începutul anilor 1990, iar 19% nu erau înscriși. Lipsa de educație a afectat angajabilitatea, iar în 1998, doar 37% dintre romi aveau calificări conforme cu cerințele pieței muncii. (Iancu, 2016)

În 2003, Guvernul României a înființat Centrul Național pentru Cultura Romilor, iar din 2015, Ciprian Necula a fost numit secretar de stat la Ministerul Fondurilor Europene, marcând o etapă semnificativă. Fondurile UE din 2004 au transformat ONG-urile de romi în furnizori de servicii, iar politic, Partidul Romilor are o reprezentare limitată. În 2011, UE a stabilit „Strategia națională de integrare a romilor” pentru a spori accesul romilor la locuințe, educație, locuri de muncă și asistență medicală și pentru a reduce discriminarea. Universitatea din București oferă o facultate de Limba Romani, iar Universitatea SNSPA din București a lansat un program de master rom în 2015, generând mii de romi cu licență în universități și licee. (Necula, 2015)

Astazi, estimările Consiliului Europei arată că: aproximativ 1,85 milioane de romi trăiesc în România (8,32% din populație) și aproximativ 10 până la 12 milioane de romi în Europa, cu aproximativ 6 milioane în Uniunea Europeană, constituind cel mai mare grup minoritar din Europa. Principalele subgrupuri includ romii „orientali” (85%), Sinti (numiți „Manouches” în Franța - 4%), Kalés (10%), și grupurile de călători din Regatul Unit și Irlanda (0,5%). Cele mai mari populații de romi se găsesc în România și Bulgaria, cu aproximativ 80% dintre aceștia stabiliți în comunități sedentare. (Comisia Europeană, 2020)

De asemenea, termenul „Rom” are semnificația de „bărbat”, „persoană” sau „soț” (Consiliul Europei, 2012). Consiliul Europei utilizează expresia „rom” uneori scrisă cu un „r” dublu – „rromi” – pentru a desemna romii, sintii, kale, călătorii și grupurile estice, precum Dom și Lom. Conform lui Tabin et al. (2012) și Consiliului Europei (2012), termenul „romi” a fost adoptat pentru a diferenția romii de cuvinte fonetic similare, cum ar fi „Roma” sau „român”. Comunitatea romă este, de asemenea, subdivizată în grupuri precum Kelderash, Lovari, Gurbeti, Churari, Ursari, etc. În Europa, utilizarea termenului „țigăni” este considerată degradantă.

Experiența romilor a fost adesea ignorată în istoriografia oficială, perpetuând ideea că aceștia nu au avut o istorie sau o contribuție semnificativă la societatea europeană. Cu toate acestea, romii au avut un rol important în istoria popoarelor europene, fie prin munca lor gratuită în perioada sclaviei, fie prin contribuția lor la diverse aspecte ale culturii și economiei.

După abolirea sclaviei, romii au devenit rapid indezirabili în societate, fiind considerați o povară și fiind împinși să se mute dintr-un loc în altul. În România, primele contribuții istorice despre romi vin de la Mihail Kogălniceanu.

După emancipare, informațiile despre romi sunt mai limitate și se axează pe problemele sociale și de migrație, cu excepția unor studii antropologice precum cele ale lui Eugène Pitard în Dobrogea și în Regat. În perioada modernă și contemporană, istoriografia românească a acordat puțină atenție minorității romilor, cu excepția unor lucrări ca cele ale lui George Potra, Boris Th. Scurtulescu, Adalbert Gebora și Ion Chelcea, care au abordat aspecte legate de situația juridică și socială a romilor. Instituțiile statale au preluat responsabilitatea rezolvării problemelor lor, dar chiar și astăzi există o reticență în abordarea subiectului din cauza prejudecăților și a lipsei de informații.

1.3. Romafoobia

În istorie, cuvintele precum "țigan," "Tsigane/Zigeuner" și altele au dezvoltat conotații derogatorii în multe limbi. Stereotipurile și prejudecățile împotriva romilor sunt profund înrădăcinate în cultura europeană și, adesea, sunt considerate normale. Alianța împotriva Antițiganismului, inclusiv ENAR, definește antițiganismul ca un complex istoric de rasism obișnuit îndreptat împotriva grupurilor sociale etichetate ca „țigani” sau termeni asociați.

Acesta cuprinde percepții homogenizante, atribuirea de caracteristici specifice și structuri sociale discriminatorii, precum și practici violente. Definiția subliniază caracterul istoric și adaptabil al antițiganismului, care se ajustează la schimbările sociale, economice și politice, dar persistă întotdeauna. Ea evită focalizarea pe anumite manifestări specifice pentru a evidenția natura complexă a fenomenului și originile comune ale practicilor discriminatorii. Recunoașterea antițiganismului implică conștientizarea multiplelor aspecte ale acestui fenomen și a rădăcinilor sale comune, manifestate în forme și intensități variate.

Legislația UE interzice deja discriminarea pe bază de rasă sau origine etnică în domenii precum educația, angajare, sănătate și locuințe. Comisia Europeană a adoptat strategiile naționale de integrare a romilor (NRIS) în 2011, îndemnând statele membre să dezvolte abordări integrate și durabile pentru incluziunea romilor, concentrându-se asupra educației, ocupării forței de muncă, asistenței medicale și locuințelor. Cu excepția Maltei, fiecare stat membru a elaborat strategii naționale sau măsuri pentru integrarea populației de romi.

Recunoașterea antițigănistului ca problemă gravă reprezintă un pas crucial în lupta pentru egalitate și drepturi. Baza antițigănistului constă într-o ideologie ce presupune diferențe fundamentale între grupurile „ei” și „noi”, modelând procesele de construcție a identității grupului și excluderea celor din afara grupului.

Termenul "țigan" este adesea folosit pentru a stigmatiza indivizii, oferind o imagine distorsionată a normelor sociale dominante și servind ca un instrument de disciplinare. Antițigănistul funcționează ca o justificare morală și politică pentru negarea drepturilor umane fundamentale și civile ale romilor. Contracurarea stereotipurilor și a atitudinilor negative este importantă, dar nu abordează adesea consensul larg al majorității privind discriminarea împotriva romilor. Este necesară o abordare mai profundă și mai cuprinzătoare pentru a combate efectiv antițigănistul și pentru a promova o societate mai incluzivă și egalitară.

Antițigănistul este un fenomen complex și pentru a-l aborda, este necesar un set diversificat de instrumente, care includ justiția penală, măsurile de egalitate și conștientizare. (Building an Alliance Against Antigypsyism, 2017)

1.4. Dinamica identității și solidarității în comunitatea romă

Percepția și relația dintre romi și societatea majoritară au fost modelate de-a lungul secolelor printr-un joc subtil de putere și identitate. Romii sunt conștienți că sunt priviți ca străini și că autoritatea societății majoritare nu-i recunoaște ca subiecți legitimi. În schimb, societatea majoritară îi percepe ca pe un „Celălalt”, adesea folosind stereotipuri și presupuneri.

Jocul identității a fost constant, iar rezultatele au fost de cele mai multe ori în defavoarea romilor, deoarece puterea și autoritatea au fost întotdeauna în mâinile societății majoritare. Dublul limbaj și dubla raportare a romilor, atât între membrii comunității lor, cât și în interacțiunile cu gadje, reflectă complexitatea acestei dinamici.

Condiția romă, examinată în perspectivă istorică, a fost adesea definită prin relația cu teritoriul. Romii nu au fost, în general, legați de pământ într-un mod similar cu țăranii, ceea ce i-a făcut să fie percepuți ca nomazi sau ca având o ancorare mai slabă în realitățile teritoriale ale societății gazdă. Această particularitate a contribuit la marginalizarea și vădita lor identitate de „Celălalt” (Bíró, 2013). Condiția romă a fost modelată de jocuri complexe de putere, identitate și teritorialitate.

Analiza adâncă a „condiției rome” dezvăluie că aceasta este rezultatul unei interacțiuni complexe între romi și societățile majoritare în care au trăit de-a lungul istoriei. Mobilitatea romilor nu trebuie confundată cu nomadismul strict. Romii au fost mobili, dar adaptabilitatea lor la diferite medii și ocuparea unor roluri variate în economii au fost aspecte esențiale ale acestei mobilități.

Romii și-au definit identitatea și existența prin furnizarea de servicii, care a cuprins atât activități meșteșugărești, cât și comerț. Această orientare către servicii a contribuit la flexibilitatea și sustenabilitatea comunității romilor în cadrul unor economii diverse. Această contribuție a fost esențială pentru funcționarea acestor societăți. În Țările Române, în special începând cu secolul XVII, procesul de „profesionalizare” a fost susținut și chiar încurajat de către boieri, având ca scop menținerea și dezvoltarea moșiilor deținute de aceștia.

Odată cu evoluția societății românești către o structură mai complexă sau, altfel spus, adoptarea unui model occidental de modernizare, sclavii au început să fie instruiți în diverse meserii în colaborare cu muncitori calificați. Această practică viza acumularea cunoștințelor și deprinderilor în domenii variate, esențiale pentru dobândirea unor noi competențe necesare pentru activitățile desfășurate pe moșia stăpânului. (Petcuț, 2009)

Romii nu au avut o relație puternică cu proprietatea și teritoriul în comparație cu societățile majoritare. Această diferență a condus la stereotipul de „nomazi”, deși romii au avut o adaptabilitate la spațiile disponibile.

În ansamblu, „condiția roma” a fost modelată de interacțiunile istorice, economice și culturale dintre romi și societățile gazdă. Chiar dacă au fost adesea marginalizați, romii au avut un impact semnificativ asupra diversității și dinamicii societăților în care au trăit. Este important să se înțeleagă această complexitate pentru a depăși stereotipurile și a promova înțelegerea și acceptarea reciprocă între

diferitele grupuri culturale.

De asemenea, conceptul de „neam” în cultura romă, în contrast cu neamurile românești, evidențiază complexitatea organizării sociale și a identității romilor. Etichetele și criteriile de clasificare a neamurilor variază și depind de context, reflectând diversitatea și dinamica grupurilor de rudenie.

Imaginea actuală a romilor include ideea unei solidarități interne, bazate pe conceptul de „neam” și rudenie. Această solidaritate este adesea descrisă ca o „familie extinsă,” iar utilizarea apelativului „frate” pentru toți bărbații dintr-un grup de romi contribuie la formarea unor comunități interne referențiale

De asemenea, femeile manifestă o formă informală de solidaritate în jurul copiilor, oferindu-le sprijin și protecție. Fertilitatea crescută și timpurie în rândul comunităților de romi, susținută de această solidaritate, poate fi percepută ca un avantaj evoluționar în contextul precarității cronice a acestora.

Totuși, acest aspect devine un impediment pentru accesul la piața muncii în prezent, contribuind la ciclul sărăciei. Nașterile timpurii sunt, adesea, văzute ca o modalitate de a obține respect și stima de sine în comunitățile de romi.

În ceea ce privește identitatea etnică, romii par să nu se concentreze prea mult pe origine, iar rudenia lor se bazează mai degrabă pe alianțele prezentului continuu. În schimb, interacțiunile inter-etnice sunt dublate de relații intra-etnice specifice, iar apartenența etnică pare să fie construită mai mult prin frontierele interne stabilite de ei înșiși decât prin respingerea lor de către societățile gadje.

În general, identitatea romă poate fi descrisă ca având o bază culturală difuză, fără a se concentra excesiv pe identitatea etnică în sine.

Durabilitatea identităților romilor pare să fie mai mult orizontală, în prezentul continuu, decât verticală, ancorată într-un trecut definitoriu. Legitimitatea identității romilor se construiește prin solidarități permanente și prin (re)negocierea constantă a frontierelor interne.

Identitatea romă este rezultatul unei dramaturgii sociale complexe, în care jocurile de apartenență și excludere se joacă conform altor reguli decât cele ale etnicității în sens strict.

1.5. Realități complexe ale identității culturale și etnice a romilor din România

În perioada imediat următoare eliberării din robie, schimbările semnificative au întârziat să apară. Deși legal liberi, foștii robi au rămas prizonieri într-o societate încă dominată de prejudecăți. În încercarea lor de a se elibera cu adevărat de constrângerile mentalității discriminatorii, mulți au optat să-și abandoneze identitatea și să se asimileze în masa anonimă a țărănimii și locuitorilor urbani, renunțând la trăsăturile distinctive care i-ar fi putut expune percepției discriminatorii de „obiect inamovibil”.

Dorind să fie recunoscuți ca fiind deplin umani, mulți au neglijat limba maternă, portul tradițional și alte elemente identitare care i-ar fi putut marca drept membri ai unei comunități marginalizate. Această mentalitate de a renunța la identitatea culturală persistă și în prezent.

Stigmatizarea și discriminarea împotriva romilor sunt fenomene răspândite în întreaga Europă, fie prin intermediul anti-romaismului istoric, fie prin atitudinea actuală anti-refugiați. De exemplu, în unele țări precum Ungaria, partidele de extremă dreaptă își bazează campaniile electorale pe demonizarea romilor, prezentându-i drept responsabili de diverse probleme sociale și economice.

Aceste practici de demonizare au evoluat în timp, iar în contextul contemporan, sunt folosite pentru a manipula și a mobiliza opinia publică împotriva unor grupuri vulnerabile.

În ciuda inițiativelor de rezistență și de schimbare a percepției asupra romilor, aceștia se confruntă în continuare cu marginalizare socială și condiții de trai precare. Deși mișcările de emancipare și manifestările publice, cum ar fi marșurile Roma Pride, își propun să obțină recunoașterea drepturilor romilor și să lupte împotriva prejudecăților, mulți dintre aceștia continuă să aibă acces limitat la resurse de bază, cum ar fi apă și încălzire, reflectând o sărăcie și degradare extremă.

Este important să subliniem că nu toate comunitățile rome se confruntă cu aceleași probleme și că mulți romi contribuie activ la societatea în care trăiesc. Cu toate acestea, ideologiile rasiste și stigmatizarea grupurilor vulnerabile pot accentua tensiunile sociale și actele de discriminare și rasism.

Pentru a contracara aceste probleme, este esențial ca statul și instituțiile să promoveze o aplicare unitară a legii și să trateze toți cetățenii cu egalitate și justiție.

Ignorarea acestor aspecte ar putea conduce la conflicte intercomunitare și la dezintegrare socială, afectând întreaga societate și generând un climat de insecuritate și instabilitate.

În plus, transmiterea și perpetuarea stereotipurilor negative despre romi în cultura populară reflectă un sentiment de neliniște și nesiguranță în rândul majorității.

2. Metodologia cercetării

2.1. Scopul cercetării

Scopul principal al acestei cercetări este de a realiza o analiză exhaustivă a profilului infractorilor de etnie romă, cu scopul de a identifica și înțelege caracteristicile și comportamentele predominante al acestui grup. De asemenea, urmărește să ofere o perspectivă comprehensivă asupra mediului și factorilor ce contribuie la comiterea infracțiunilor în cadrul comunităților de romi, prin analizarea interdependenței dintre diversele aspecte socio- ambientale și comportamentul delinvențial.

2.2. Obiectivele cercetării

Obiectivul 1: Extinderea cunoștințelor actuale referitoare la populația romă, inclusiv aspecte culturale, sociale, economice și comportamentale, cu scopul de a obține o înțelegere mai profundă și mai cuprinzătoare a acestei comunități.

Obiectivul 2: Identificarea factorilor culturali, sociali și economici care influențează comportamentul infracțional al indivizilor din comunitatea romă, cu accent pe determinantele și contextele care pot conduce la activități ilegale.

Obiectivul 3: Evaluarea efectelor negative ale discriminării și stigmatizării asupra membrilor comunității rome în cadrul sistemului de justiție penală și în societatea mai largă, cu scopul de a identifica modalități de combatere a acestor fenomene și de promovare a incluziunii și egalității.

2.3. Ipotezele cercetării

- a) Persoanele de etnie romă sunt adesea supuse discriminării și marginalizării sociale, ceea ce poate duce la oportunități limitate și acces restricționat la servicii și educație.
- b) Mulți membri ai comunității rome se confruntă cu sărăcie extremă și trăiesc în condiții de locuit precare.

- c) Persoanele de etnie romă pot fi afectate de lipsa accesului la educație și formare profesională de calitate, ceea ce poate limita șansele de a obține locuri de muncă stabile și bine plătite.
- d) Unele comunități de etnie romă pot fi neglijate de sistemele de asistență socială și pot primi servicii inadecvate sau insuficiente.

2.4. Metoda de cercetare

S-a utilizat metoda cantitativă.

2.5. Eșantionul cercetării

S-a utilizat chestionarul online și fizic.

2.6. Procedura de colectare și prelucrare a datelor

Cercetarea a fost efectuată la nivel național, contactând toate serviciile de probațiune din țară și distribuind un chestionar online, precum și o variantă fizică. Din păcate, interesul pentru această cercetare a fost redus, deoarece consilierii de probațiune nu au distribuit chestionarele beneficiarilor. Ca rezultat, am obținut răspunsuri doar de la 31 participanți care îndeplineau criteriile de selecție ale cercetării, fiind membri ai etniei rome și aflându-se sub supravegherea serviciilor de probațiune.

2.7. Limitele cercetării

Reprezentativitatea eșantionului: Eșantionul de 31 persoane de etnie romă poate fi considerat redus pentru a formula concluzii generale despre întreaga populație.

Disparitatea între genuri: Eșantionul evidențiază o discrepanță semnificativă între numărul de bărbați (25) și femei (5). Această discrepanță poate distorsiona interpretările și sugerează necesitatea unei eșantionări mai echilibrate pentru concluzii mai reprezentative.

3. Rezultate

Analiza demografică inițială indică o discrepanță semnificativă între genuri, cu 25 de bărbați și doar 5 femei în eșantion. Media de vârstă pentru sexul masculin este de aproximativ 29,15 ani, iar sexul feminin de 28 ani.

Genul respondenților	Numărul respondenților	Media vârstelor
Feminin	5	28
Masculin	25	29,15
Total	30	28.6

Tabel 1

În ceea ce privește starea civilă, constatăm că majoritatea bărbaților sunt necăsătoriți sau trăiesc în concubinaj, în timp ce o proporție semnificativ mai mică sunt căsătoriți. În contrast, femeile din eșantion prezintă o distribuție similară, cu cele mai multe fiind necăsătorite sau în concubinaj, iar numărul celor căsătorite fiind redus.

Gen	Căsătorit	Concubinaj	Necăsătorit
Feminin	1	2	2
Masculin	8	8	9
Total	9	10	11

Tabel 2

Referitor la ocupație, constatăm că muncitorii necalificați în construcții și cei fără ocupație sunt două dintre categoriile predominante pentru bărbați, în timp ce pentru femei, majoritatea sunt casnice sau fără ocupație. Există, de asemenea, o varietate de alte ocupații, cum ar fi antreprenoriatul sau lucrul în comerț, însă acestea sunt distribuite mai dispersat.

Analiza distribuției pe starea civilă și ocupație, dezvăluie aspecte importante ale structurii sociale și economice a eșantionului.

De exemplu, majoritatea bărbaților necăsătoriți sau în concubinaj nu au o ocupație stabilă sau sunt angajați în munci necalificate, indicând o posibilă fragilitate economică asociată cu aceste stări civile. În schimb, cei căsătoriți sunt implicați într-o varietate mai mare de ocupații, ceea ce poate reflecta o mai mare stabilitate familială și economică.

În ceea ce privește vârsta și cariera, observăm că tinerii sunt mai predispuși să lucreze în comerț, în timp ce persoanele vârstnice sunt mai des implicate în munci necalificate sau activități comerciale. Aceste constatări sugerează că factorii socio-economici și etapele de viață influențează în mod semnificativ alegerea ocupației. În concluzie, datele arată o corelație între starea civilă, vârstă și ocupație.

Gen	Antreprenor	Casnic(ă)	Elev	Fără ocupație	Lucrător comercial	Muncitor necalificat	Samsar	Servant Pompier	Vânzător la piață
Feminin		3		2					
Masculin	2	3	2	4	3	7	1	1	2
	2	6	2	6	3	7	1	1	2

Tabel 3

În total, eșantionul constă în 30 de gospodării, în care se regăsesc în total 84 de adulți și 59 de minori. Media numărului de adulți într-o gospodărie este de aproximativ 2.8, iar mediană este de 2.5, indicând o distribuție relativ echilibrată a acestora.

În ceea ce privește numărul de minori, media este de aproximativ 1.97, cu o mediană de 1.5.

Observăm că gospodăriile cu un număr mare de minori, cum ar fi 7, tind să aibă cel puțin 2 adulți, ceea ce poate fi asociat cu necesitatea de a asigura întreținerea și îngrijirea copiilor în aceste gospodării. Pe de altă parte, gospodăriile cu un singur adult au în general un număr mic de minori sau chiar deloc, reflectând probabil situații în care persoana respectivă este singură sau nu are copii.

Membrii gospodăriei	
Media numărului de adulți în gospodărie:	Media numărului de minori în gospodărie:
2.8	3.142857143
Suma numărului de adulți în gospodărie:	Suma numărului de minori în gospodărie:
84	44

Tabel 4

Analiza limbii vorbite și apartenenței la un neam de romi în cadrul eșantionului furnizează informații importante despre dinamica familială și culturală a comunităților studiate.

Apartenența la neamuri de romi prezintă o diversitate semnificativă, cu un număr considerabil de gospodării care nu cunosc sau nu fac parte dintr-un neam specific. Cu toate acestea, se remarcă o predominanță a unor neamuri precum Căldărarii și Rudari, indicând importanța acestora în cadrul comunităților respective.

În ceea ce privește limba vorbită în familie, se observă o diversitate, cu majoritatea gospodăriilor folosind limba română sau o combinație de limba română și limba romani. Acest aspect subliniază influența culturală și lingvistică variată din cadrul comunităților și poate fi considerat un indicator al integrării sociale.

În concluzie, analiza acestor aspecte oferă o imagine detaliată a structurii și dinamicii sociale și culturale a comunităților studiate. Înțelegerea relațiilor familiale, a utilizării limbii și a apartenenței la neamuri este esențială pentru dezvoltarea unor strategii și intervenții adecvate în cadrul acestor comunități, cu scopul de a promova coeziunea socială și integrarea culturală.

Apartenența la un neam de romi	Respondenti
Căldărari	6
Cocalari	1
Fierari	1
Florari	2
Gabori	1
Lăutari	1
Nu știu/ nu fac parte	9
Rudari	8
Ursari	1

Tabel 5

Limba vorbită în familie	Respondenti
Română	14
Romani	4
Romani, Română	12

Tabel 5

În analiza asupra ocupației, se pot observa tipare distincte. Numărul total al membrilor angajați cu forme legale a fost de 28, reflectând vulnerabilitatea economică. Pe de altă parte, se poate observa că un număr semnificativ mai mare de membri lucrează fără forme legale. În total, 48 de membri sunt angajați ilegal. De asemenea, se poate constata că numărul membrilor șomeri este de 10. Numărul membrilor angajați legal este relativ mic în comparație cu cei angajați ilegal sau șomeri, ceea ce poate reflecta lipsa oportunităților de angajare formală.

Distribuția stării de sănătate arată că majoritatea membrilor gospodăriei raportează o stare bună sau satisfăcătoare, dar există și cazuri care necesită îngrijire medicală.

Starea generală de sănătate a respondenților este în mare parte bună, cu o majoritate semnificativă (63.33%) raportând o stare de sănătate bună și o proporție considerabilă (33.33%) raportând o stare de sănătate satisfăcătoare. Doar un mic procent (3.33%) necesită îngrijire medicală, ceea ce indică că problemele grave de sănătate sunt relativ rare în acest eșantion.

Starea de sănătate a membrilor gospodăriei	Respondenti
Bună	15
Satisfăcătoare	9
Necesită îngrijire medicală	6

Tabel 6

În ceea ce privește condițiile de locuit, majoritatea gospodăriilor sunt proprietate (17 gospodării), în timp ce o parte semnificativă sunt în chirie (10 gospodării), cu câte o gospodărie fie pentru mostenire și ANL.

Analiza numărului de camere din locuințe arată o varietate considerabilă, cu o tendință către locuințele cu mai puține camere în general. Gospodăriile cu 1 sau 2 camere sunt cele mai comune, în timp ce locuințele cu 4 sau mai multe camere sunt mai rare, dar au o percepție mai pozitivă asupra condițiilor de locuit.

Opiniile referitoare la cartier sunt împărțite în bună (10 gospodării), satisfăcătoare (8 gospodării) și nesatisfăcătoare (12 gospodării), reflectând diverse percepții și experiențe ale rezidenților cu mediul lor imediat.

Majoritatea gospodăriilor (26 din 30) dispun de sursă de căldură, dar 4 gospodării nu beneficiază de acest confort termic.

Toate cele 30 de gospodării au acces la energie electrică, însă doar 18 beneficiază și de gaz. Instalații sanitare sunt disponibile în 22 de gospodării, iar doar 17 sunt conectate la canalizare. Alte facilități includ utilizarea sobelor pentru încălzire în 12 gospodării și băi în curte pentru 10 gospodării. Aceste date subliniază nevoia de îmbunătățire a infrastructurii de apă, gaz și canalizare pentru a spori calitatea vieții și pentru a reduce disparitățile sociale în comunitate.

Nivelul de educatie atins	Respondent
1 clasă	1
12 clase	5
3 clase	1
4 clase	12
5 clase	2
6 clase	2
7 clase	2
8 clase	3
Școală profesională	2

Tabel 7

Aceste date indică o predominanță a educației de nivel primar (4 clase sau mai puțin), incluzând 20 din cei 30 de respondenți. În contrast, doar 9 persoane au urmat educație post-liceală/academică, semnificând o accesibilitate relativ redusă sau o opțiune limitată pentru învățământul superior în această comunitate. Majoritatea persoanelor au urmat un program monocultural, totuși, un număr semnificativ de 7 persoane nu au specificat sau nu știu ce program educațional au urmat.

În cadrul contextului social și educațional al acestei cercetări, se relevă predominanța educației primare și secundare inferioare. Acest aspect sugerează posibile bariere culturale, economice sau de acces ce influențează participarea redusă la învățământul superior. Distribuția inegală a nivelurilor de educație subliniază variații semnificative în resursele educaționale disponibile.

În cadrul cercetării, s-au identificat următoarele categorii de infracțiuni: trafic rutier, financiare, contra persoanei și de trafic.

- Infracțiuni de trafic rutier: Această categorie apare de 12 ori în lista infracțiunilor înregistrate (40%).
- Infracțiuni financiare: Menționate de 5 ori (16.67%).
- Infracțiuni contra persoanei: Un număr de 10 infracțiuni (33.33%).
- Infracțiuni de trafic: Această categorie este înregistrată de 3 ori (10%).

Această analiză evidențiază că infracțiunile de trafic rutier și cele contra persoanei domină în topul frecvenței, reprezentând 40%, respectiv 33.33% din totalul infracțiunilor. Infracțiunile financiare constituie 16.67%, iar infracțiunile de trafic sunt cele mai puțin frecvente, cu 10% din total.

Infracțiunea comisa	Respondenti
Infracțiuni financiare	5
Infracțiuni de trafic rutier	12
Infracțiuni de trafic	3
Infracțiuni contra persoanei	10

Tabel 8

4. Concluzii și discuții

Eșantionul de cercetare include 30 de respondenți, cu o discrepanță semnificativă între sexe: 25 persoane de sex masculin și 5 persoane de sex feminin. Media de vârstă pentru bărbați este de aproximativ 29,15 ani, iar pentru femei este de 28 ani.

Starea civilă arată o prevalență a bărbaților necăsătoriți sau în concubinaj, în timp ce femeile din eșantion sunt în mare parte necăsătorite sau în concubinaj. Ocupațiile predominant pentru bărbați sunt muncitor necalificat în construcții și fără ocupație, în timp ce femeile sunt în cea mai mare parte casnice sau fără ocupație.

Eșantionul cuprinde 30 de respondenți, cu un total de 84 de adulți și 59 de minori. Media numărului de adulți în gospodărie este de aproximativ 2,8, iar

media numărului de minori este de aproximativ 1,97. Majoritatea gospodăriilor au între 1 și 2 camere.

Apartenența la neamuri de romi arată o diversitate semnificativă, cu neamuri precum Căldărari și Rudari predominante. Limba vorbită în familie variază între română, romani și o combinație a acestora, reflectând diversitatea culturală și lingvistică a comunității.

În ceea ce privește ocupația, un număr mare de membrii lucrează fără forme legale. Starea de sănătate a membrilor gospodăriilor este în general bună sau satisfăcătoare, cu doar câțiva care necesită îngrijire medicală.

Infracțiunile cele mai frecvente sunt cele de trafic rutier și cele contra persoanei. Percepția asupra sistemului judiciar arată că majoritatea participanților se simt tratați corect, iar toți cred în utilitatea consilierului de probațiune în procesul lor de reintegrare socială.

Majoritatea gospodăriilor au acces la apă curentă și energie electrică, dar o parte semnificativă nu beneficiază de gaz sau instalații sanitare adecvate. Există o nevoie semnificativă de îmbunătățire a infrastructurii de apă și gaz pentru a sprijini toate gospodăriile.

Majoritatea respondenților au o educație primară sau secundară inferioară, reflectând accesul limitat la învățământul superior în comunitate. Încrederea în instituții variază, cu un procent semnificativ exprimând o lipsă de încredere în acestea.

În majoritatea gospodăriilor (24 din 30) este apă curentă, dar 6 nu au acces la acest serviciu vital. În ceea ce privește căldura, 26 de gospodării au surse de încălzire, dar 4 nu beneficiază de această facilitate. Toate cele 30 de gospodării au energie electrică, însă doar 18 au gaz. În privința instalațiilor sanitare, 22 de gospodării au, dar doar 17 sunt conectate la canalizare. În plus, 12 gospodării utilizează sobe pentru încălzire, 10 au băi în curte, iar 6 au fântâni și 10 folosesc butelii de gaz.

Cele mai frecvente strategii menționate includ respectarea legii (6 răspunsuri), angajarea în muncă (5 răspunsuri), stabilirea unei vieți de familie (4 răspunsuri), controlul emoțiilor și comportamentului (3 răspunsuri), și sprijinul din partea familiei (2 răspunsuri). Aceste strategii evidențiază importanța suportului social în procesul de reintegrare și prevenire a recidivei.

Bibliografie

1. Achim, V. (1998). *Țigani în istoria României*. Editura Enciclopedică.
2. Achim, V. (2004). *Documente privind deportarea țiganilor în Transnistria, vol. I și vol. II*. Editura Enciclopedică.
3. Achim, V. (2007). Gypsy Research and Gypsy Policy in Romania, 1920–1950. *M. Zimmermann (Ed.), Erziehung und Vernichtung. Zigeunerpolitik und Zigeunerforschung im Europa des 20. Jahrhunderts*, 157-160. Stuttgart: Franz Steiner Verlag.
4. Achim, V. (2016). Proprietarii de Robi Și Dezrobirea În Venera Achim Și Viorel Achim, Modernizarea Socială Și Instituțională. *Principatele Române 1831-1859*. Editura Academiei Române.
5. Andreescu, G., & Berindei, M. (2010). *Ultimul deceniu comunist. Scrisori către Radio Europa Liberă I 1979-1985*. Polirom.
6. Building an Alliance Against Antigypsyism. (2017). Antigypsyism - A Reference Paper: A Working Definition of Antigypsyism. Accesat la: <http://antigypsyism.eu>
7. Council of Europe (2012). Descriptive glossary of terms relating to Roma issues. <https://rm.coe.int/1680088eab>.
8. Editura Institutului pentru Studierea Problemelor Minorităților Naționale.
9. European commission. (2020). Roma Equality, Inclusion and Participation in the EU: the new Strategic Framework for the Equality, Inclusion and Participation of Roma in EU Countries and Preparation of the Post-2020 Initiative. Timeframe: 2020-2030.
10. Furtuna, A. N., Giurgea, F., Bogdan, C., & Negoii, V. (2023). Deportarea în Transnistria a familiilor soldaților romi. Între „greșeli” administrative și imperative biopolitice. *Studii de caz și documente de arhivă*. Dykhta! Publishing House.
11. Guvernul României, Ministerul Fondurilor Europene, Cabinet Secretar de Stat, C. Necula. (2015). ANALIZĂ SOCIALĂ DESFĂȘURATĂ ÎN JUDEȚELE DIN ROMÂNIA
12. Iancu, A. (2016). Romii în perioada post-decembristă: 'europenizarea' stereotipurilor privitoare la romi. I. *Năstasă-Matei (Coord.), Romii din*

România: identitate și alteritate. Manual auxiliar didactic. Editura Școala Ardeleană.

Istorică, S.N., XXI, 5-6, 467-487.

Istorică, S.N., XXII, 1-2, 135-152.

13. Matei, P. (2010). Adunările țiganilor din Transilvania din anul 1919 (I). *Revista*
14. Matei, P. (2011). Adunările țiganilor din Transilvania din anul 1919 (II). *Revista*
15. Petcuț, P. (2015). Rromii. Sclavie și libertate. Editura Centrului Național de Cultură a Romilor, 100-123.
16. Tabin J.-P., Knüsel R., Ansermet C., Locatelliet Minacci M.J. (2012). *Rapport sur la mendicité « rrom » avec ou sans enfant(s).* Université de Lausanne.
17. Toma, S., & Fosztó, L. (Eds.). (2011). *Spectrum: Cercetări sociale despre romi.*

Public Opinion on the Consumption of Psychoactive Substances in Romania

Theodora-Andreea ADAM-ILIE¹

Abstract

This study aims to contribute to the understanding of the phenomenon of psychoactive substance use and the importance of implementing information campaigns about the negative effects associated with substance use. Raising awareness about consumption is essential for protecting public health and for developing effective prevention and intervention policies. The results of this study, conducted on a sample of 62 individuals, highlight the importance of awareness campaigns, the differences in the degree of acceptance of the phenomenon between urban and rural residents, as well as the existence of certain categories with a higher predisposition to consumption

Keywords: use, psychoactive substances, addiction, effects, consequences, awareness, information

Opinia publicului privind consumul de substanțe psihoactive în România

Theodora-Andreea ADAM-ILIE¹

1. Introducere

Istoria drogurilor reprezintă un subiect de cercetare fascinant și captivant.

„Încă din ele mai vechi timpuri, oamenii au cunoscut proprietățile drogurilor. Acestea erau folosite în cadrul ceremoniilor religioase, al ritualurilor mistice, în scopuri terapeutice, dar și pentru a produce o stare de plăcere, având în vedere tocmai efectele pe care drogurile le produc asupra organismului uman. Astfel, în urmă cu circa 7000 de ani, macul din care se producea opiul și derivatele sale, era menționat în tăblițele sumerienilor din Mesopotamia.” (Secăreanu, 2015, p. 240-256)

Efectele provenite în urma consumului de substanțe psihoactive în rândul consumatorilor pot implica deteriorări din perspectivă fizică și mentală manifestându-se prin factori precum declinul organismului și afectarea cognitivă.

„Din cele mai vechi timpuri oamenii au selectat plante care să aibă o acțiune plăcută, euforizantă și pe care le-au folosit, fie în cadrul unor ceremonii sau ritualuri pentru stimularea plăcerii, curiozității, voluptății, fie în scopuri terapeutice pentru înlăturarea durerii sau pentru îndepărtarea insomniei, fricii, foamei, oboselii, epuizării.” (Lefter, 2013, p. 14-15)

1.1. Conceptul de drog și consecințele la care se supun consumatorii

Etimologic, denumirea de drog este provenită din olandeză și reprezintă o substanță de origine vegetală, animală sau minerală care se întrebuințează la prepararea unor medicamente sau ca stupefiant.

Farmacologic, tot drogul este definit ca „acea substanță utilizată în medicină și a cărei administrare sau consum realizat în mod abuziv, poate crea dependență fizică și/sau psihică, ori tulburări grave ale activității mentale, cunoștinței,

percepției și comportamentului uman.” (Niță, 2013)

Consumul de substanțe psihoactive reprezintă o problemă reală și una dintre provocările majore ale umanității. Tulburările uzului de consum sunt condiții medicale ce implică comportamente problematice asociate cu utilizarea substanțelor psihoactive. Tulburările includ două categorii: dependența de o substanță și abuzul de o substanță.

Dependența reprezintă o condiție medicală caracterizată prin dezvoltarea unei necesități fiziologice și psihologice de a consuma o anumită substanță. Abuzul reprezintă un comportament în care consumatorul folosește o substanță în mod excesiv sau necorespunzător. Acest comportament este caracterizat de pierderea controlului asupra consumului și continuarea utilizării substanței în ciuda impactului negativ.

1.2. Consumul ocazional, consumul nociv, dependența

Canabisul, heroina, alcoolul sunt substanțe psihoactive care acționează asupra funcției sistemului nervos central și anume a creierului caare modifică activitatea mentală, senzațiile și comportamentul individual. (Oprea, 2019)

Consumul ocazional de substanțe psihoactive se referă la utilizarea intermitentă a substanțelor fără a atinge un nivel de dependență sau de utilizare frecventă. Cei care utilizează ocazional substanțele recurg la acest comportament la anumite evenimente particulare ori în contexte sociale specifice. Este foarte important de menționat că acest mod de consum poate părea inofensiv dar în timp poate implica riscuri semnificative pentru siguranță și sănătate.

Consumul nociv este definit ca un „consum zilnic al substanțelor psihoactive ce poate avea un impact asupra activităților, relațiilor și vieții personale” (Oprea, 2019). De asemenea, consumul nociv provoacă daune în sfera somatică, psiho-emoțională și socială, efectând nu numai consumatorul, ci și mediul său ambiant.

Dependența este caracterizată ca o afecțiune cronică prin utilizarea compulsivă și incontrolabilă a unei substanțe psihoactive în ciuda consecințelor negative asupra sănătății. De asemenea, aceasta compromite capacitatea individului de a funcționa normal în viața cotidiană și de cele mai multe ori necesită intervenții medicale și psihoterapeutice pentru tratament.

1.3. Efectele consumului de substanțe psihoactive

Efectele consumului de substanțe psihoactive pot fi grupate pe tipuri de tulburări care sunt de două feluri: tulburări fizice și psihice.

„Din categoria efectelor fizice fac parte problemele cardiace (vegetații pe valvă mitrală, favorizând apariția infarctului), oscilații ale pulsului, stopul cardio-respirator, afecțiuni ale căilor respiratorii, amețeli, stări de greață, etc. Consumul intens poate duce la apariția stafilococului auriu, acesta producând infecții supurative sau septicemie.” (Bălan, 2019, p. 115-134).

„Printre efectele psihologice se regăsesc tulburările de memorie, atenție și logonevroză (bâlbâială), dereglări psihopatologice (paranoia, accentuarea stării de depresie, halucinații), schimbări de comportament, panică, exacerbară tentativelor de suicid, dependență psihică. (Bălan, 2019, p.115-134).

Aceste efecte pot varia considerabil în funcție de frecvența utilizării, tipul de substanță psihoactivă și durata consumului, dar și de caracteristici individuale ale consumatorului.

Relația dintre consumul de substanțe și criminalitatea este complexă și multifacetică. Aceasta include: comiterea de infracțiuni pentru a susține consumul, criminalitatea organizată pentru traficul de droguri, infracțiuni comise sub influența substanțelor psihoactive.

Familia exercită o influență esențială asupra comportamentului asociat consumului de substanțe. În ultimele decenii schimbările inițiate de șomaj, venituri reduse, divorțuri, au avut un impact negativ asupra creșterii numărului de persoane care recurg la consumul de droguri privindu-l ca pe un refugiu. (Maier, 2015)

Devianțele din interiorul familiei se referă la acțiuni sau comportamente care se abat de la normele sociale acceptate într-o familie, acestea fiind considerate nepotrivite, periculoase și dăunătoare pentru buna funcționare.

2. Metodologia cercetării

2.1. Scopul cercetării

Scopul acestei cercetări este de a explora și de a înțelege în profunzime modul în care oamenii din diferite medii se rezumă la substanțele psihoactive, atitudinile, credințele și opiniile lor despre fenomen.

2.2. Obiectivele cercetării

1. Identificarea diferențelor privind acceptarea consumul de substanțe între locuitorii din meniul urban și cei din mediul rural.
2. Identificarea principalelor consecințe ale consumului de drogurilor.
4. Evaluarea gradului de cunoștere cu privire la diferitele tipuri de substanțe și riscurile asociate consumului.

2.3. Ipotezele cercetării

1. Mediul de proveniență și factorii socio-economici influențează gradul de acceptare cu privire la consumul de substanțe.
2. Persoanele vulnerabile constituie o categorie cu o predispoziție mai ridicată la consumul de substanțe.
3. Campaniile de informare privind consecințele consumul de droguri pot reduce debutul consumului.

2.4. Metoda de cercetare

Studiul adoptă o metodologie cantitativă care constă în aplicarea unui chestionar dedicat tinerilor, locuitori pe teritoriul României, cu vârsta de peste 18 ani. De asemenea, se va analiza diferența gradului de acceptare a substanțelor pentru persoanelor din meniul urban față de mediul rural, factorii de risc și categoriile de persoane mai vulnerabile consumului.

2.5. Universul populației și eșantionul cercetării

Subiecții selectați pentru această cercetare sunt în număr de 62 de persoane, persoane cu vârsta cuprinsă între 18 și 43 de ani.

Criteriile de selecție a participanților s-au focalizat pe două considerente principale, acestea fiind vârsta de minim 18 ani și reședința pe teritoriul României. De asemenea, participanții fac parte din medii diferite, cu statute și nivele de studii diferite ceea ce sugerează diversitate, care ajută ca rezultatele studiului să fie concludente și să implice un eșantion mare și divers de persoane pentru a putea analiza diferența de acceptare în funcție de sex, vârstă, mediu de proveniență, studii.

Cercetarea se bazează pe folosirea unui chestionar aplicat persoanelor cu vârste cuprinse între 18 și 43 de ani din mediul rural și urban din România. Dintre cei 62 de respondenți, 62,90% au studii universitare (39 de respondenți), 3,23%

formare profesională (2 respondenți), școala gimnazială 3,23% (2 respondenți), liceală 25,81% (16 respondenți) și 4,84% au absolvit studii postuniversitare (3 respondenți).

În ceea ce privește distribuția pe sexe, 63% respondenți sunt de sex feminin (39 de femei) și 37% respondenți de sex masculin (23 de bărbați), dintre care aproximativ 36% locuitori ai mediului rural (22 de respondenți) și 65% locuitori ai mediului urban (40 de respondenți).

Distribuția pe județe arată cel mai mare procent (aproximativ 38%) este reprezentat de locuitori ai județului Gorj, urmați de Timiș cu 17%, Arad, Bacău, Bihor, Caraș-Severin, Dâmbovița, Dolj, Hunedoara, Ilfov, Maramureș, Mehedinți, Satu-Mare și Suceava fiecare cu procente cuprinse între 8% și 1%. Ca statut marital statistica arată 40% persoane singure urmate de 46% persoane angajate într-o relație și 14% persoane căsătorite.

De asemenea, statutul pe piața muncii arată că 56% dintre respondenți nu au un loc de muncă, 30% sunt angajați cu normă întreagă, 10% normă parțială, 3% șomeri și ultima categorie pe listă, anteprenor cu un procent de 1%.

2.6. Instrumentul de cercetare

S-a utilizat chestionarul pentru a realiza o colectare eficientă de date, chestionarul permițând colectarea rapidă și eficientă a datelor unui număr mare de respondenți. De asemenea, chestionarul facilitează păstrarea confidențialității și anonimatului, permite diversitatea informațiilor prin folosirea întrebărilor deschise și închise fiind și un instrument flexibil, având metode de administrare diverse (fizic, online, telefonic). Întrebările se concentrează pe elemente relevante pentru subiectul ales precum gradul de acceptare al locuitorilor din România privind consumul de substanțe pishoactive, consecințele consumului de substanțe, tipuri de substanțe, relația cu familia, factori socio-demografici precum (vârsta, sexul, informații rezidențiale, statutul de muncă, nivel de educație, statutul marital).

Instrumentul de cercetare a fost creat de către cercetător și este compus din 22 de întrebări cu răspunsuri sub formă de scala likert. Din numărul total de întrebări, 8 sunt compuse astfel încât răspunsul să poată fi măsurat pe scala likert,

7 întrebări demografice pentru a afla vârsta, sexul, mediul de proveniență, nivelul de educație, statutul de muncă, statutul marital, județul de proveniență și încă 7 întrebări deschise. Aceste informații sunt esențiale pentru a pricepe mai detaliat contextul și profilul participanților cercetării.

2.7. Procedura de colectare și prelucrare a datelor

Procedura de colectare a datelor este legată de interesul general al societății cu privire la stoparea consumului de substanțe psihoactive. Aplicarea chestionarului s-a realizat online. Întrebările au fost realizate astfel încât limbajul să fie clar și concis pentru a nu avea neclarități care pot duce la o cercetare fără rezultate concludente. Cercetarea respectă principiile etice și regulile morale și de aceea următoarele aspecte se regăsesc în lucrarea de față: confidențialitatea, anonimatul, evitarea prejudiciilor, respectarea drepturilor participanților. Participanții au fost informați cu privire la obiectivele studiului, procedurile, și confidențialitatea pentru a proteja datele personale. Cercetarea este concepută în mod echitabil, nu discriminează și nu pune în pericol categoria de subiecți selectați.

2.8. Limitele cercetării

Limitele studiului reprezintă aspectele care restricționează amploarea și aplicabilitatea cercetării.

1. Metoda de colectare a datelor- studiul de față abordează o cercetare cantitativă de tip chestionar cu aplicabilitate online, iar această metodă poate limita accesul pentru persoanele nefamiliarizate cu internetul sau persoanele care nu au acces la internet, ceea ce poate rezulta și în numărul limitat de răspunsuri.
2. Subiectivitatea răspunsurilor- opiniile sunt intrinsec subiective și pot fi influențate de factori ca: experiențe personale, cunoștințe anterioare, influențe sociale și mediatice.
3. Contextul cultural- modul în care este perceput consumul de droguri poate varia în mare măsură în funcție de contextul cultural, religia fiecărui participant și cadrul social.

3. Rezultate

Ipoteza 1: Mediul de proveniență și factorii socio-economici influențează gradul de acceptare a participanților la studiu cu privire la consumul de substanțe psihoactive.

Examinarea ipotezei nr.1 și a răspunsurilor obținute din instrumentul aplicat indică o diferență în ceea ce privește gradul de acceptare a substanțelor între locuitorii mediului urban și locuitorii mediului rural.

Row Labels	rural	urban	Grand Total
oarecum	27,27%	30,00%	29,03%
în mică măsură	27,27%	12,50%	17,74%
în mare măsură	18,18%	32,50%	27,42%
în foarte mare măsură	4,55%	20,00%	14,52%
deloc	22,73%	5,00%	11,29%
Grand Total	100,00%	100,00%	100,00%

Figura nr.1

Figura 1 relevă ipoteza că există diferențe de acceptare a substanțelor între respondenții chestionarului din mediu urban și cei din mediul rural. În mediul rural, au răspuns cu „deloc” sau „în mică măsură” ceea ce evidențiază o acceptare mai puțin intensă asupra substanțelor psihoactive, în timp ce locuitorii din mediul urban au răspuns cu procente mai mari, fapt ce indică o acceptare mai intensă asupra substanțelor psihoactive.

În general, locuitorii din mediul urban tind să perceapă substanțele psihoactive cu o intensitate mai mare în comparație cu locuitorii din mediul rural.

Analizând ipoteza nr.2 și răspunsurile obținute în urma aplicării instrumentului de cercetare, procentul de 45,16% indică faptul că participanții studiului consideră că există categorii de persoane cu o predispoziție mai ridicată asupra consumului de substanțe. În răspunsurile instrumentului se evidențiază categorii precum: tinerii, persoanele cu educație redusă, copiii cu părinții plecați în străinătate, persoanele ușor influențabile, persoanele care se confruntă cu probleme în familie sau care au suferit traume în familie.

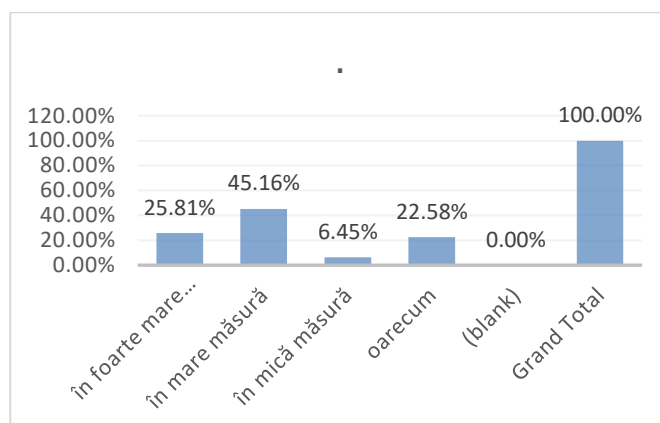

Figura nr.2

Plecând de la ipoteza nr.3 și analizând tabelul de mai jos, putem afirma că respondenții consideră în procent de 45,16% că accesul la campanii de informare privind consecințele consumului de substanțe psihoactive pot reduce consumul. De asemenea, respondenții au evidențiat diverse modalități de transmitere a informațiilor privind consumul de substanțe precum: campanii de conștientizare, online, broșuri, mass-media (radio și tv), sesiuni de informare în școli.

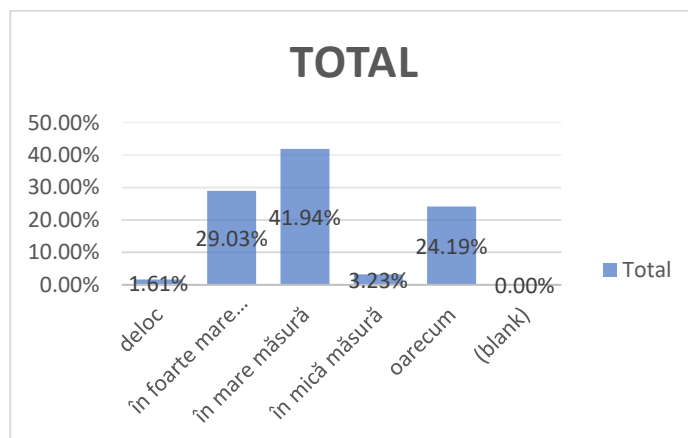

Figura nr.3

În ceea ce privește factorii determinanți ai consumului de droguri, studiul abordează ideea că printre principalii factori determinanți se numără: tulburări de sănătate, familia dezorganizată, stresul, traumele, personalitatea și curiozitatea.

4. Concluzii și discuții

Obiectivul studiului a fost de a identifica diferențele de acceptare între mediul urban și rural și a principalelor consecințe asociate consumului de substanțe psihoactive.

În cadrul acestui studiu au fost identificate următoarele rezultate principale:

1. Diferențe demografice- analiza a evidențiat că există diferențe privind gradul de acceptare între locuitorii mediului urban și locuitorii mediului rural.

2. Opinia cu privire la riscuri- respondenții studiului au remarcat ca principale riscuri sunt: dependența, sevraj, halucinații, deces, insomnii, paranoia, lipsa atenției, pierderea în greutate.

3. Eficiența programelor de conștientizare a consumului de substanțe psihoactive- respondenții au considerat că existența programelor de conștientizare pot reduce semnificativ consumul (aproximativ 70% consideră în mare și în foarte mare măsură că programele pot reduce consumul). Acești au votat că principalele căi de transmitere a informațiilor sunt: online, broșuri, campanii fizice sau online, radio, reclame.

4. Cunoașterea principalelor substanțe psihoactive- în ceea ce privește substanțele, respondenții au votat cu 25% pentru cannabis, 16% pentru cocaină, urmate de procente mai mici pentru amfetamină, ecstasy, opioide, heroină, metamfetamină, LSD, MDMA.

Studiile anterioare indică o similiaritate indicând motive multiple care pot duce la consumul de droguri. Printre acestea se numără curiozitatea, cercul de prieteni, personalitatea celui afectat, familia, personalitatea (persoane ușor influențabile), deficiențe de natură psihologică (stres, traume). În studiul actual procentul cel mai ridicat i se atribuie cercului de prieteni cu o proporție de aproximativ 17%, urmat de familie (12%) și personalitate, deficiențe de natură psihologică, curiozitate. (Dascălu, 2019)

De asemenea și studiul realizat de Margan Laura în 2014 își propune să identifice sursele principale de informare referitoare la substanțele psihoactive.

Acest studiu indică faptul că „sursa principală de informare cu privire la consumul de substanțe este dat de televiziune și filme.” Rezultatele studiului actual afirmă că principala sursă de informare este tot televiziunea cu un procent de aproximativ 20%, urmată de prieteni și școală (procente similare de aproximativ 18%), iar pe ultimele locuri se situează ca principală sursă de informare campaniile, familia, internetul.

Rezultatele cercetării contribuie în foarte mare măsură la înțelegerea teoretică a subiectului. În concluzie, studiul evidențiază importanța programelor de prevenire și a campaniilor de conștientizare privind consumul de substanțe, diferența gradului de acceptare a fenomenului de principii socio-demografice și medii de proveniență, existența categoriilor de persoane vulnerabile, motivele care

conduc la debutul consumului și principalele surse primare de informare.

Bibliografie

1. Bălan, M. (2019). *Efectele economice și sociale ale consumului de droguri în România în context european*, 115-134.
2. Dascălu, D. S. (2019). *Aspecte criminologice ale consumului de droguri*, 10-11.
3. Lefter, A. V. (2013). *Consumul de droguri. Impact asupra unei societăți în tranziție*. Editura Lumen.
4. Maier, F. (2015). *Rolul familiei în consumul de droguri la tineri*, 285-291.
5. Margan, L. C. (2014). *Strategii de depistare și intervenție precoce în utilizarea de substanțe psihoactive în județul Arad*, 24-25.
6. Niță, N. (2013). *Dimensiunile consumului de droguri în România comparativ cu statele Uniunii Europene*, 121-160.
7. Oprea, D. (2019). *Drogurile și dependența*, 3-9.
8. Oprea, S. (2016). *Drogurile-factori de risc în conflictele moderne*, 61-72.
9. Secăreanu, M. (2015). *Investigarea criminalității în domeniul traficului și consumului de droguri*, 240-256.

Empirical Research in Social Work and Sociology

Editura Universității de Vest